

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ І УПРАВЛІННЯ**

Кафедра обліку і аудиту

«До захисту в ЕК»

Директор інституту(декан факультету)

_____ Олег ШЕРЕМЕТ

(підпис)

«_» _____ 2024 р.

«До захисту допущено»

В.о. завідувача кафедри

_____ Ольга МИХАЙЛЕНКО

(підпис)

(прізвище та ініціали)

«_» _____ 2024 р.

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ МАГІСТРА**

зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

освітньо-професійної програми «Облік і аудит»

на тему: **«Організаційні засади обліку, аналізу і аудиту кредиторської заборгованості»**

Виконала: здобувач 2 курсу, групи ЗБО-2-2М

_____ Пойдьом Любов Іванівна

(підпис)

Керівник _____ Соломчук Людмила Миколаївна,

(прізвище , ім'я та по батькові повністю)

(підпис)

Рецензент _____

(прізвище та ініціали)

(підпис)

Я як здобувач(ка) Національного університету харчових технологій розумію і підтримую політику університету з академічної доброчесності. Я не надавав(-ла) і не одержував(-ла) незарядженої допомоги під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

Здобувач _____

(підпис)

Київ – 2024 р.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ І УПРАВЛІННЯ

Кафедра обліку і аудиту

Освітній ступінь магістр

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Освітньо-професійна програма «Облік і аудит»

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о.завідувач кафедри обліку і аудиту

О.В. Михайленко

“ 05 ” вересня 2024 року

З А В Д А Н Н Я

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА

Пойдьом Любов Іванівни

1. Тема роботи: «Організаційні засади обліку, аналізу і аудиту кредиторської заборгованості».

Керівник роботи к.е.н., доц., Соломчук Людмила Миколаївна,

затверджені наказом закладу вищої освіти від “02” вересня 2024 року № 670-КС

2. Строк подання здобувачем роботи: 01 грудня 2024 року

3. Вихідні дані до роботи: ПКУ, Закони України, НП(С)БО, МСФЗ, первинні документи, реєстри бухобліку ТДВ «Яготинський маслозавод», фінансова та статистична звітність ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2022-2023 роки

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки економічна суть кредиторської заборгованості, нормативно-правове регулювання обліку, економічного аналізу і аудиту кредиторської заборгованості, синтетичний і аналітичний облік кредиторської заборгованості, організаційно-економічна характеристика ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2022-2023 роки, завдання і методика проведення аудиту кредиторської заборгованості, напрями удосконалення обліково-аналітичних та контрольних аспектів кредиторської заборгованості.

5. Перелік графічного матеріалу: таблиці: аналіз фінансових результатів під-приємства ТДВ «Яготинський маслозавод» 2022-2023 р, документування розрахунків з покупцями та замовниками, типові бухгалтерські проведення з обліку кредиторської заборгованості, відносні показники оцінювання фінансової стійкості, ліквідності ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2022-2023

роки, аналіз показників рентабельності ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2022-2023 роки, аналіз складу, структури та динаміки кредиторської заборгованості ТДВ "Яготинський маслозавод» за 2022-2023 роки; рис.: організаційна структура ТДВ “Яготинський маслозавод”, динаміка зміни розміру кредиторської заборгованості за 2022 - 2023 рік, послідовність проведення аудиту кредиторської заборгованості

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання 05 вересня 2024 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№	Назва етапів виконання кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
	Вступ	09.09.24-15.09.24	Виконано
1	Розділ I. Методологічні основи кредиторської заборгованості	16.09.24-07.10.24	Виконано
2	Розділ II. Аналіз діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод» та організація і методика проведення економічного аналізу кредиторської заборгованості	8.10.24.-27.10.24	Виконано
3	Розділ III. Теоретико-методологічні основи аудиту кредиторської заборгованості	28.10.24-17.10.24	Виконано
4	Висновки і пропозиції	18.11.24-26.11.24	Виконано
5	Список використаних джерел	27.11.24-30.11.24	Виконано

Здобувач

_____ (підпис)

Пойдьом Л.І.
(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

_____ (підпис)

Соломчук Л.М.
(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Кваліфікаційна магістерська робота на тему «Організаційні засади обліку, аналізу і аудиту кредиторської заборгованості». Містить: 118 сторінок тексту, 29 таблиці, 18 рисунків, 57 найменування джерел використаної літератури.

Дослідження присвячене проблемі удосконалення процесу обліку, аналізу і аудиту кредиторської заборгованості.

Кваліфікаційна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків та пропозицій, переліку використаної літератури та додатків.

В першому розділі висвітлено дослідження сутності, поняття кредиторської заборгованості. Проведено огляд нормативно-законодавчої бази з обліку, аналізу та аудиту кредиторської заборгованості. Вивчено питання організації та методики кредиторської заборгованості на підприємстві та охарактеризовано сучасні інформаційні технології обліку кредиторської заборгованості.

У другому розділі надається організаційно-економічна характеристика діяльності та проводиться аналіз фінансового стану ТДВ «Яготинський маслозавод». Вивчається динаміка показників майнового стану, ліквідності та платоспроможності, фінансової стійкості, ділової активності та рентабельності за 2022 – 2023 роки та фактори, які на них впливають. Розглянуто синтетичний та аналітичний облік кредиторської заборгованості, проводиться аналіз складу та структури, факторів впливу на кредиторську заборгованість.

У третьому розділі роботи розглядаються теоретичні основи обліку, аналізу та аудиту кредиторської заборгованості. За результатами здійсненого дослідження у магістерській роботі запропоновано напрями удосконалення обліку та аудиту кредиторську заборгованості.

Ключові слова: кредиторська заборгованість, облік, аналіз, управління, рахунки, звітність, зобов'язання, удосконалення.

ANNOTATION

Qualification master's thesis on the topic "Organizational principles of accounting, analysis, and audit of accounts payable". It contains 118 pages of text, 29 tables, 18 figures, and 57 names of sources of used literature.

The study is devoted to improving the accounting, analysis, and auditing of accounts payable.

The qualification work consists of an introduction, three sections, conclusions, and proposals, a list of used literature, and appendices.

The first section highlights the study of the essence, the concept of accounts payable. It reviews the regulatory and legislative framework for accounting, analysis, and audit of accounts payable. It also studies the issues of organization and methodology of accounts payable at the enterprise and identifies modern information technologies for accounting for accounts payable.

The second section provides an organizational and economic characteristic of the activities and an analysis of the financial condition of the Yagotynskiy Butter Factory. The dynamics of indicators of property status, liquidity and solvency, financial stability, business activity, and profitability for 2022 - 2023 and the factors influencing them are studied. Synthetic and analytical accounting of accounts payable is considered, and the composition and structure, factors influencing accounts payable are analyzed.

The third section of the work considers the theoretical foundations of accounting, analysis, and audit of accounts payable. Based on the results of the research carried out, directions for improving the accounting and audit of accounts payable are proposed in the master's thesis.

Keywords: accounts payable, accounting, analysis, management, accounts, reporting, obligations, improvement.

ЗМІСТ

РОЗДІЛ I. МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ КРЕДИТОРСЬКОЇ

ЗАБОРГОВАНОСТІ.....	10
1.1. Наукові дослідження економічної сутності кредиторської заборгованості	10
1.2. Нормативно-правове регулювання обліку, аналізу та аудиту кредиторської заборгованості в Україні та в світі	15
1.3. Організація та методика обліку кредиторської заборгованості	21
1.4. Сучасні інформаційні технології обліку кредиторської заборгованості	29
Висновки до розділу I.....	40

РОЗДІЛ II. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ТДВ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД» ТА ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО

АНАЛІЗУ КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ.....	42
2.1. Організаційно-економічна характеристика та організація обліку на ТДВ «Яготинський маслозавод»	42
2.2. Аналіз виробничо-господарської діяльності та фінансового стану «ТДВ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД» за 2022-2023 роки.....	56
2.3. Методологічні та практичні основи аналізу кредиторської заборгованості ТДВ "Яготинський маслозавод" за 2022-2023 роки	74
Висновки до розділу II.....	81

РОЗДІЛ III. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ АУДИТУ

КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ	85
3.1. Теоретичні аспекти аудиту кредиторської заборгованості	85
3.2. Організація проведення аудиту кредиторської заборгованості на ТДВ «Яготинський маслозавод»	92
3.3. Напрями удосконалення обліково-аналітичних та контрольних аспектів кредиторської заборгованості	104
Висновок до розділу III	107
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ.....	109
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	109
ДОДАТКИ	117

ВСТУП

Актуальність дослідження. Господарська діяльність будь якого суб'єкта господарювання пов'язана з використанням коштів, матеріальних і нематеріальних цінностей. Основою їх безперервного кругообігу є господарські процеси. Однією з важливих передумов подальшої діяльності підприємства є процес постачання. Цей процес тісно пов'язаний з розрахунковими операціями, які призводять до утворення зобов'язань. Даний вид зобов'язань є джерелом тимчасово вільних обігових коштів та здійснює вплив на фінансову стійкість та платоспроможність суб'єкта господарювання. Виникнення кредиторської заборгованості є нормальним явищем діяльності підприємства, і кожен суб'єкт господарювання зацікавлений в оптимізації її обсягу. В зв'язку з російською агресією і несприятливим діловим кліматом в Україні, середовище для бізнесу вкрай погіршилось. Ця ситуація змушує підприємства підвищувати рентабельність своєї діяльності за рахунок залучення додаткових джерел позикових коштів, таких як кредиторська заборгованість, тому виникає необхідність раціонального управління кредиторською заборгованістю, як джерелом підвищення рентабельності позикового капіталу. Ця проблема вирішується при правильному, ефективному та своєчасному веденню розрахунків з постачальниками та підрядниками.

Актуальним питанням є перевірка правильності, своєчасності та достовірності інформації про законність фінансового стану суб'єкта господарювання, кредиторської заборгованості та здійснених господарських операцій. Облік кредиторської заборгованості є одним із ключових завдань у вирішенні проблем, що виникають у поточному управлінні підприємством, у тому числі з точки зору оптимального співвідношення ліквідності та прибутковості.

Причиною виникнення значної кредиторської заборгованості часто стає недосконалість розрахунків з постачальниками та підрядниками, недбалість

працівників, шахрайство та зловживання службовими повноваженнями. Як наслідок це призводить до порушення фінансової та розрахункової дисципліни.

Необхідність теоретичного обґрунтування й розробки системи управління кредиторською заборгованістю підприємства зумовили вибір теми дослідження та її актуальність.

Мета роботи полягає у вивченні теоретичних основ організації, методики обліку та аудиту кредиторської заборгованості та узагальненні існуючого досвіду обліку, аналізу, аудиту та контролю кредиторської заборгованості на «ТДВ «Яготинський маслозавод» і розробка заходів щодо їх вдосконалення. Для досягнення мети даної роботи необхідно вирішити ряд **завдань**:

- дослідити та розкрити економічну сутність теоретичних положень та економічної природи кредиторської заборгованості;
- здійснити огляд нормативно-правової бази, яка регламентує порядок обліку кредиторської заборгованості;
- дослідити методику формування облікової інформації в первинних бухгалтерських документах щодо кредиторської заборгованості;
- дослідити діючі підходи до організації і методики обліку та аудиту кредиторської заборгованості на «ТДВ «Яготинський маслозавод»;
- розглянути організаційно-економічну характеристику та організацію обліку на «ТДВ «Яготинський маслозавод»;
- провести аналіз виробничо-господарської діяльності та фінансового стану «ТДВ «Яготинський маслозавод»;
- провести аналіз кредиторської заборгованості «ТДВ «Яготинський маслозавод»;
- дослідити організацію проведення аудиту кредиторської заборгованості на ТДВ «Яготинський маслозавод»;

- вивчити питання щодо класифікації кредиторської заборгованості з метою підвищення ефективності управління;
- запропонувати напрями удосконалення обліково-аналітичних та контрольних аспектів кредиторської заборгованості на досліджуваному підприємстві.

Предметом дослідження виступає організація та методика обліку, аналізу, аудиту та контролю кредиторської заборгованості на «ТДВ «Яготинський маслозавод».

Об'єктом дослідження є фінансова звітність «ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2022-2023 роки.

Наукова новизна дослідження полягає в розробці науковообґрунтованих теоретичних підходів, принципів з керування кредиторською заборгованістю, а також практичних рекомендацій і методичних положень щодо вдосконалення цього процесу, спрямованих на відновлення і підтримання фінансової стійкості підприємств.

Практичне значення одержаних результатів полягає в розробці науково обґрунтованих методичних рекомендацій щодо удосконалення використання кредиторської заборгованості в господарській діяльності підприємства та методики їх обліку, аналізу, аудиту та контролю, що сприятиме зростанню ефективності управління фінансами.

Інформаційною базою для написання дипломної роботи стали наукові праці українських та закордонних фахівців з обліку, аналізу, аудиту кредиторської заборгованості: монографії, автореферати дисертацій, наукові статті, тези доповідей. Також було використано нормативно-правові акти України, вітчизняні та міжнародні стандарти бухгалтерського обліку, офіційні статистичні дані.

РОЗДІЛ I. МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTI

1.1. Наукові дослідження економічної сутності кредиторської заборгованості

В процесі господарської діяльності між підприємствами, організаціями, бюджетними установами, фізичними особами та іншими суб'єктами виникають взаємовідносини які мають характер грошових розрахунків.

Господарська діяльність підприємства неможлива без виникнення кредиторської заборгованості перед іншими суб'єктами підприємницької діяльності, що прирівнюється до позикового капіталу і дозволяє суттєво розширити об'єми господарської діяльності підприємства, забезпечивши більш ефективне використання власного капіталу, прискоривши формування різних цільових фінансових фондів, підвищуючи ринкову вартість підприємства. Отже кредиторська заборгованість є важливим чинником, що впливає на фінансовий стан суб'єкта господарювання. Ділова репутація та розрахункова дисципліна суб'єкта господарської діяльності напряму залежать від правильної організації обліку, внутрішнього контролю та аналізу кредиторської заборгованості.

Науковці по-різному розуміють поняття “кредиторська заборгованість” і часто ототожнюють його із терміном “зобов'язання” та “заборгованість”. У зв'язку з цим виникає різноманітність класифікацій кредиторської заборгованості і зобов'язань.

У Великому бухгалтерському словнику поняття «зобов'язання» і «заборгованість» мають тотожній зміст. У бухгалтерській практиці заборгованість поділяється на дебіторську і кредиторську.

Процес формування та налагодження обліку поточних зобов'язань, а також поняття кредиторської заборгованості представлені у працях українських науковців: Ф. Ф. Бутинця, А. Б. Борисова, О.П. Войналовича, В.С. Леня, Ю.М. Мельника, Р. П. Гончарук, Л. Л. Горецька, Л.М. Васільєвої,

А. Г. Загородньої, М.В. Кужельного, В. М. Костюченко, В. Е. Керімова, Л. В. Нападовської, Т.А. Гоголь, І. О. Власова, В. Ф. Палія, М. С. Пушкаря, Т. П. Карпової та інших. У даних роботах представлені елементи системності та синтезу щодо облікового процесу, питань впровадження сучасних технологій при використанні алгоритмів реєстрації та збору інформації про стан розрахунків з постачальниками, підрядниками. Ці науковці розкрили методичні аспекти за оцінкою, визнанням і класифікацією зобов'язань у розрізі видів кредиторської заборгованості.

О. Б. Чорненька в своїй роботі «Аналіз наукових підходів щодо кредиторської заборгованості та її класифікації» дослідила різні підходи науковців: А. Б. Борисова, І. А. Бланка, Ф. Ф. Бутинця, Ю. А. Василенка, І. О. Власова, С. Ф. Голови, Р. П. Гончарука, Л. Л. Горецького А. Г. Загороднього, В. М. Костюченка, Н. В. Остапченка, Г. О. Партина, К. С. Сурніна, Н. М. Ткаченка, Н. В. Чебанової та багато інших. В роботі проаналізовано розбіжності у підходах науковців до визначення сутності поняття «кредиторська заборгованість». Досліджено розбіжності і неточності щодо класифікації кредиторської заборгованості та запропоновано її уточнення. Проведений огляд цієї роботи дозволяє погодитись з автором Чорненькою О. Вона розглядає кредиторську заборгованість як результат правовідносин суб'єктів господарювання, «який є наслідком вчинення певної дії одного суб'єкта до іншого суб'єкта господарювання, фізичної особи, держави, позабюджетного фонду щодо передачі товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів чи інших активів, надання послуг, виконання робіт, або дії законодавчо-нормативних документів (виникнення заборгованості з податків чи інших обов'язкових платежів перед бюджетом та позабюджетними цільовими фондами) та надає кредитору право вимоги» [1, с.401].

Остапченко Н. В. стверджує про необґрунтованість визначення всіх зобов'язань як заборгованості, аргументуючи це тим, що заборгованістю є лише зобов'язання, не погашені в строк [2, с. 8].

В дисертації Сурніної К. С. подано таке визначення кредиторської заборгованості: «це сума, яку повинно сплатити підприємство (організація) в установлений термін юридичним або фізичним особам (кредиторам) внаслідок отримання ним коштів в грошовій або інших формах» [3, с. 6].

Власова І. О., аналізуючи підходи до визначення кредиторської заборгованості, стверджує: «Що ж стосується кредиторської заборгованості, то фінансисти, визнаючи її як один з видів джерел оборотних коштів, розділяють позикові джерела (до них відноситься заборгованість по кредитах і позиках) і залучені, до складу яких входить кредиторська заборгованість. Її види визначені лише відповідно до однорідних груп контрагентів: постачальників, підрядчиків, бюджету, позабюджетних фондів» [4, с. 23]. Визначення кредиторської заборгованості Власова І. подає як «суму заборгованості підприємства кредиторам на визначену дату», заборгованість як «стан розрахунків за фінансовими зобов'язаннями на будь-який момент часу», а фінансові зобов'язання як «належним чином оформлену угоду, що передбачає обмін ресурсами, які мають грошовий вимір» [4, с. 8].

Гончарук Р. П. пропонує визначати кредиторську заборгованість як «складову кругообігу капіталу, котра виступає предметом обов'язкових правовідносин між боржником і його кредитором, що виникли на стадії постачання і мають гривневий еквівалент» [5, с. 49].

Водночас Бутинець Ф. Ф. та Горецька Л. Л. кредиторську заборгованість розглядають як форму розрахунку за товари і послуги, які придбавають у процесі операцій компанії, що періодично повторюються і використовуються у виробництві (в якості сировини) чи для перепродажу (інакше її називають рахунками до сплати чи торговими рахунками до сплати) [6, с. 387].

На думку С. Ф. Голова та В. М. Костюченко, кредиторська заборгованість - це суми, які нараховуються постачальникам за купівлю у них товарів або послуг в кредит [7, с. 320].

Науковці Партин Г. О. та Загородній А. Г. наголошують, що кредиторська заборгованість — це заборгованість підприємства іншим юридичним і фізичним особам, що виникла у результаті здійснених раніше дій (подій), оцінена в гривнях і щодо якої у підприємства існують зобов'язання її погашення в певний строк [8, с. 112].

Цал-Цалко Ю. С. визначає кредиторську заборгованість як тимчасове залучення активів у господарську діяльність підприємства завдяки тимчасово безоплатного одержання майна інших суб'єктів господарювання [9, с. 260].

Василенко Ю. А. та Чебанова Н. В. розуміють кредиторську заборгованість як частину майна організації, що є предметом обов'язкових правовідносин між підприємством та її кредиторами. Організація володіє і користується кредиторською заборгованістю, але вона зобов'язана повернути чи виплатити частину майна кредиторам, що мають право вимоги на неї. Ця частина майна — це борги організації, чуже майно, чужі кошти, що є у володінні організації-боржника [10, с. 413].

Моніторинг роз'яснень вчених, щодо кредиторської заборгованості ми умовно розділили на три групи.

До першої групи роз'яснень можна віднести визначення вчених, які вважають, що кредиторська заборгованість – це тимчасово залучені кошти (А.Г. Завгородній, Б.А. Райзберг та інші). Складається враження, що підприємство навмисно залучає кошти у іншого підприємства, але це не так. Насправді воно неспроможне або не вважає за потрібне сплатити в даний час визначену грошову суму. Кредиторська заборгованість утворюється в результаті неспівпадання моменту отримання товарів та послуг і моментом сплати за них.

До другої групи роз'яснень відноситься визначення А.М. Мороза та інших вчених, які вважають, що кредиторська заборгованість – це вид міжгосподарського кредиту [11, с. 35]. Дане визначення не достатньо коректне, оскільки в економічній літературі під терміном “кредит” розуміють грошові кошти і матеріальні цінності, передані у користування на визначений

строк і під визначені відсотки. На практиці кредиторська заборгованість виникає не тільки при розрахунках між покупцями і постачальниками в процесі постачання, але й при тимчасовому залученні коштів інших суб'єктів господарювання. Тому кредиторська заборгованість, як і кредити банку, дійсно є джерелом залучених коштів для підприємства та, як і позики банку, погашається підприємством, але без сплати відсотків.

До третьої групи роз'яснень відносяться визначення П.Т. Саблука та його однодумців. Кредиторська заборгованість – це сума, яку повинен сплатити боржник за одержані від постачальника цінності, надані послуги чи виконані роботи [12, с. 73]. Однак, на нашу думку, дане визначення не враховує всіх можливих кредиторів підприємства. В їх ролі можуть виступати працівники підприємства за нараховану і невиплачену заробітну плату, бюджет та позабюджетні фонди по обов'язкових платежах та зборах тощо.

Наведені трактування в роботах науковців підтверджують нашу думку, що автори по різному розуміють визначення «кредиторська заборгованість» та не мають єдності поглядів щодо її сутності та класифікації. Загалом науковці розглядають кредиторську заборгованість як грошові кошти, частину майна або спосіб розрахунків за товари та послуги. Аналіз поглядів різних науковців підтверджує, що для сучасного господарюючого суб'єкта кредиторська заборгованість є невід'ємною частиною його діяльності.

На нашу думку кредиторська заборгованість є невід'ємним етапом кругообігу капіталу, що призводить до здійснення безперервних господарських операцій на підприємстві (рис.1.1.1). Тому будемо вважати, що кредиторська заборгованість – це невід'ємна частина кругообігу капіталу, яка виступає предметом обов'язкових правовідносин між боржником і його кредитором, що виникли в результаті господарської діяльності і виражені в грошовій формі. Основна ж задача обліку кредиторської заборгованості – це своєчасно реєструвати відповідні операції, групувати інформацію згідно діючих вимог та правил облікового процесу, систематизувати її та передавати

у вигляді обліково-аналітичних даних відповідним зацікавленим особам, які відносяться до різних груп та категорій.

В результаті, ми прийшли до висновку, що кредиторська заборгованість – це сума, яку повинен сплатити боржник за одержані від постачальника матеріальні цінності, надані послуги, виконані роботи, нараховану заробітну плату, розрахунки з бюджетом та позабюджетними фондами, тощо.

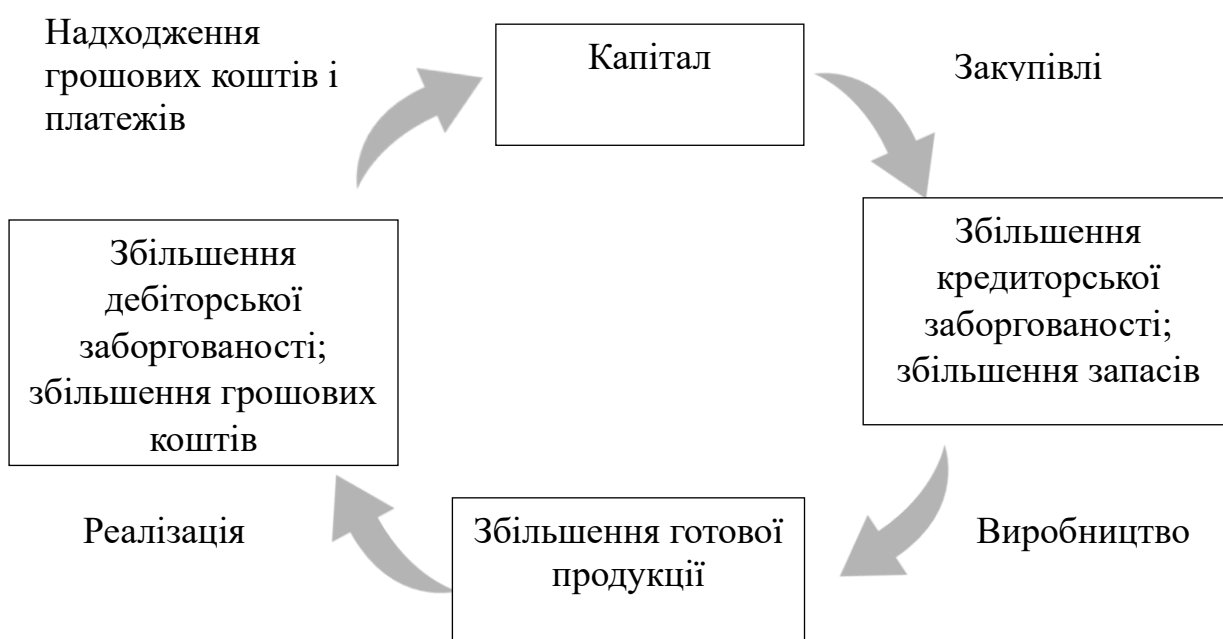

Рис. 1.1.1. Кругообіг капіталу

1.2. Нормативно-правове регулювання обліку, аналізу та аудиту кредиторської заборгованості в Україні та в світі

Бухгалтерський облік на підприємствах з різною формою власності базується виключно на основі нормативних документів. По-перше це Закони, прийняті вищим законодавчим органом Верховною Радою України, Укази Президента України, Постанови та директиви Кабінету міністрів України, накази та інструкції Міністерства фінансів України та Державної податкової служби України. Обов'язкове виконання законодавчих вимог та правил гарантує правильність відображення всіх видів господарських операцій в обліку та подальшого відображення у звітності підприємства. Важливою

умовою для успішного функціонування підприємства є облік та контроль кредиторської заборгованості.

Нормативно-правове забезпечення обліку та контролю кредиторської заборгованості наведено в таблиці 1.2.1.

Таблиця 1.2.1

Нормативно-правове забезпечення обліку та контролю кредиторської заборгованості

№ з/п	Документ	Зміст документа
1	2	3
1	Конституція України	Проголошуються права, обов'язки органів управління, суб'єктів підприємницької діяльності і громадян України.
2	Цивільний кодекс України	Визначено позовну давність заборгованості, як час у межах якого особа може звернутися до суду.
3	Господарський процесуальний кодекс України	Висвітлює основи врегулювання господарським судом спірних ситуацій, невиконання умов договорів, поставок тощо.
4	Кодекс законів про працю	Про стягнення із заробітної плати заборгованості працівників на підприємстві, де вони працюють.
5	Закон України № 2258-VIII від 21.12.2017 року. «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» (зі змінами та доповненнями)	Визначено основні поняття та принципи здійснення аудиторської діяльності в Україні, а також особливості аудиту
6	Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999р. №996- XIV (зі змінами та доповненнями)	Регулює дотримання встановлених принципів бухгалтерського обліку, використання затверджених документів та законності проведення господарських операцій.
7	Закон України «Про обіг векселів в Україні» від 05.04.2001 № 2374-III (із змінами та доповненнями)	Визначає особливості обігу векселів в Україні, який полягає у здійсненні операцій з векселями та виконанні вексельних зобов'язань
8	Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» № 2343-XII від 14.05.92 р. (із змінами та доповненнями)	Про порядок та процедуру відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом

1	2	3
9	План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій, затверджених наказом Мінфіну України від 30.11.99р.-№ 291	Представлено план рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій, зокрема рахунки відображення заборгованості підприємства
10	«Про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій»: Інструкція №291 затверджена наказом Мінфіну України від 30.11.99р. - № 291	Представлено план рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, який є обов'язковим до використання суб'єктами, що складають і подають звітність
11	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку №11 Зобов'язання, затверджений наказом Міністерства фінансів України №20 від 31.01.2000 р.	Визначено зміст заборгованості, її класифікацію, визначення та оцінку. Також висвітлено умови, при яких кредиторська заборгованість визнається та як обліковується.
12	Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджені Наказом Мінфіну України №73 від 07.02.2013 року	Висвітлено основні засади та вимоги до фінансової звітності, її формування та склад. Представлено методика заповнення та подання фінансової звітності, а також її класифікація відповідно до МСФЗ

В Україні бухгалтерський облік кредиторської заборгованості, як частини пасивного балансу, регламентується Законом України "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні". Цей Закон передбачає:

- державне регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності з метою захисту інтересів користувачів й удосконалення бухгалтерського обліку та звітності;
- застосування принципів та методів ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності, які визначаються національними Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку (НП(С)БО) та не суперечать міжнародним стандартам [13].

Національні стандарти (НП(С)БО) визначають методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про кредиторську

заборгованість та її розкриття у фінансовій звітності підприємств незалежно від форм власності.

Основний нормативний документ, який регламентує відображення в обліку кредиторської заборгованості є НП(С)БО 11 «Зобов'язання», Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі (далі НП(С)БОДС) 128 "Зобов'язання", а також НП(С)БОДС 134 «Фінансові інструменти». Ці документи надають можливість управлінському персоналу підприємства проводити групування кредиторської заборгованості в обліковій політиці підприємства за об'єктами бухгалтерської та фінансової звітності.

НП(С)БО 11 «Зобов'язання» визначає методологічні засади формування та обліку інформації про кредиторську заборгованість, а також вимоги щодо її розкриття у фінансовій звітності та пропонує загальну класифікацію, яка є універсальною для будь якого підприємства [14].

Досить важливе значення в обліку кредиторської заборгованості має Наказ «Про облікову політику підприємства». В ньому висвітлені всі елементи щодо обліку, які є специфічними для кожного підприємства.

В міжнародній практиці облік кредиторської заборгованості (зобов'язань) регламентується Міжнародними стандартами бухгалтерського обліку (далі МСБО): [15].

- МСБО 1 Подання фінансових звітів,
- МСБО 10 Непередбачені події і події, які склалися після дати балансу,
- МСБО 12 Податки на прибуток,
- МСБО 17 Оренда,
- МСБО 19 Виплати працівникам,
- МСБО 32 Фінансові інструменти: розкриття та подання,
- МСБО 37 Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи.

Для виявлення спільних та відмінних сторін національних та міжнародних стандартів проведемо їх порівняння, результати якого представимо в таблиці 1.2.2.

Таблиця 1.2.2

Порівняльна характеристика міжнародного та національного стандартів з обліку зобов'язань

МСБО 37 «Забезпечення, непередбачені зобов'язання та непередбачені активи»	НП(С)БО 11 «Зобов'язання»	Висновки
1	2	3
<i>Сфера застосування</i>		
Використовується всіма суб'єктами господарювання облік для забезпечення, умовних зобов'язань та умовних активів, за іншим ув'язненням, коли вони виконуються із контрактами, які мають бути виконані, крім обтяжливих контрактів. Також охоплює забезпечення, пов'язане з реструктуризацією (включаючи припинення діяльності)	Положення підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами незалежно від форми власності, за іншими бюджетними установами та підприємствами, які відповідно до законодавства звітують за МСФЗ. Використовується з урахуванням особливостей оцінки та розкриття інформації про зобов'язання, визначені іншими П(С)БО	Частково збігаються
<i>Визначення зобов'язань</i>		
Зобов'язання — це поточна заборгованість підприємства, яка виникла внаслідок попередніх подій і погашення якої, як очікується, призведе до вибуття ресурсів, що відповідають економічним вигодам, від підприємства.	Зобов'язанням є поточна заборгованість підприємства, що виникла внаслідок минулих подій і, за прогнозом, споживаємо вибуття ресурсів, які втілюють економічні перспективи, для її погашення.	Повністю збігаються
<i>Визнання зобов'язань</i>		
Забезпечення визнається, якщо: - підприємство має поточну заборгованість (юридичну або конструктивну) в результаті минулої події; - існує ймовірність, що для погашення заборгованості буде потрібне вибуття ресурсів, які створені - суму заборгованості можна оцінити	Зобов'язання визнається, якщо його можна достовірно оцінити і є ймовірність, що його погашення призведе до зменшення економічних вигод у майбутньому. Якщо на дату балансу визнане зобов'язання вже не підлягає погашенню, його сума включається до доходів поточного звітного періоду	Частково збігаються

1	2	3
Оцінка зобов'язань		
Сума юридичних або конструктивних зобов'язань повинна представляти найточнішу оцінку витрат, які є обов'язковими для погашення наявної заборгованості на дату балансу.	<ul style="list-style-type: none"> – Довгострокові зобов'язання, які підлягають нарахуванню відсотків, відоб-ражаються в балансі за їх теперіш-ньою вартістю; – Поточні зобов'язання відображаються в балансі за сумою, необхідною для погашення; – Непередбачені зобов'язання фіксуються на позабалансових рахунках підприємства за встановленою обліковою оцінкою. 	Не збігають-ся
Класифікація зобов'язань		
<ul style="list-style-type: none"> 1. Резерви; 2. Умовні зобов'язання; 3. Потенційні зобов'язання; 4. Наявні зобов'язання. 	<ul style="list-style-type: none"> 1. довгострокові; 2. поточні; 3. непередбачені зобов'язання; 4. доходи майбутніх періодів 	Не збігають-ся

Таким чином, облік кредиторської заборгованості за національними та міжнародними стандартами має як спільні так і відмінні риси. За національними стандартами кредиторська заборгованість чітко регулюється НП(С)БО, а за МСБО зазначаються лише загальні правила.

Зобов'язання, яке підприємство має перед зовнішніми сторонами, регулюється численними міжнародними стандартами, що характеризуються складною термінологією. Важливо зазначити, що ця термінологія не завжди адаптована до українських умов, особливо визнання заборгованості як фінансових зобов'язань, що супроводжується безперервними підходами до їх оцінки, подальшого дисконтування та відображення в складі для отримання прибутків або збитків

Для гармонізації обліку заборгованості за НП(С)БО та МСБО потрібно удосконалити національну систему обліку кредиторської заборгованості, враховуючи міжнародний досвід. Це підвищить повноту, суттєвість і достовірність облікової інформації для ефективного управління заборгованістю.

Отже, облік кредиторської заборгованості достатньо забезпечений нормативно-правовими документами, але для гармонізації обліку потрібно

удосконалити діючу нормативну базу обліку заборгованості підприємств з застосуванням міжнародних стандартів. Удосконалення існуючої системи обліку зобов'язань в Україні можливе за умови її уніфікації з міжнародною, з одночасним урахуванням національних особливостей. Це дозволить в повній мірі розкрити облікову інформацію для ефективного управління господарською діяльністю підприємств.

1.3. Організація та методика обліку кредиторської заборгованості

Питаннями методики й організації обліку і аудиту кредиторської заборгованості займалися такі вітчизняні та зарубіжні науковці: С.М. Барац, В.А. Биков, І.І. Бочкарьова, Ф.Ф. Бутинець, О.М. Галаган, Б.М. Гонгало, В.Р. Захар'їн, В.Б. Івашкевич, Н.Н. Макарова, Т.М. Малькова, А.Н. Медведєв, Є.В. Орлов, М.Л. Пятов, А.Н. Саморядов, Я.В. Соколов, С.О. Щенков та інші.

Неправильне розпорядження коштами часто призводить до фінансової кризи суб'єкту господарювання. Кредиторська заборгованість за розрахунками з постачальниками і підрядниками досить звичайне явище, однак її необхідно постійно контролювати. З одного боку, вона дозволяє зберігати вільні обігові кошти, але, з іншого – може кардинально відбитися на фінансовій стійкості та платоспроможності господарюючого суб'єкта. Недосконалість процесу розрахунків може виникати не тільки через неефективне ведення бухгалтерського обліку у розрахункових операціях, а і через можливе шахрайство чи зловживання робітників. Важливо, щоб система бухгалтерського обліку правильно відображала розрахункові операції, задля уникнення помилок, спотворень та гарантувала ефективне управління кредиторською заборгованістю за товари, роботи, послуги.

Завданнями обліку зобов'язань є своєчасне, повне і правильне документальне оформлення і відображення на рахунках синтетичного і аналітичного обліку господарських операцій з виникнення та погашення креди-

торської заборгованості, не допускаючи прострочок у платежах і уникаючи штрафних санкцій. [16, с. 202].

Підприємства всіх форм власності повинні серйозно відноситися до організації обліку кредиторської заборгованості, тому що це допомагає отримувати та аналізувати інформацію щодо розрахунків з кредиторами за довгостроковими та поточними зобов'язаннями.

Важливими факторами, які впливають через зобов'язання на діяльність підприємства, є:

- умови заборгованості;
- обмеження на використання ресурсів та свободу діяльності;
- здатність до відновлення фінансування;
- конвертаційні привілеї та їх можливий вплив на розмивання власного капіталу;
- заборона на певні види витрат, наприклад, дивіденди тощо.

Щоб правильно оцінити кредиторську заборгованість потрібно дотримуватись принципу обачності, використовуючи методи оцінки в бухгалтерському обліку, які мінімізують ризик заниження оцінки зобов'язань. Відповідно до цього принципу, основні завдання забезпечення своєчасної та повної реєстрації даних у документах та облікових регістрах це:

- забезпечення своєчасної та повної реєстрації даних у документах та облікових регістрах;
- забезпечення належної оцінки кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги;
- чітке документування розрахунків;
- визначення порядку синтетичного та аналітичного обліку кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги;
- достовірне відображення інформації щодо зобов'язань у формах фінансової звітності;
- створення дієвої системи внутрішнього контролю за таким видом зобов'язань;

- забезпечення процесу обліку зобов'язань кваліфікованими обліковцями та засобами автоматизації обліку;
- встановлення наказом переліку посадових осіб, що нести будуть відповідальність за своєчасність і належне документального оформлення розрахункових операцій;
- своєчасна перевірка розрахунків та попередження прострочення кредиторської заборгованості;
- розробка графіків платежів.

Кредиторська заборгованість може мати різні форми та виражатися в різних випадках. Основні види кредиторської заборгованості включають:

- **комерційну (товарну) кредиторську заборгованість** - вона виникає при укладенні договорів купівлі-продажу товарів, робіт та послуг. У цьому випадку одна сторона може отримати товар або послугу, але ще не розрахувалася за них. Ця форма кредиторської заборгованості часто стосується безготівкових операцій, де оплата і поставка відбуваються в різні періоди часу;

- **фінансову** (кредиторська заборгованість за позиками та кредитами) - це зобов'язання перед іншими сторонами, які надали фінансову підтримку. Ця категорія може включати як процентні, так і безпроцентні позики. Зазвичай банки виступають як кредитори, а підприємства або фізичні особи - як боржники.

- **інвестиційну** (кредиторська заборгованість, забезпечена цінними паперами) - це випадки, коли оплата відбувається за допомогою боргових цінних паперів, таких як векселі. Вексель підтверджує борг, який видає особа, що його емітувала.

- **кредиторську заборгованість за оплатою праці** - підприємства мають зобов'язання перед своїми працівниками стосовно виплати заробітної плати. Ця категорія включає в себе всі витрати на оплату праці, які мають бути виплачені співробітникам.

- *податкову* (кредиторська заборгованість перед державою) - ця категорія включає податкові та збірні зобов'язання, що виникають у процесі діяльності підприємства. Підприємства мають обов'язок внесення податків та зборів в бюджет держави.

Для правильної організації обліку зобов'язань важливим є:

- визначення моменту виникнення зобов'язання;
- дотримання умов визнання своїх зобов'язань.

Умови визнання зобов'язань підприємства перед іншими суб'єкта господарювання є загальними як для міжнародної, так і для вітчизняної практики. Такими умовами є:

- зобов'язання повинно бути наслідком минулих подій;
- зобов'язання пов'язане з необхідністю майбутніх платежів;
- зобов'язання має визначений термін виконання, хоча конкретна дата може бути невідомою;
- юридична чи фізична особа повинна бути ідентифікована як окрема особа якщо не в момент виникнення, то в момент виконання зобов'язань;
- за відношення до зобов'язань його оцінка повинна бути достовірно визначена [13, с.166].

До принципів кредитування відносять строковість, платність, поверненість. Так, кредиторська заборгованість обмежена часом (термін оплати згідно з умовами договору, термін позовної давності). За прострочення сплати (погашення кредиторської заборгованості) згідно з умовами договору повинні бути стягнені штраф, пеня з підприємства боржника. Але якщо це відбувається згідно терміну сплати, то погашення проводиться тільки в межах заборгованості й додаткові суми за користування коштами не нараховуються.

Організація бухгалтерського обліку кредиторської заборгованості залежить від її класифікації. Універсальну загальну класифікацію кредиторської заборгованості викладено в НП(С)БО 11 [14]. Там зобов'язання

поділені на поточні, довготермінові, непередбачені зобов'язання та доходи майбутніх періодів.

Поточні - це зобов'язання, які будуть погашені протягом операційного циклу підприємства або повинні бути погашені протягом дванадцяти місяців, починаючи з дати балансу. Вони відображаються в балансі за сумою погашення. Серед поточних зобов'язань в НП(С)БО 11 «Зобов'язання» виділено такі їх види, як: короткотермінові кредити банків, поточна заборгованість за довготерміновими зобов'язаннями, короткотермінові векселі видані, кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги, поточні зобов'язання за розрахунками (з одержаних авансів, з бюджетом, з позабюджетних платежів, зі страхування, з оплати праці, з учасниками, із внутрішніх розрахунків) та інші поточні зобов'язання [14].

Для бухгалтерського обліку поточної кредиторської заборгованості Планом рахунків № 1203 призначено такі рахунки 6 класу «Поточні зобов'язання»:

- 60 «Короткострокові позики»,
- 61 «Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями»,
- 62 «Короткострокові векселі видані»,
- 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»,
- 64 «Розрахунки за податками і платежами»,
- 65 «Розрахунки за страхуванням»,
- 66 «Розрахунки з оплати праці»,
- 67 «Розрахунки з учасниками по дивідендам»,
- 68 «Розрахунки за іншими кредиторами»,
- 6911 – «Доходи майбутніх періодів».

Довгострокові – всі зобов'язання, які не є поточними. Вони відображаються в балансі за їх теперішньою вартістю. Визначення теперішньої вартості залежить від умов та виду зобов'язання. Водночас довгострокові зобов'язання у НП(С)БО 11 «Зобов'язання» поділені на

довготермінові кредити банків, інші довготермінові зобов'язання, відстрочені податкові зобов'язання та інші довготермінові забезпечення. [14]. В бухгалтерському обліку для довгострокових зобов'язань згідно з Планом рахунків № 1203 призначено такі рахунки 5 класу «Довгострокові зобов'язання»:

- 50 “Довгострокові позики”,
- 51 “Довгострокові векселі видані”,
- 52 “Довгострокові зобов'язання за облігаціями»,
- 53 “Довгострокові зобов'язання з оренди”,
- 54 “Відстрочені податкові зобов'язання”,
- 55 “Інші довгострокові зобов'язання”.

Непередбачені зобов'язання - це:

– зобов'язання, що може виникнути внаслідок минулих подій та існування якого буде підтверджено лише тоді, коли відбудеться або не відбудеться одна чи більше невизначених майбутніх подій, над якими підприємство не має повного контролю;

– теперішні зобов'язання, що виникають внаслідок минулих подій, але не визнається, оскільки малоймовірно, що для врегулювання зобов'язання потрібно буде використати ресурси, які втілюють у собі економічні вигоди, або оскільки суму зобов'язання не можна достовірно визначити.

Непередбачені зобов'язання відображають на позабалансовому рахунку В042 «Непередбачені зобов'язання». Наприклад, такі зобов'язання виникають в організації, що виступила гарантом погашення зобов'язань іншого підприємства. У випадку невиконання останнім своїх зобов'язань, такий обов'язок переходить до гаранта.

Доходи майбутніх періодів – це доходи, отримані протягом поточного або попередніх звітних періодів та які за своїм економічним змістом належать до доходів наступних звітних періодів.

Основними джерелами інформації розрахункових відносин по товарних операціях є первинні документи з обліку розрахунків з постачальниками і підрядниками (табл. 1.3.1).

Таблиця 1.3.1

Документування розрахунків з покупцями та замовниками

Розрахунки з вітчизняними покупцями	Розрахунки з іноземними покупцями
Виникнення заборгованості	
<ul style="list-style-type: none"> - накладні - рахунки-фактури - рахунки - акти приймання-передачі робіт, послуг - податкові накладні - товарно-транспортні накладні (ТМ-1) - товарні накладні 	<ul style="list-style-type: none"> - комерційні документи - транспортні накладні (CMR) - залізнична накладна, авіа накладна, коносамент) - платіжні документи на перерахування сум митних платежів та інших податків на рахунки митних установ - розрахунки бухгалтерії про наявність курсових різниць
Погашення заборгованості	
Виписки банку, ПКО, векселі	Виписки банку, векселі

У момент появи кредиторської заборгованості в бухгалтерському обліку, необхідно відобразити її на відповідних рахунках, що відображають зобов'язання підприємства.

Типові бухгалтерські проведення з обліку кредиторської заборгованості представлені у табл. 1.3.2.

Типові бухгалтерські проведення з обліку кредиторської заборгованості

№	Господарська операція	Д-т	К-т
1	2	3	4
Виникнення кредиторської заборгованості по розрахункам			
1	Оприбуткували товари	281	631
2	Відобразили податковий кредит із ПДВ (до реєстрації податкової накладної постачальником)	644 2	631
3	Постачальник зареєстрував податкову накладну з ПДВ	641 1	644 2
4	Отримали юридичні послуги від неплательника ПДВ	92	631
5	Списали адміністративні витрати на фінансовий результат операційної діяльності	791	92
Виникнення товарно-кредиторської заборгованості			
1	Отримали попередню оплату	311	681
2	Відобразили податкове зобов'язання з ПДВ за отриманою попередньою оплатою дореєстрації податкової накладної	643 1	643 2
3	Зареєстрували податкову накладну	643 2	641 1
Отримання банківського кредиту			
1	Отримали кредит строком 10 місяців	311	601
2	Нарахували відсотки по кредиту	952	684
3	Списали витрати за кредитом на результат фінансових операцій	792	952
Розрахунок векселем			
1	В рахунок оплати товарів видано вексель на 10 місяців	631	621
Отримання поворотної фінансової допомоги			
1	На поточний рахунок зарахували поворотну фінансову допомогу строком на 6 місяців	311	685
Нарахування заборгованості з податків, зборів, обов'язкових платежів			
1	Нарахували зобов'язання з податку на прибуток	981	641 3
2	Нарахували єдиний податок	92	641 4
3	Нарахували плату за землю	92	641 5
4	Нарахували податок не нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки	92	641 5
5	Нарахували ПДФО із заробітної плати	661	641 2
6	Нарахували військовий збір із заробітної плати	661	642
7	Нарахували ЄСВ на зарплату адмінперсоналу	92	651
8	Списали адміністративні витрати на фінансовий результат операційної діяльності	791	92

1	2	3	4
Нарахування штрафів, пені			
1	Нарахували суму штрафу, пені за неналежне виконання договору купівлі-продажу	948	685
2	Нарахували штраф за невчасне подання декларації	948	642
3	Нарахували податкову пеню за несвоєчасну сплату податку	648	642
Нарахування дивідендів			
1	Нарахували дивіденди учасникам (юридичним особам) через розподіл прибутку	441	443
		443	671
2	Сплатили авансовий внесок із податку на прибуток	641	311
3	Сплатили дивіденди учасникам	671	311
Курсові різниці за грошовою кредиторською заборгованістю			
1	Отримали товари за імпортом	281	632
2	Відобразили на дату балансу дохід від курсової різниці	632	714
	Списали дохід від курсової різниці на фінансовий результат операційної діяльності	714	791
3	Відобразили на дату балансу збиток від курсової різниці	945	632
	Списали витрати від курсової різниці на фінансовий результат операційної діяльності	791	945

1.4. Сучасні інформаційні технології обліку кредиторської заборгованості

Організація управління й обліку на підприємстві сьогодні неможливі без застосування інформаційних технологій. Бухгалтерський облік є головним елементом економічної інформаційної системи підприємства, його частка становить понад 80% від усієї економічної інформації. Саме тому удосконалення бухгалтерського обліку неможливе без впровадження автоматизованих інформаційних систем, що базуються на інноваційних інформаційних технологіях.

Інформаційні технології — це система методів, процесів та способів використання обчислювальної техніки і систем зв'язку для створення, збору, передачі, пошуку, оброблення та поширення інформації з метою ефективної організації діяльності людей.

Автоматизована інформаційна система (ІС) — система, що реалізує управління підприємства за спільної роботи управлінського персоналу і комплексу технічних засобів. Вона призначена для автоматизованого збирання, реєстрації, збереження, пошуку, оброблення та видачі інформації за запитами користувачів (управлінського персоналу). Це відбувається на основі використання економіко-математичних методів, моделей, ЕОМ і засобів комунікації.

Автоматизована ІС має забезпечувати:

- постійне спостереження за поточним станом об'єкта управління та його характеристик;
- адаптації, тобто пристосування до прийнятої практики бізнесу та модифікації, якщо така практика змінюється;
- підтримку професійної діяльності управлінських працівників;
- взаємодію з управлінським персоналом;
- здійснення збирання та аналізу даних для управління й автоматичного виконання програмних засобів при настанні заданого часу з формуванням необхідної звітності;
- реалізацію системи підказок і рекомендацій для користувачів;
- ефективне збереження даних і можливість доступу до них будь-якого кінцевого користувача зі свого робочого місця.

Автоматизована ІС є людино-машинною системою, вона дає змогу підвищити якість управління завдяки оптимальному розподілу праці між людиною та ЕОМ на всіх стадіях управління.

На відміну від меморіально-ордерної чи журнальної форми обліку, для автоматизованої форми ведення обліку не розроблені ніякі технічні та технологічні стандарти і нормативи. Тому чисельні програмні розробки не схожі одна на одну: як за представленням вихідних даних і вихідних форм, так і за принципами використання, способами настроювання і прив'язування бухгалтерських систем до облікової політики конкретних підприємств.

Розглядаючи сучасні бухгалтерські програми, необхідно акцентувати увагу на особливостях реалізації в них таких способів: введення, зберігання і первинної обробки первинних облікових даних (книга обліку господарських операцій і порядок автоматизованої обробки первинних документів), одержання та надання результатної інформації, забезпечення циклічності облікових процедур (модель облікового періоду), настроювання програм на особливості організації обліку конкретного господарюючого об'єкта.

Важливу роль в автоматизації розрахунків відіграє світова мережа Internet, за допомогою якої підприємство може отримати як необхідні дані про рівень ризику і рентабельності, вивчивши розміщену на сайті контрагента звітну інформацію, так і безпосередньо проводити розрахунки з контрагентом, використовуючи електронні документи та засоби електронної пошти.

Важливою умовою нормальної господарської діяльності є виконання договорів і замовлень за строками, обсягом і комплектністю поставок. Порушення умов договорів породжує відповідальність постачальника у вигляді штрафних санкцій і відшкодування шкоди, понесеної покупцем. Саме тому, використання програмного забезпечення є необхідною умовою, оскільки дозволяє в повній мірі організувати управління матеріальними потоками, дає можливість господарюючому суб'єкту забезпечити контроль за виконанням договорів і замовлень на постачання матеріальних ресурсів і вести облік їх виконання.

Ринок програмного забезпечення достатньо наповнений програмами, які спрямовані на ведення бухгалтерського обліку. Практично всі бухгалтерські програми дозволяють формувати регістри, зведені проводки, відомості залишків за синтетичними та аналітичними рахунками, контрольні відомості за станом розрахунків.

Головними вимогами до автоматизації бухгалтерського обліку кредиторської заборгованості є:

- повне і своєчасне задоволення інформаційних потреб користувачів;

- виконання контрольних та аудиторських завдань з метою одержання необхідної інформації про наявні відхилення;
- одержання комп'ютерних управлінських рішень;
- здійснення аналізу та прогнозування господарсько-фінансової діяльності підприємства.

Використовуючи інформаційні технології, облік кредиторської заборгованості значно спрощується та є більш ефективним. Це значно прискорює процес операційного циклу діяльності підприємства.

Комп'ютеризація та автоматизація обліку і внутрішнього контролю операцій з поточними зобов'язаннями дозволяє контролерам отримувати в найбільш короткі строки інформацію про:

- відповідність залишків у синтетичних та аналітичних регістрах бухгалтерського обліку короткострокових кредитів у національній та іноземній валюті;
- реальність операцій з короткостроковими кредитами та позиками, відображених у бухгалтерському обліку;
- правильність використання коштів, нарахування та сплати відсотків за користування кредитом;
- достовірність відображення кредиторської заборгованості в балансі, дотримання строків позовної давності;
- достовірність актів звірки на підтвердження кредиторської заборгованості;
- доцільність придбання матеріалів та цінностей, реальності розрахунків;
- правильність здійснення розрахунків з податковими органами та органами соціального страхування;
- дотримання правильності ведення бухгалтерському обліку розрахунків з оплати праці, правильності, правильності нарахування

заробітної плати, утримань та своєчасності виплати згідно з діючою системою оплати праці [17].

При застосуванні автоматизованої системи вирішується проблема оперативності аналітичного обліку поточних зобов'язань. Є можливість в межах одного синтетичного рахунку одержати кілька різновидів аналітики, які з різних сторін відображають первинну інформацію. В аналітичних рахунках інформація групується та узагальнюється за певними ознаками. Підвищується інформаційна ємність системи рахунків та можливість більш детального аналізу інформації щодо поточних зобов'язань.

Застосування комп'ютерів дозволяє автоматизувати робоче місце бухгалтера й підняти на новий рівень облік та контроль поточних зобов'язань на підприємстві.

До повномасштабного вторгнення, в Україні найпопулярнішою програмою, яка призначена для ведення та автоматизації бухобліку, була «1С», але на даний час продукти російських розробників, знаходяться під санкціями РНБО та недоступні в Україні. Під санкції крім «1С» потрапили і програми-аналоги, що побудовані на її базі, а також сервіси, що мають російське походження: «UA-Бюджет», KBS та «Парус-Бухгалтерія», «Бітрікс24», «Галактика».

Зараз на ринку України можна виділити кілька найпоширеніших платформ обліку та подання звітності: Платформа VAF, MASTER, Dilovod, M.E.Doc, Вчасно, iFin, Дебет Плюс та інші.

Платформа VAF-найпоширеніше рішення для автоматизації роботи в організаціях, що займаються різними видами діяльності та на різних системах оподаткування. призначена ведення бухгалтерського, управлінського, фінансового обліку на підприємстві та управління всіма аспектами його діяльності. Програма максимально зручна і комфортна у використанні, з оптимізованим інтерфейсом користувача і можливістю роботи віддалено з самостійною зміною ряду форм документів і журналів. Система VAF підтримує роботу з широким спектром торгового обладнання:

фіскальні реєстратори, ваги, ПОСТ-термінали, сканери штрих-кодів, датчики обліку відвідувачів. [18].

Конфігурації програми ВАР підтримують обмін між собою. Так конфігурація ВАР Бухгалтерія може обмінюватися обліковими даними з конфігурацією ВАР Управління торгівлею, Зарплата і Управління персоналом, Конфігурація ВАР Малий бізнес з програмою ВАР Бухгалтерія. Також існує ряд спеціалізованих рішень: ВАР АГРО Бухгалтерія, ВАР Бухгалтерія будівельної організації, які містять специфічний для своєї галузі функціонал.

За допомогою ВАР Бухгалтерія (рис. 1.4.1) ми маємо змогу автоматизувати:

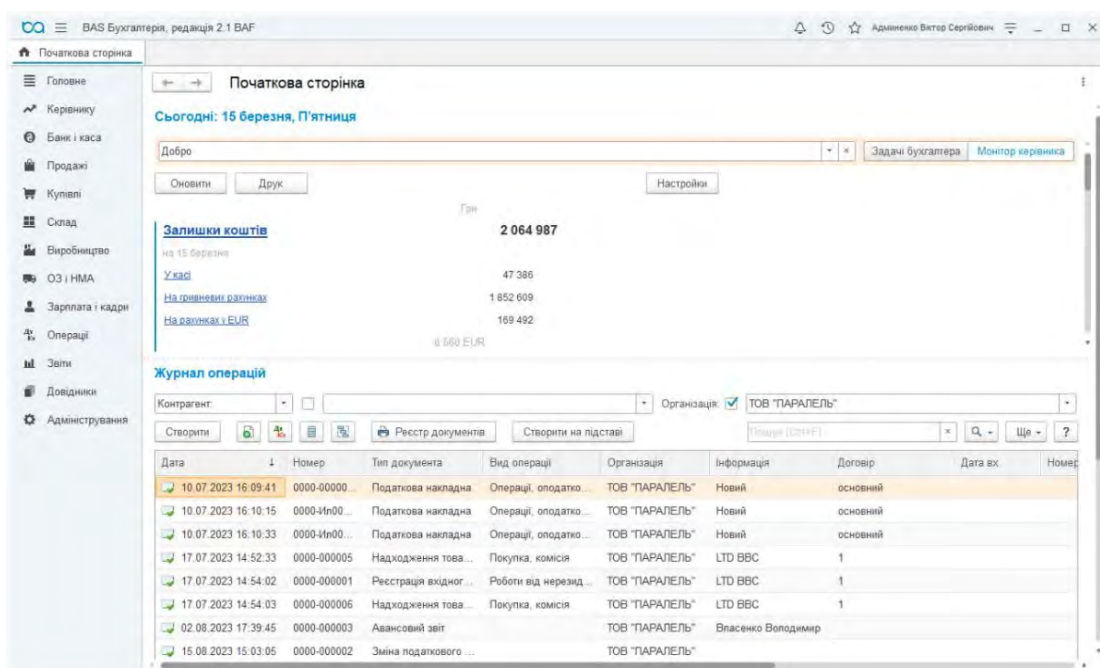

Рис. 1.4.1. Інтерфейс конфігурації ВАР Бухгалтерія

- Облік різних засобів та операцій, у т.ч.:
- складський облік за середньою, за FIFO, за ціною продажу
- облік торгових, комісійних операцій, операцій з тарою
- облік банківських, касових та інших фінансових операцій
- облік операцій з ОЗ, НМА та МНМА

- облік виробничих витрат та операцій випуску продукції та напівфабрикатів
- облік розрахунків із контрагентами
- облік зарплати та кадрі
- закриття місяця та формування фінансового результату;
- Витяг будь-яких первинних документів та автоматичне формування бухгалтерських проводок кожним документом;
- Формування регламентованої звітності, у т. ч. для кількох підприємств із різними системами оподаткування;
- Можливість коректно розрахувати собівартість;
- Інструменти для спрощеного розрахунку заробітної плати;
- Наявність безлічі форм звітів та продуманих деталей, які спрощують діяльність бухгалтерії

Основні переваги Business Automation Framework (BAF) включають: підтримку різних систем управління базами даних (СУБД), гнучкість платформи і простоту налаштування, масштабованість і продуктивність системи, простоту інтеграції з зовнішніми програмами і обладнанням, зручний інтуїтивно зрозумілий інтерфейс, швидка розробка додатків за допомогою вбудованих інструментів, забезпечення безпеки системи, підтримка зовнішніх джерел даних, можливість роботи через Інтернет. BAF пропонує сучасний і легко засвоюваний дизайн інтерфейсу, що забезпечує високу швидкість роботи для користувачів-початківців. Користувачам надається можливість масового введення інформації, налаштування робочого простору згідно з власними потребами, повнотекстовий пошук і створення звітів будь-якої складності. Вбудовані інструменти для формування звітів і друківаних форм дозволяють створювати різноманітні звіти, деталізувати та групувати інформацію, а також створювати діаграми та зведені таблиці для аналізу даних. Система BAF масштабована, що дозволяє працювати з великою кількістю користувачів одночасно, забезпечуючи паралельну роботу великих груп користувачів.

Продукти **MASTER** - це не аналог 1С, а справжня українська бухгалтерія із сучасним підходом до побудови програмних продуктів на Low-code/No-code платформі, системних оновлень, сервісів підтримки бухгалтерів та інше. Продукти MASTER є повноцінною заміною таким системам як 1С, Бітрікс24, МойСклад, Мегаплан, KBS, Flowlu, RetailCRM, Tilda CRM, OneBox (рис. 1.4.2).

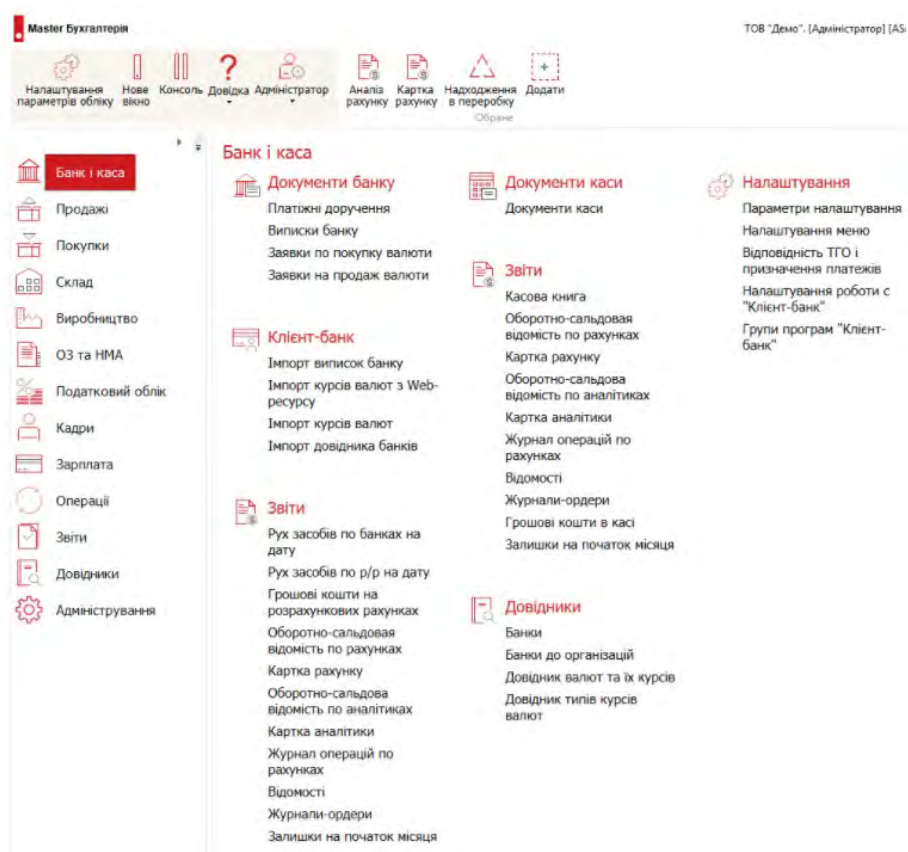

Рис. 1.4.2. Інтерфейс програми «MASTER: Бухгалтерія»

MASTER- це програмні продукти для автоматизації бухгалтерського та податкового обліку, організації кадрової роботи, управлінню заробітною платою, електронного документообороту.

В користуванні програма доволі гнучка, дозволяє налаштовувати інтерфейс, управляти доступом, обслуговувати інформаційну базу. Програма

MASTER призначена для ефективного управління малим і середнім бізнесом, а також комунальними та державними підприємствами.

Програма «MASTER: Бухгалтерія» містить такі функції:

- банк і каса — операції з грошовими коштами та їх еквівалентами;
- операції та закриття рахунків в кінці року та кварталу;
- облік розрахунків із замовниками та постачальниками;
- ведення податкового обліку;
- бухгалтерська звітність — стандартні аналітичні форми звітності, автоматичне формування;
- склад — облік, надходження та списання ТМЦ (торгово-матеріальних цінностей);
- виробництво — облік фактичних витрат в розрізі аналітик, автоматичний розподіл витрат;
- кадри та заробітна плата — таблиць обліку робочого часу, штатний розклад, розрахунок відпусток, лікарняних, відряджень тощо.

My Electronic Document (M.E.DOC) — це українська програма для подачі електронної звітності до органів контролю та обміну документами між контрагентами. Програма дозволяє швидко створити або завантажити звіт з облікової системи, підписати його КЕП, надіслати до контролюючого органу та отримати квитанцію про доставлення. В M.E.Doc є окремі модулі програми для ФОПів та юридичних осіб (як платників, так і неплатників ПДВ), а також для бюджетних установ і організацій (рис. 1.4.3).

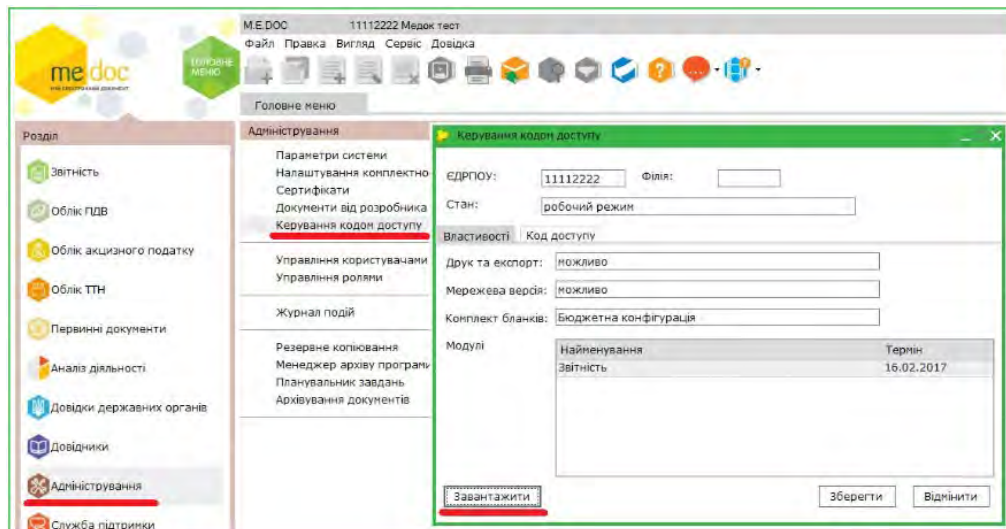

Рис. 1.4.3. Інтерфейс програми М.Е.Дос

Dilovod — програма, в якій поєднуються функції управлінського, податкового та бухгалтерського обліків, формування і подання звітності у контролюючі органи та ПРРО. Дана програма дуже нагадує 1С. Підходить для ведення ФОП і юридичних осіб на всіх системах оподаткування (є окремий інтерфейс для бухгалтера та підприємця). Має наступні функції: електронна звітність; розрахунок зарплати та управління персоналом; облік виробництва і складу; облік доходів та витрат; облік грошових коштів, валютний облік; облік замовлень, продажів, закупівель; взаєморозрахунки з контрагентами; програмний реєстратор розрахункових операцій (ПРРО) який не вимагає покупки касового апарату. Також в програмі можна реєструвати клієнтів, договори, а також управляти цінами та друкувати цінніки. Модулі можна налаштовувати під власні задачі. Програма оновлюється автоматично і безкоштовно, тому містить актуальні форми звітів, первинних документів, терміни звітності та сплати податків. Dilovod – це хороший варіант для невеликих сервісних, торгових чи виробничих компаній (рис. 1.4.4).

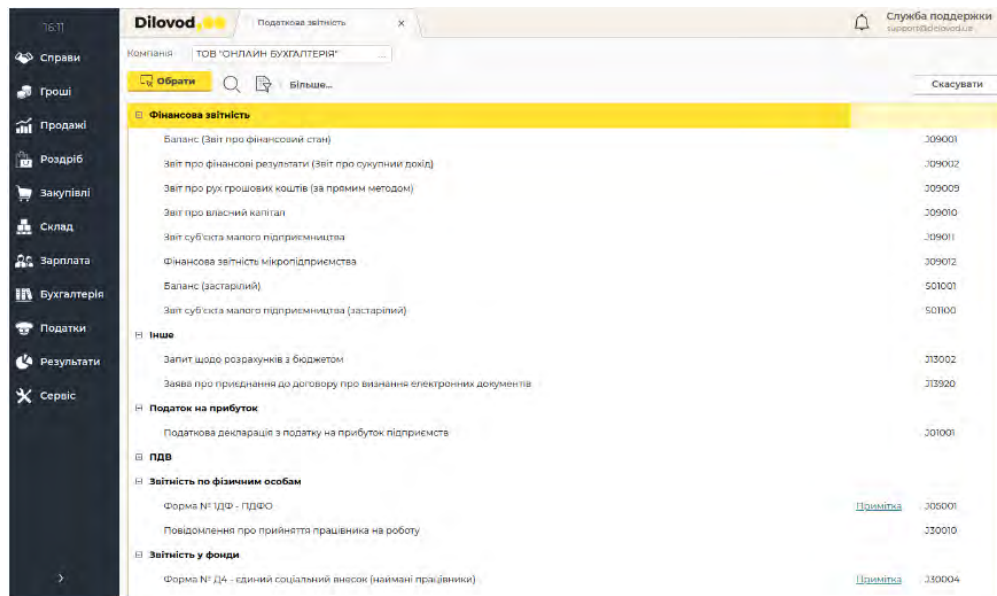
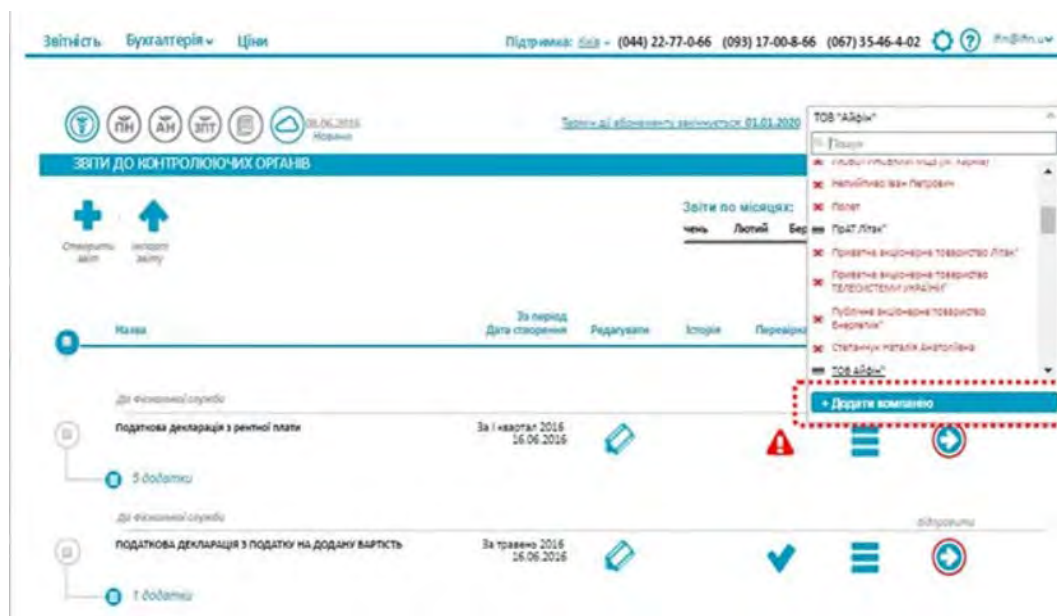

Рис. 1.4.4 . Інтерфейс програми Dilovod

iFin — онлайн-сервіс подання електронної звітності. Маючи велику базу форм звітності, цей сервіс дає можливість створювати, перевіряти та здавати електронну звітність до всіх контролюючих органів, автоматично формуючи звітність на підставі введених документів, користуватися електронним документообігом з контрагентами, створювати та реєструвати податкові накладні. Програма призначена для ФОП та юридичних осіб. Програма проводить камеральна перевірку та автоперевірку звітів, чим мінімізує

ризика помилок в звітах (рис. 1.4.5).

Рис. 1.4.5. Інтерфейс програми iFin

Дебет Плюс — це українська програма, що допомагає автоматизувати бухгалтерський, оперативний та фінансовий облік. В цій програмі можна вести весь облік підприємства, користуючись типовими налаштуваннями проводок, документів та звітів. Ця програма призначена для бюджетних організацій, відділів освіти та охорони здоров'я, комунальних закладів, виробничих, торговельних, будівельних і сільськогосподарських підприємств, малого бізнесу (рис. 1.4.6).

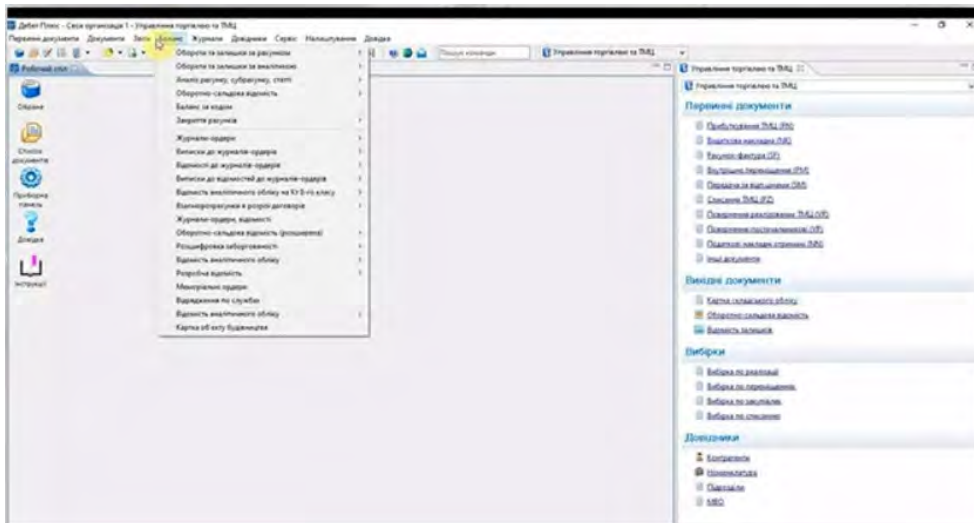

Рис. 1.4.6. Інтерфейс програми Дебет Плюс

Висновки до розділу I

В господарській діяльності будь-якого підприємства важливим елементом його діяльності є наявність кредиторської заборгованості, що в залежності від виду діяльності підприємства має різну класифікацію, яка базується на класифікації за нормативно-законодавчою базою.

Проведені дослідження підтверджують важливість кредиторської заборгованості в господарській діяльності. Поточні зобов'язання тісно пов'язані та впливають на фінансову стійкість, конкурентоспроможність,

автономність суб'єктів господарювання. Розглянуто термін «кредиторська заборгованість» за різними визначеннями науковців та запропоновано власну інтерпретацію та бачення: на нашу думку кредиторська заборгованість – це сума, яку повинен сплатити боржник за одержані від постачальника матеріальні цінності, надані послуги, виконані роботи, нараховану заробітну плату, розрахунки з бюджетом та інше. Розглянута класифікація кредиторської заборгованості.

Встановлено, що належний облік розрахунків з кредиторами сприяє своєчасним розрахункам з контрагентами протягом встановленого договором строку, чим покращує фінансовий стан підприємства. Доведено, що для підприємства набуває особливого значення систематичний аналіз кредиторської заборгованості підприємства з метою ефективного управління його оборотним капіталом та запобігання виникненню кризових ситуацій.

Викладені у роботі погляди, рекомендації та окремі методи класифікації кредиторської заборгованості можна використовувати для складання фінансової звітності, управлінських рішень при регулюванні розрахунків та управлінню кредиторською заборгованістю.

Розглянуті переваги та вимоги щодо застосування інформаційних технологій. в бухгалтерському обліку. Проведений огляд кількох найпоширеніших платформ обліку та подання звітності в Україні.

Оскільки до російського вторгнення від 80 до 98% підприємств України використовували в своїй роботі 1С, то перехід на інші програми є досить проблематичним. З огляду на це великим підприємствам набагато простіше, швидше та дешевше було б перейти на рівноцінні аналоги такі як конфігурація BAS Бухгалтерія, паралельно використовуючи програми для подачі електронної звітності та обміну документами між контрагентами - М.Е.ДОС або Вчасно.

РОЗДІЛ II. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ТДВ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД» ТА ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

2.1. Організаційно-економічна характеристика та організація обліку на ТДВ «Яготинський маслозавод»

Одним з найбільших національних виробників молочної продукції є «Яготинський маслозавод». Юридична адреса заводу: Київська обл., Яготинський район, м. Яготин, вул. Шевченка, будинок 213.

ПАТ «Яготинський маслозавод» почало свою діяльність в 1956 році. У лютому 1994 року перетворене у відкрите акціонерне товариство «Яготинський маслозавод». В 2011 році до Статуту підприємства, були внесені зміни на підставі рішення загальних зборів акціонерів (протокол № 1 від 04.04.2014). Найменування товариства було змінено на «публічне акціонерне товариство».

Наразі акціонерами товариства є юридичні та фізичні особи, які набули право на власність акцій товариства у процесі приватизації, на вторинних ринках цінних паперів, а також у порядку спадкування громадян та у інших випадках, передбачених чинним законодавством. Акціями товариства держава не володіє.

З ціллю мінімізації витрат товариства, пов'язаних з обслуговуванням організаційно-правової форми, 12.04.2017 р. ПАТ «Яготинський маслозавод» загальними зборами акціонерів (Протокол № б/н від 12.04.2017р.), прийняло рішення про припинення такого Публічного акціонерного товариства «Яготинський маслозавод» шляхом його перетворення у Товариство з додатковою відповідальністю «Яготинський маслозавод».

Основний регулюючий документ підприємства – Статут. Згідно статуту Товариство створене з метою здійснення підприємницької діяльності для одержання прибутку в інтересах акціонерів Товариства, покращення добробуту акціонерів, в тому числі шляхом збільшення ринкової вартості акцій Товариства, отримання акціонерами дивідендів, досягнення

позитивного соціального та економічного ефекту та реалізації інших рішень акціонерів.

Видами діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод» згідно КВЕД є: (табл. 2.1.1):

Таблиця 2.1.1

Основні види діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод» згідно КВЕД

КВЕД	Вид діяльності
10.51	Перероблення молока, виробництво масла та сиру (основний)
46.33	Оптова торгівля молочними продуктами, яйцями, харчовими оліями та жирами
46.71	Оптова торгівля твердим, рідким, газоподібним паливом і подібними продуктам
47.11	Роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах переважно продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами
47.30	Роздрібна торгівля пальним
49.41	Вантажний автомобільний транспорт
36.00	Забір, очищення та постачання води

Також, підприємство має право здійснювати торгівельно-закупівельну, комерційну та представницьку діяльність, оптову та роздрібну торгівлю, проводити патентні дослідження, придбавати патенти.

ТДВ «Яготинський маслозавод» з 2006 року завод приєднався до групи компаній «Молочний Альянс», в результаті чого відбулася технічна реконструкція та переоснащення заводу. З метою поліпшення якості продукції на ТДВ «Яготинському маслозаводі» встановлено сучасне високотехнологічне обладнання закритого циклу від світових виробників, яке виключає безпосереднє втручання людини у виробничий процес, починаючи від забору сировини і закінчуючи фасуванням готової продукції. Це гарантує безпеку і якість продукту.

Наразі «Молочний Альянс» володіє 99,9% акцій заводу. До складу Групи входять підприємства з виробництва сирів, цільномолочної та

кисломолочної продукції, підприємства зі збору та обробки молока та молочної продукції, а також компанії, які здійснюють реалізацію продукції в Україні та за кордоном.

«Молочний альянс» включає в себе 5 підприємств молочної галузі: Яготинський маслозавод, Золотоніський маслоробний комбінат, Пирятинський та Баштанський сирзаводи, філію «Яготинське для дітей». Продукція підприємств холдингу випускається під торговими марками «Молочний шлях», «Славія», «Здорово», «Яготинське».

Найбільшими постачальниками Товариства є ПАТ УКРПЛАСТИК (упаковка), Торговий дім АМЕТ ТОВ (цукор), ЕсаромЮкрейн (інгредієнти), INTERFOOD (кокосове масло). Постачальниками молока ТДВ «Яготинський маслозавод» є великі агрохолдинги «Астарта», «Кернел», а також сільськогосподарські кооперативи («Молочна ріка»). Постачальником фруктів виступає ТОВ «Сади Дніпра», «Кернел» та фермерське господарство GADZ.

На вітчизняному ринку існує як мінімум 9 підприємств-конкурентів «Яготинського маслозаводу», які займаються виробництвом та переробкою молочної продукції: «Danone Україна», Група компаній «Комо», «Житомирський маслозавод» — компанія «Рудь», «Терра Фуд», «Альміра», «Люстдорф», «Milkiland Україна», «Вімм-Білл-Данн Україна», «Галичина» .

Підприємство займає близько 14 % всього українського ринку, його молочна продукція також експортується до Молдови, Грузії, Канади, Сінгапуру та Нідерландів.

Підприємство співпрацює з найбільшими торговельними мережами України такими, як «АТБ-маркет», «Сільпо», «Новус», «Велика Кишеня», «Метро», «Караван», «Фуршет», «Еко-Маркет», «Таврія», «Віртус», «Варус», «Копійка», «Фоззі», «Обжора», «Експансія», «Фреш» та інші.

На сьогодні ТДВ «Яготинський маслозавод» випускає 36 видів молочної продукції під ТМ «Яготинське»: масло, молоко, сметану, кефір, ряжанку, термостатну молочну продукцію, м'які і кисломолочні сири, йогурти, ноу-хау підприємства – питну закваску з наповнювачами та без них,

а також новинки: функціональний кисломолочний продукт Геролакт, Какао на молоці, Велике молоко та кефір.

Важливим аспектом також є соціальна відповідальність підприємства перед спільнотою та довкіллям. Компанія приймає участь у соціокультурних проектах, займається благодійністю, підтримує військовослужбовців. Дитячим будинкам та реабілітаційним центрам у Київській та Житомирській області, щомісяця надсилала свою продукцію. Також був запуск благодійний проект «Серце б'ється завдяки...», з метою збору коштів для лікування дітей з вродженою вадою серця.

Діяльність підприємств в Україні регулюється за допомогою господарського законодавства. Нормативно-правове забезпечення діяльності підприємств та організацій в Україні, що формують малий та середній бізнес, здійснюється багатьма нормативно-правовими актами. Основою законодавства, що регулює діяльність ТДВ «Яготинський маслозавод», є перелік законів та нормативно-правових актів, які створюють правове поле діяльності суб'єкта господарювання. Відповідні законодавчі акти, за допомогою яких відбувається регулювання діяльності досліджуваного об'єкта наведені в табл. 2.1.2.

Таблиця 2.1.2

Нормативно-правове забезпечення діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод»

№ з/п	Назва документа	Вид документа	Дата прийняття	Основні положення	Нормативні документи, що регулюють подібну сферу суспільних відносин
1	2	3	4	5	6
1	Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні	Закон України	22.03.2012 №461 8-IV	Закон висвітлює економікоправові основи державної політики діяльності підприємств та організацій, що формують малий та середній бізнес	Закон України «Про Національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні»

Продовження таблиці 2.1.2

1	2	3	4	5	6
2	Про національну програму сприяння розвитку малого підприємства в Україні	Закон України	21.12. 2000 №215 7-III	Прийнято Національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні	Закон України «Про державну підтримку малого підприємства»
3	Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців	Закон України	15.05. 2003 № 755- IV	Закон регламентує відносини щодо державної реєстрації юридичних осіб, а також фізичних осіб - підприємців дозвільного характеру.	Наказ Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва від 20 жовтня 2005 року №97 „Щодо затвердження деяких нормативно-правових актів про надання відомостей з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб підприємців”
4	Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності	Закон України	06.09. 2005 року №280 6-IV	Закон характеризує і визначає організаційно-правові основи щодо дозвільної системи у діяльності підприємств та організацій, що формують малий та середній бізнес, і затверджує порядок діяльності дозвільних органів, які мають право видавати документи дозвільного характеру.	
5	Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності	Закон України	04.04. 2007 року №877 - V	Закон характеризує організаційноправові основи, загальні принципи та порядок проведення державного контролю щодо господарської діяльності, повноваження органів державного контролю та їх посадових осіб.	

Окрім нормативно-правових документів, які забезпечують регулювання діяльності ТДВ “Яготинський маслозавод” із зовнішнього середовища, існують ще внутрішні нормативні документи, які діють тільки в межах самого підприємства (табл. 2.1.3).

Таблиця 2.1.3

Внутрішні нормативні документи ТДВ “Яготинський маслозавод”

Назва документу	Номер	Що регулює у діяльності суб'єкта господарювання
1	2	3
Статут	22801/16	Цей документ, є основним документом на підприємстві та регулює загальні правові та економічні засади організації, діяльності та припинення діяльності Товариства з додатковою відповідальністю “Яготинський маслозавод”. Цей статут є єдиним установчим документом Товариства, його положення є обов'язковими для засновників та всіх інших акціонерів Товариства, посадових осіб його органів управління і Ревізійної комісії, інших працівників Товариства та осіб, що діють від імені Товариства, або вступають з Товариством в правовідносини.
Колективний договір	21587/16	Цей колективний договір укладений між колективом Орендного підприємства «Яготинський маслозавод», товаровиробниками і громадянами, які вклали свої майнові сертифікати та викупили державне майно, зареєстроване Яготинською районною державною адміністрацією Київської області 25.03.1996 року. Договір укладено з метою регулювання виробничих, трудових і соціально-економічних відносин, а також узгодження інтересів робітників, власників та уповноважених ними органів.
Правила внутрішнього трудового розпорядку	7136/13	Цей документ забезпечує дотримання трудової дисципліни, підвищення якості та продуктивності праці, а також раціонального використання робочого часу працівниками ТДВ «Яготинський маслозавод». Запроваджений на підставі рішення загальних зборів акціонерів підприємства.
Штатний розпис	113.044. 3	Відображає структуру ТДВ «Яготинський маслозавод», чисельність відділів, співробітників, розмір заробітної плати, посади зони відповідальності та ін..
Положення про структурний підрозділ	135	Це положення несе функцію планування, організації та контролю всіх фінансових видів діяльності на підприємстві: рух грошових потоків, товарних потоків, облік майна, створення плану бюджетів.

1	2	3
Організаційна структура	8957.8	Цей документ відображає цілі і завдання організації, функціональний розподіл праці і обсяг повноважень працівників управління, соціально-культурне середовище і умови, в яких воно буде функціонувати.
Положення про документообіг	155/5	Положення регламентує правила та порядки ведення процесу діловодства на підприємстві, а також визначає порядок використання комп'ютерних технологій, як спосіб обробки і збереження інформації.

Статут підприємства – це офіційно зареєстрований документ, який визначає форму власності підприємства, сферу його діяльності, спосіб управління та контролю, порядок утворення майна підприємства й розподілу прибутку, порядок реорганізації підприємства та інші положення, які регламентують діяльність юридичної особи.

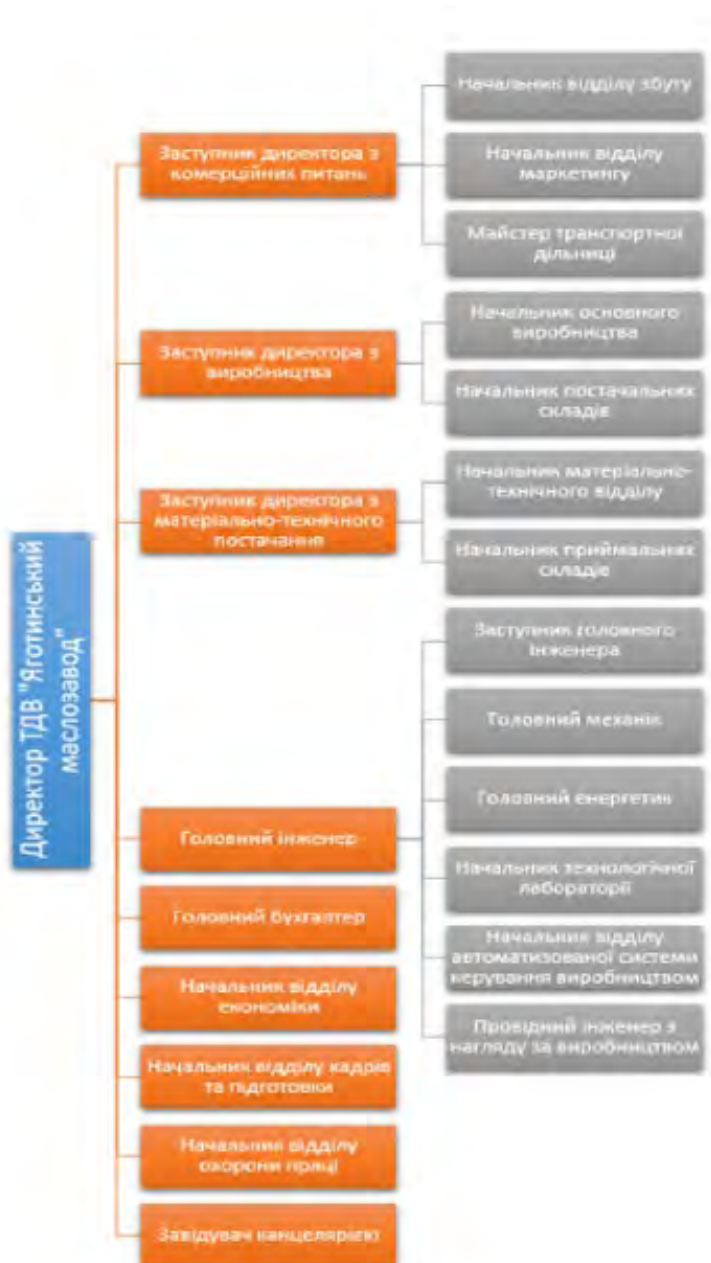
Правила внутрішнього трудового розпорядку – це локальний нормативний акт, який регламентує організаційно – правові аспекти трудових взаємовідносин роботодавця та працівників від дня укладання трудового договору до дня припинення трудових відносин в організаціях усіх форм власності [19].

Посадова інструкція – це документ, який регламентує організаційно – правовий статус працівників і визначає їх конкретні завдання та обов'язки, права, повноваження, відповідальність, знання та кваліфікацію, які необхідні для забезпечення ефективної роботи працівників [19].

Реалізація цілей і завдань управління персоналом на ТДВ «Яготинський маслозавод» здійснюється через кадрову політику, що представляє собою комплекс основоположних принципів, які реалізуються кадровою службою як стратегічна лінія поведінки в роботі з персоналом. Від кваліфікації працівників, їх професійної підготовки, ділових якостей, бажання і задоволення працею значною мірою залежить ефективність функціонування підприємства.

Отже нормативно правове забезпечення ТДВ “Яготинський масло- завод” – це набір деяких документів, законів, нормативних актів, положень та ін., які регулюють його діяльність зі сторони держави з метою забезпечення законності дій суб’єкта господарювання і адаптації його до зовнішнього середовища. Зі сторони підприємства - у вигляді документів-інструкцій, які допомагають здійснювати ТДВ “Яготинський маслозавод” його основну діяльність.

ТДВ “Яготинський маслозавод” має лінійно-функціональну організаційну структуру і складається з багатьох вертикальних та горизонтальних зв’язків (рис. 2.1.1).

Рис. 2.1.1. Організаційна структура ТДВ “Яготинський маслозавод”

Органи керівництва підприємством поділяються на вищі (законодавчі), виконавчі і контрольні.

Загальні збори акціонерів є вищим органом Товариства. До завдань загальних зборів його засновників відносять вирішення стратегічних питань його функціонування, що мають вплив на суттєві основи діяльності чи функції засновників. Всі структурні підрозділи підпорядковані Правлінню Товариства на чолі з Головою Правління, яке підпорядковане Наглядовій Раді. [20].

Виконавчі органи підпорядковані загальним зборам акціонерів та ухвалюють тактичні питання, в тому числі пов'язані з поточною діяльністю.

Контрольним органом є ревізійна комісія, яка обирається загальними зібраннями та підзвітна перед ними.

На засіданні Правління Товариства затверджується особа директора, що отримує повноваження розпоряджатися майном товариства з метою забезпечення його ефективного функціонування.

До вищого керівництва підприємства відносяться: директор, головний інженер, заступник директора з виробництва, заступник директора з комерційних питань, заступник директора з матеріально-технічного забезпечення. Директору підприємства безпосередньо підпорядковуються головний бухгалтер, начальник відділу економіки виробництва, начальник відділу кадрів, начальник відділу охорон праці, завідувач канцелярії.

Організаційна структура на ТДВ “Яготинський маслозавод” діє за принципом розділення повноважень і відповідальності за окремими рахунками та прийняття рішень по вертикалі.

На ТДВ «Яготинський маслозавод» налічується 3 служби, які вирішують економічні питання: бухгалтерія, планово-економічний відділ та торговий відділ.

Головний бухгалтер підприємства виконує одну з головних ролей. На нього покладається відповідальність за здійснення та організацію внутрішнього контролю на підприємстві. Головний бухгалтер повинен старанно контролювати: дотримання встановлених вимог приймання та випуску товарно-матеріальних цінностей; дотримання штатної фінансової та касової (розрахунково-платіжної) дисципліни; правильно встановлених цін, тарифів, скидок, надбавок, окладів, доплат, відображення результатів інвентаризацій в обліку, дотримання інструкцій, вказівок щодо порядку проведення цих інвентаризацій; відшкодування у встановлені строки дебіторської та погашення кредиторської заборгованості та інше.

На ТДВ «Яготинський маслозавод» побудова апарату облікової служби має централізовано-організаційну форму (рис. 2.1.2)

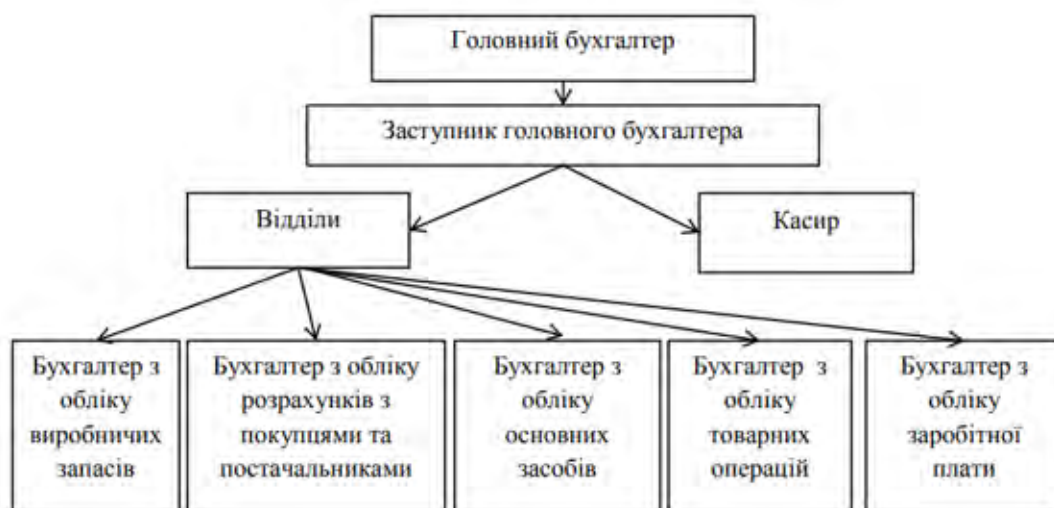

Рисунок 2.1.2. Структура побудови апарату облікової служби

ТДВ «Яготинський маслозавод»

Групою обліку основних засобів ведеться облік основних засобів та нематеріальних активів підприємства. До обов'язків обліковців цієї групи входить: синтетичний та аналітичний облік власних та отриманих на умовах фінансового лізингу об'єктів основних засобів і орендованих цілісних майнових комплексів, які віднесені до складу основних засобів; облік

нематеріальних активів; нарахування та облік зносу (амортизації) основних засобів та нематеріальних активів; контроль за станом незавершеного будівництва; аналіз ефективності використання основних фондів підприємства.

Групою обліку виробничих запасів ведеться синтетичний та аналітичний облік запасів сировини, основних і допоміжних матеріалів, палива, покупних напівфабрикатів і комплектуючих виробів, запасних частин, тари, будівельних матеріалів, інших матеріалів, призначених для споживання в ході нормального операційного циклу. Крім того, до обов'язків цієї облікової групи входить синтетичний та аналітичний облік готових запасів, готової продукції на складі та контроль за витрачанням матеріалів.

Група обліку розрахункових і касових операцій призначена для ведення обліку заробітної плати та її розподілення, безпосереднє здійснення обліку розрахунків з покупцями і постачальниками та обліку касових операцій підприємства. Крім того, цією обліковою групою здійснюється аналітичний та синтетичний облік дебіторської й кредиторської заборгованості та розраховується резерв сумнівних боргів.

Група обліку матеріальних витрат і калькуляції собівартості здійснює обробку та групування інформації щодо витрат підприємства відповідно до економічних елементів та калькуляційних статей та здійснює калькуляцію собівартості продукції. Цим обліковим підрозділом також здійснюється структурний аналіз собівартості продукції та контролюються відхилення від запланованих нормативів.

Група зведеного обліку здійснює зведення усієї облікової інформації щодо діяльності підприємства, визначає фінансових результатів та складає статистичну та фінансову звітність. Ця група також здійснює загальний аналіз ефективності господарської діяльності підприємства та контролює виконання виробничих планів та нормативів.

Бухгалтерія очолюється головним бухгалтером, який відповідає за стан та ведення бухгалтерського обліку на підприємстві. До обов'язків головного

бухгалтера підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод», відповідно до закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», входить:

- забезпечення дотримання на підприємстві встановлених єдиних методологічних засад бухгалтерського обліку, складання і подання у встановлені строки фінансової звітності;
- контроль за відображенням на рахунках бухгалтерського обліку всіх господарських операцій;
- участь в оформленні матеріалів, пов'язаних з нестачею та відшкодуванням втрат від нестачі, крадіжки і псування активів підприємства;
- забезпечення перевірки стану бухгалтерського обліку у філіях, представництвах, відділеннях та інших відокремлених підрозділах підприємства.

Документообіг на ТДВ «Яготинський маслозавод» відбувається відповідно до затвердженого графіку. Контроль за дотриманням виконавцями графіка документообороту на підприємстві здійснюється головним бухгалтером.

Первинні документи й облікові реєстри, що пройшли обробку, бухгалтерська та інша звітність на ТДВ «Яготинський маслозавод» підлягають обов'язковому передаванню до архіву. Видача документів з бухгалтерії та з архіву підприємства працівникам інших підрозділів може здійснюватися тільки за рішенням головного бухгалтера. При зберіганні первинних документів ТДВ «Яготинський маслозавод» керується п. 44.3 Податкового кодексу України.

З головним бухгалтером також повинен узгоджуватися прийом (призначення), переклад і звільнення матеріально відповідальних працівників.

Створення цілісної системи обліку передбачає активне застосування специфічного елемента регулювання бухгалтерського обліку та звітності - облікової політики підприємства.

Облікова політика, як складова ведення бухгалтерського обліку, покликана забезпечувати виконання розглянутих функцій в будь-який момент та в будь-яких економічних системах.

Облікова політика, що використовується при підготовці фінансової звітності за 2023 рік відповідає обліковій політиці, що використовувалась для складання фінансової звітності за 2022 рік [19].

Облікова політика ТДВ «Яготинський маслозавод» - це сукупність дій з формування комплексу методичних прийомів, способів і процедур організації і ведення бухгалтерського обліку, який відповідає особливостям діяльності підприємства та інтересам його власника.

Облікова політика ТДВ «Яготинський маслозавод» складена з дотриманням вимогам Методрекомендацій № 635 «Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства» від 27.06.2013 р. в яких визначено зміст розпорядчого документа (наказу або розпорядження) про облікову політику. Облікова політика є складовою частиною фінансової звітності підприємства та відображається у примітках до фінансових звітів. В примітках до фінансової звітності за 2023 рік станом на 31 грудня 2023 року в п. 5 Суттєві положення облікової політики розкриті методи ведення обліку: операцій в іноземній валюті, основних засобів, запасів, виручки, резервів, фінансових активів і зобов'язань, кредитів та дебіторської заборгованості, виплати працівникам; визначаються фінансові інструменти, метод ефективної процентної ставки, первісна оцінка фінансових активів та зобов'язань; можливість взаємозаліку фінансових активів та зобов'язань; умов оренди.

Відповідно до Податкового кодексу України ТДВ «Яготинський маслозавод» сплачує такі види податків (табл.2.1.4):

Перелік загальнодержавних і місцевих податків і зборів, платником яких зареєстровано ТДВ «Яготинський маслозавод»

Назва податку / збору	Об'єкт і ставка оподаткування	Кінцевий термін оплати
1	2	3
Податок на прибуток	Ставка податку – 18 %. Об'єкт оподаткування – прибуток, який визначається шляхом коригування фінансового результату до оподаткування	Протягом 10 календарних днів після граничного строку подання декларації
Податок на додану вартість	Ставка податку – 20%. Об'єкт оподаткування – постачання товарів (робіт, послуг), місце постачання яких знаходиться на території України.	Протягом 10 календарних днів, що настають за останнім днем звітного податкового періоду
Податок на доходи фізичних осіб	Ставка податку – 18 %. Об'єкт оподаткування – загальний місячний оподатковуваний дохід	В день виплати доходу
Земельний податок	Ставка податку встановлюється не більше 12 % від нормативної грошової оцінки. Об'єкт – земельні ділянки, які перебувають у власності	Протягом 20 календарних днів місяця, що настає за звітним
Єдиний соціальний внесок	Ставка внеску – 22 % з фонду заробітної плати найманих працівників; з фонду заробітної плати інвалідів – 8,41%. Об'єкт оподаткування – фонд оплати праці найманих працівників.	В день виплати доходу
Військовий збір	Ставка збору становить 1,5% від об'єкта оподаткування Об'єктом оподаткування резидента є загальний місячний (річний) оподатковуваний дохід.	В день виплати доходу

2.2. Аналіз виробничо-господарської діяльності та фінансового стану «ТДВ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД» за 2022-2023 роки

Фінансовий аналіз є складовою частиною загальносистемного економічного аналізу діяльності підприємства.

Предмет фінансового аналізу – це фінансові результати підприємства, їх формування та використання.

Основною метою фінансового аналізу є оцінка фінансового стану і виявлення можливостей підвищення ефективності функціонування суб'єктів господарювання за допомогою раціональної фінансової політики. Фінансовий аналіз як спосіб накопичення, трансформації і використання інформації фінансового характеру спрямований на вирішення ряду завдань:

- оцінка поточного фінансового стану підприємства за напрямками: майновий стан, фінансова стійкість, ліквідність, платоспроможність, кредитоспроможність, ділова активність, ефективність використання капіталу, аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості та інше;
- виявлення змін у фінансовому стані підприємства в динаміці та з'ясування факторів, що обумовили ці зміни;
- комплексне дослідження фінансових результатів діяльності і рентабельності роботи підприємства;
- оцінка становища суб'єкта господарювання на фінансовому ринку та ринку цінних паперів;
- комплексна оцінка фінансового стану та ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства;
- обґрунтування системи невідкладних і стратегічних заходів, реалізація яких має бути спрямована на ефективне використання фінансових ресурсів і зміцнення фінансового стану підприємства.

В ринкових умовах, а особливо в кризових ситуаціях, зростає роль своєчасного та об'єктивного аналізу фінансового стану підприємства. Тому фінансовий аналіз – це спосіб оцінювання та прогнозування фінансового

стану підприємства на підставі його фінансової звітності та оперативних даних за допомогою системи фінансово-економічних показників.

Фінансовий стан підприємства – це комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів.

Стійкий фінансовий стан підприємства сприяє виконанню виробничих планів і забезпеченню підприємства необхідними ресурсами. Тому фінансова діяльність як складова частина господарської діяльності підприємства має бути спрямована на забезпечення систематичного надходження й ефективного використання фінансових ресурсів, дотримання розрахункової та кредитної дисципліни, досягнення раціонального співвідношення власного і залученого капіталу.

Фінансовий аналіз поділяється на два види: *зовнішній* і *внутрішній*.

Зовнішній фінансовий аналіз призначений для інформування зовнішніх користувачів про прибутковість діяльності підприємства, його фінансову стійкість, ліквідність, платоспроможність, ділову активність тощо. Зовнішній фінансовий аналіз проводиться з метою встановлення можливостей вигідного вкладання коштів, оцінки умов кредитування і визначення ступеню ризику, своєчасного проведення платежів, перевірки дотримання підприємством податкової і бюджетної дисципліни тощо. Зовнішній фінансовий аналіз базується на інформації публічної фінансової звітності, тому він не дає можливості розкрити всі причини невдач підприємства.

Внутрішній фінансовий аналіз призначений для керівництва підприємства. Основний зміст цього аналізу – факторний аналіз результатів і рентабельності, беззбитковості виробництва продукції, майнового стану, фінансової стійкості, ліквідності і платоспроможності підприємства.

Внутрішній фінансовий аналіз передбачає використання: фінансової та іншої бухгалтерської звітності, даних управлінського бухгалтерського обліку.

Основні відмінності зовнішнього та внутрішнього фінансового аналізу приведені в табл. 2.1.1.

Таблиця 2.2.1.

Ознаки видів фінансового аналізу

Ознака	Фінансовий аналіз	
	зовнішній	внутрішній
Рівень регламентації правил	Держава	Підприємство
Суб'єкти аналізу (користувачі)	Підприємство і зовнішні користувачі інформації	Підприємство
Інформаційна база аналізу	Фінансова звітність	Фінансова звітність і дані управлінського бухгалтерського обліку
Відкритість результатів аналізу	Відкриті	Комерційна таємниця

Основним джерелом інформації для оцінки фінансового стану підприємства є його фінансова звітність. Фінансова звітність підприємства включає:

- форма № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан);
- форма № 2 «Звіт про фінансові результати;
- форма № 3 «Звіт про рух грошових коштів;
- форма № 4 «Звіт про власний капітал»;
- форма № 5 «Примітки до фінансової звітності».

Компоненти фінансової звітності відображають різні аспекти господарських операцій і подій за звітний період, відповідну інформацію попереднього звітного періоду, розкриття облікової політики та її змін, що робить можливим ретроспективний аналіз результатів фінансово-господарської діяльності підприємства та їх прогнозування (табл. 2.2.2.).

Призначення компонентів фінансової звітності

Компоненти фінансової звітності	Зміст	Використання інформації
Баланс	Наявність економічних ресурсів, які контролюються підприємством, на дату балансу	Оцінка структури ресурсів підприємства, їх ліквідності та платоспроможності підприємства; прогнозування майбутніх потреб у позиках; оцінка та прогнозування змін в економічних ресурсах, які підприємство контролюватиме в майбутньому.
Звіт про фінансові результати	Доходи, витрати та фінансові результати діяльності підприємства за звітний період	Оцінка та прогноз прибутковості діяльності підприємства, структури доходів і витрат
Звіт про рух грошових коштів	Генерування та використання грошових коштів протягом звітного періоду	Оцінка та прогноз операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства.
Звіт про власний капітал	Зміни в складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду	Оцінка та прогноз змін у власному капіталі
Примітки до фінансової звітності	Вибрана облікова політика. Інформація, яка не виведена безпосередньо у фінансових звітах, але обов'язкова за П(С)БО. Додатковий аналіз статей звітності, необхідний для забезпечення її зрозумілості.	Оцінка та прогноз: <ul style="list-style-type: none"> – облікової політики; – ризиків, які впливають на підприємство, його ресурси та зобов'язання; – діяльності підрозділів підприємства, тощо.

В даній роботі ми користуємося відкритими джерелами інформації, тому проводимо зовнішній фінансовий аналіз підприємства за 2023 рік, використовуючи його річну звітність. Аналіз фінансового стану підприємства почнемо з експрес-аналізу його балансу в якому ми оцінимо фінансовий стан і динаміку його розвитку.

Дослідження структури та динаміки активів і пасивів, аналіз майнового стану «ТДВ «Яготинського маслозаводу», проведемо за допомогою методики скороченого аналітичного балансу М. Блатова, описаною в джерелах [21] (табл. 2.2.3. та табл. 2.2.4.).

Порівняльний аналітичний баланс дає нам змогу оцінити фінансовий стан підприємства у найбільш узагальненому вигляді за допомогою ряду характеристик оцінки активів, власного капіталу та зобов'язань.

Таблиця 2.2.3

Горизонтальний і вертикальний аналіз майна (активів)

«ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2023 рік

Вид активів (майна)	2022 рік		2023 рік		Зміни Абсолютне відхилення, тис. грн.	Темп приросту, %
	сума, тис. грн	Струк- тура майна, %	сума, тис. грн	Струк- тура майна, %		
1	2	3	4	5	7	9
Майно (всього)	2029019	100	2164580	100	135561	6,7
Необоротні активи	424089	20,9	447473	20,7	23384	5,5
Основні засоби	390541	19,2	415608	19,2	25067	6,4
Оборотні активи	1604930	79,1	1717107	79,3	112177	7,0
Запаси	165465	8,2	192592	8,9	27127	16,4
Виробничі запаси	117522	5,8	106103	4,9	-11419	-9,7
Незавершене виробництво	6581	0,3	9745	0,5	3164	48,1
Готова продукція і товари	41362	2,0	108010	5,0	66648	161,1
Поточна дебіторська заборгованість	1426725	70,3	858097	39,6	-568628	-39,9
Гроші та їх еквіваленти, поточні фінансові інвестиції	7818	0,4	41043	1,9	33225	425,0
Витрати майбутніх періодів	452	0,0	0	0,0	-452	-100,0
Інші оборотні активи	4470	0,2	2165	0,1	-2305	-51,6

Для більшої наглядності, показники майна (активів) і пасивів (джерел) відобразимо схематично за допомогою діаграм (рис. 2.2.1 та 2.2.2).

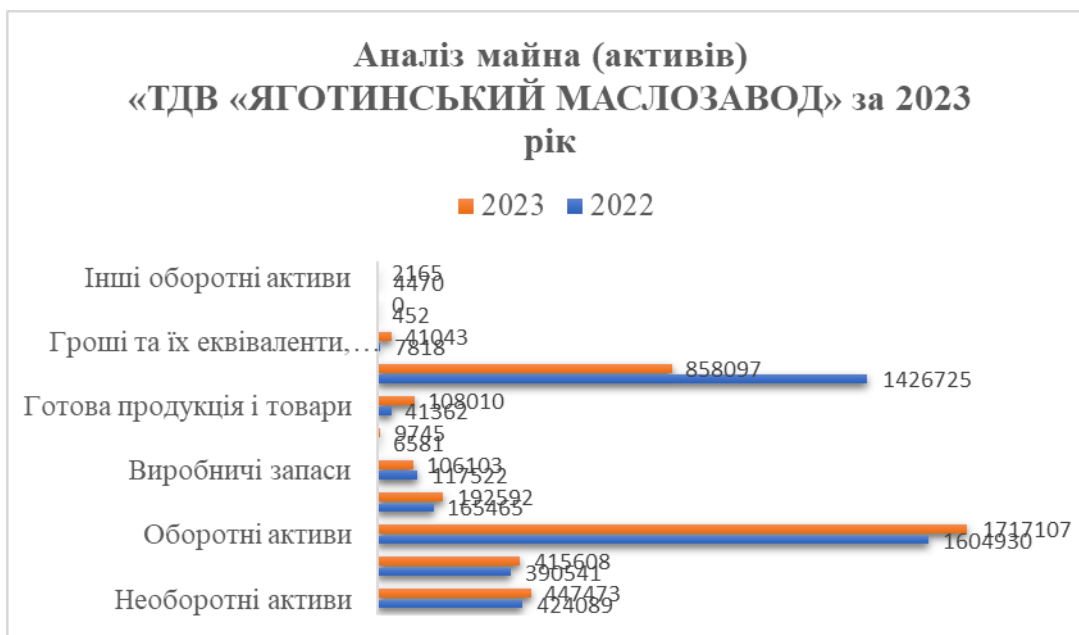

Рисунок 2.2.1. Динаміка складу майна (активів) «ТДВ «Яготинський
маслозавод» за 2022-2023 роки

За 2023 рік відбулося збільшення вартості майна (активів) в цілому на 135561 тис. грн. (на 6,7%), що оцінюється позитивно, та свідчить про перспективи економічного зростання. Це відбулося за рахунок збільшення необоротних активів (на 23384 тис. грн або 5,5%), основних засобів (на 25067 тис. грн. або 6,4%), запасів (на 27127 тис. грн або 16,4%), готової продукції (на 66648 тис. грн або 161,1%), незавершеного виробництва (на 3164 тис. грн або 48,1%), грошей (на 33225 тис. грн. або 425%). За даними Державної служби статистики інфляція в 2023 році була в межах 5,1%. У цьому випадку зростання реальної вартісної оцінки активів становитиме 1,6% (6,7% - 5,1%) за 2023 рік. Зростання частки грошей в майні та оборотних активах свідчить про створення умов для підвищення рівня платоспроможності, а відтак і зміцнення фінансового стану підприємства. Разом із тим наявність значних залишків грошових коштів упродовж тривалого періоду часу може бути результатом нераціонального їх використання. Перевищення темпу приросту готової продукції і товарів (+161,1%) над темпами приросту майна й

оборотних активів (0,2%) може бути ознакою накопичення проблем у збутовій діяльності, неефективності маркетингової стратегії підприємства. До позитивних тенденцій можна віднести зменшення поточної дебіторської заборгованості на 568628 тис. грн або 30,7%. Також за звітний рік спостерігається також збільшення вартості як необоротних, так і оборотних активів – на 23384 тис. грн. (5,5%) і 112177 тис. грн. (7,0%) відповідно. Це свідчить про те, що підприємство активно працює.

Таблиця 2.2.4

Горизонтальний і вертикальний аналіз джерел (пасивів)

«ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2023 рік

Вид пасивів (джерел формування капіталу)	2022 рік		2023 рік		Абсолютне відхилення тис. грн.	Темп приросту, %
	сума, тис. грн	Струк- тура, %	сума, тис. грн	Струк- тура, %		
1	2	3	4	5	7	9
Джерела формування капіталу – всього	2029019	100	2164580	100	135561	6,7
Власний капітал	685040	33,8	940195	43,4	255155	37,2
Зареєстрований (пайовий) капітал	3797	0,2	3797	0,2	0	0,0
Зобов'язання і забезпечення	1343979	66,2	1224385	56,6	-119594	-8,9
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	253895	12,5	239316	11,1	-14579	-5,7
Поточні зобов'язання і забезпечення	1090084	53,7	985069	45,5	-105015	-9,6
Поточна кредиторська заборгованість	692099	34,1	461101	21,3	-230998	-33,4
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	679715	33,5	934870	43,2	255155	37,5

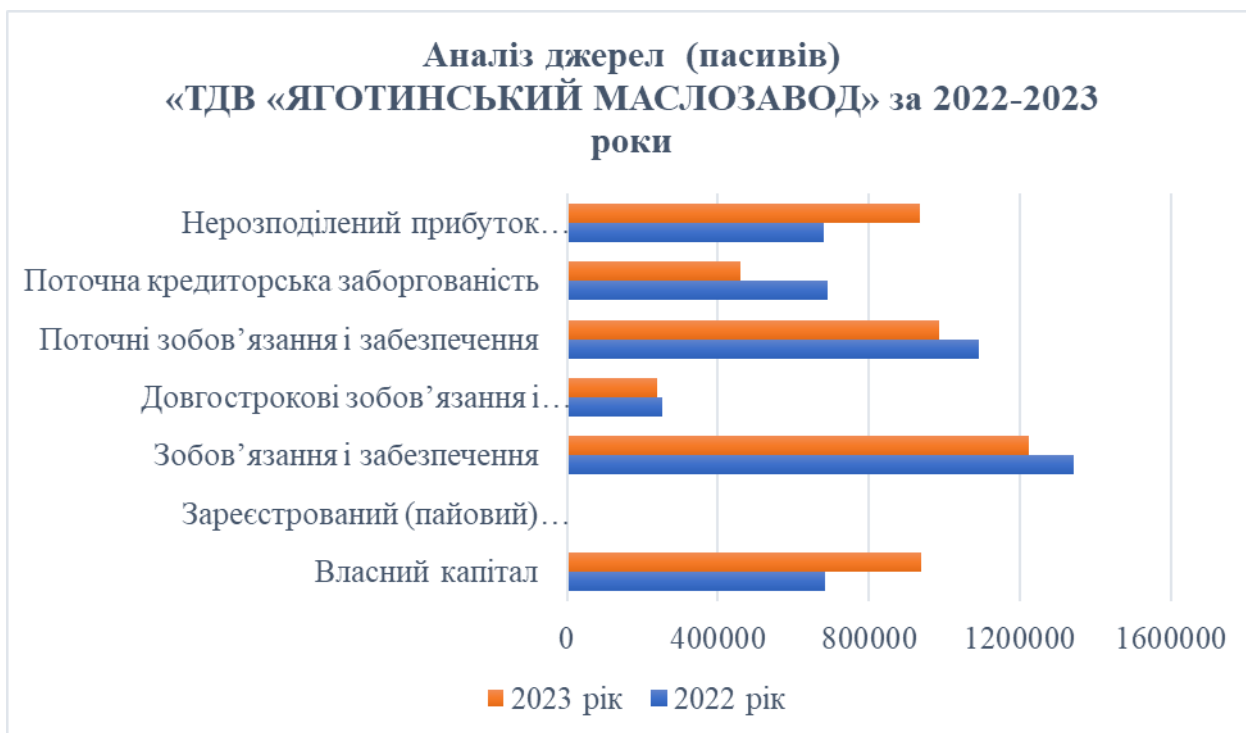

Рисунок 2.2.2. Динаміка пасивів «ТДВ «Яготинський маслозавод»
за 2022 - 2023 роки.

Із таблиці 2.2.4 видно, що дане підприємство поліпшило фінансове становище, оскільки зростання частки величини власного капіталу на 255155 тис. грн або 37,2% від всіх джерел формування капіталу вказує на підвищення рівня фінансової стійкості підприємства. Разом з цим спостерігається збільшення нерозподіленого прибутку на ті ж 37,5 %. Це говорить, що величина власного капіталу зросла у 2023 році саме на величину нерозподіленого прибутку.

За 2023 рік спостерігається скорочення сум поточної кредиторської заборгованості та зобов'язань в цілому на 57,7%. Частка власного капіталу, порівняно з початком 2023 року, збільшилась з 33,8% до 43,4%, але в джерелах формування капіталу нижча за нормативне значення ($\geq 50\%$). Частка зобов'язань і забезпечень у джерелах формування капіталу ще доволі висока, але спостерігається позитивна тенденція до їх зниження з 66,2% до 56,6% при нормативному значенні – $<50\%$. Також позитивним є те, що заборгованість за товари, роботи і послуги значно зменшилася на 33,4%.

Позитивним аспектом є зменшення поточних зобов'язань на 105015 тис. грн. (9,6 %).

Підприємство прибуткове, сума нерозподіленого прибутку на кінець року становить 679715 тис.грн. Збільшення валюти балансу свідчить про зростання виробничих можливостей підприємства і заслуговує на позитивну оцінку. Можна зробити висновок, що у цьому звітному періоді підприємство збільшило свої оборотні активи (запаси) за рахунок власного капіталу, що дало можливість задовольняти свої потреби в грошових коштах без залучення фінансування із зовнішніх джерел.

Однією з найважливіших характеристик фінансового стану ТДВ «Яготинський маслозавод» є забезпечення стабільності його діяльності з позиції довгострокової перспективи. Фінансова стійкість забезпечує стабільну платоспроможність підприємства в тривалій перспективі завдяки збалансованості активів і пасивів, доходів і витрат, позитивних і негативних грошових потоків. Аналіз фінансової стійкості ґрунтується головним чином на фінансово-економічних коефіцієнтах, які ми розрахуємо і згуртуємо в табл. 2.2.5:

Таблиця 2.2.5

Відносні показники оцінювання фінансової стійкості
ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2022-2023 роки

Показник	2022 рік	2023рік	Абсолютне відхилення	Нормативне значення (оптимальна динаміка)
1	2	3	4	5
Показники структури джерел формування капіталу				
Коефіцієнт фінансової автономії	0,34	0,43	0,10	$\geq 0,5$
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	0,66	0,57	-0,10	$< 0,5$
Коефіцієнт фінансового ризику	1,96	1,30	-0,66	< 1
Коефіцієнт фінансової стабільності	0,51	0,77	0,26	≥ 1

Продовження таблиці 2.2.5

1	2	3	4	5
Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів	0,27	0,2	-0,07	зниження
Коефіцієнт поточних зобов'язань і забезпечень	0,81	0,80	-0,01	підвищення
Коефіцієнт довгострокових зобов'язань і забезпечень	0,19	0,20	0,01	зниження
Показники стану оборотних активів				
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,38	0,52	0,14	> 0,1
Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власними оборотними коштами	0,62	1,10	0,49	>= 0,1
Коефіцієнт забезпеченості запасів власними оборотними коштами	1,58	2,56	0,98	>= 0,5
Коефіцієнт маневреності власних оборотних коштів	0,03	0,08	0,05	підвищення
Показники стану основного капіталу				
Коефіцієнт майна виробничого призначення	0,27	0,28	0,01	підвищення
Коефіцієнт реальної вартості основних засобів	0,1925	0,1920	0,00	підвищення
Коефіцієнт нагромадження амортизації	0,52	0,54	0,02	зниження
Коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів	3,78	3,84	0,05	підвищення

– коефіцієнт фінансової автономії характеризує частку власного капіталу в загальній вартості авансованого капіталу. На кінець 2023 р значення цього коефіцієнту підвищилося до 0,43 з 0,34, але цього недостатньо для повного покриття всіх своїх зобов'язань і забезпечень за рахунок власних джерел фінансування, тому підприємству ще потрібно залучати кошти із зовнішніх джерел;

– зменшення коефіцієнту концентрації позикового капіталу з 0,66 до 0,57 має позитивну тенденцію і означає, що підприємство зменшило свою залежність від кредиторів;

– коефіцієнт фінансового ризику характеризує скільки позикових коштів підприємство залучило на 1 грн власного капіталу. Ще на початку 2023 року цей коефіцієнт був майже вдвічі більший за нормативне значення ($1,96 > 1$), але на протязі звітного року підприємство значно покращило свій фінансовий стан, знизивши коефіцієнт до 1,3, тим самим знизило ризик вкладення капіталу в нього;

– коефіцієнт фінансової стабільності показує, скільки припадає власного капіталу на 1 грн позикового капіталу. ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2023 рік значно покращив свій фінансовий стан, знизивши свою залежність від зовнішніх джерел фінансування на 26%.

– проаналізувавши коефіцієнти довгострокових та поточних зобов'язань і забезпечень можемо зробити висновок, що підприємство більше має короткострокову заборгованість ніж довгострокову. За звітний рік ці заборгованості мають тенденцію до зниження;

– збільшення коефіцієнта майна виробничого призначення з 0,27 до 0,28 свідчить про нарощування виробничого потенціалу підприємства.

– коефіцієнт нагромадження амортизації характеризує функціональний стан основних засобів і нематеріальних активів. Збільшення цього показника від 0,52 до 0,54 вказує на незначне погіршення технічного стану основних засобів;

– коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів показує, скільки припадає оборотних активів на 1 грн необоротних активів. Цей показник за 2023 рік збільшився на 5%, що дало змогу збільшити забезпеченість необоротних засобів оборотними коштами.

В результаті оцінювання показників фінансової стійкості ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2023 рік приходимо до висновку, що незважаючи на труднощі з фінансуванням на початку 2022 року підприємство змогло покращити своє фінансове становище протягом 2023 року.

Одними з ключових характеристик фінансового стану підприємства є ліквідність і платоспроможність.

У Методичних рекомендаціях щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства (затверджених наказом Міністерства економіки України № 14 від 19.01.2006 р., у редакції наказу Міністерства економіки України № 1361 від 26.10.2010 р.) дається таке визначення: платоспроможність (ліквідність) – один з основних якісних показників діяльності підприємства, що визначає спроможність підприємства здійснювати платежі, розраховуватися з боргами в необхідному обсязі та в зазначений термін наявними у нього коштами або такими, які безперервно поповнюються за рахунок його діяльності [22].

Аналіз показників ліквідності необхідний не лише для керівників підприємства, але й для інших користувачів інформації: коефіцієнт абсолютної ліквідності – для постачальників сировини і матеріалів; коефіцієнт швидкої ліквідності – для банків; коефіцієнт поточної ліквідності – для покупців і власників акцій підприємства.

Основні фактори, що впливають на ліквідність підприємства представлені в табл.2.2.6.

Таблиця 2.2.6

Фактори, що впливають на ліквідність підприємства

Фактори, які впливають на збільшення ліквідності	Фактори, які впливають на зменшення ліквідності
одержання довгострокового кредиту	погашення довгострокових позик
інвестування капіталу	грошові виплати
прибуток	збиток
амортизаційні відрахування	податки на дохід від дооцінки активів
скорочення дебіторської заборгованості	інвестиції в основні кошти
скорочення записів	збільшення дебіторської заборгованості
повернення наданих позик	погашення короткострокових кредитів
продаж поза оборотних активів	використання резервних фондів

Ліквідність підприємства визначається за допомогою низки фінансових коефіцієнтів:

– коефіцієнт абсолютної ліквідності показує, яку частину поточних зобов'язань підприємство має можливість негайно погасити високоліквідними оборотними активами (грошовими коштами і поточними фінансовими інвестиціями);

– коефіцієнт покриття чи поточної ліквідності показує, наскільки поточні активи покривають короткострокові зобов'язання;

– коефіцієнт швидкої ліквідності показує здатність підприємства вчасно погашати свої короткострокові зобов'язання за допомогою високоліквідних активів.

Аналіз показників ліквідності досліджуваного підприємства представлені в табл. 2.2.7, а для більшої наглядності схематично відобразимо динаміку коефіцієнтів ліквідності на рис. 2.2.3.

Таблиця 2.2.7

Показники ліквідності ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2022-2023 роки

Показник	Роки		Абсолютне відхилення, +/-	Нормативне значення
	2022	2023		
Коефіцієнт покриття ліквідності	1,47	1,74	0,27	1,0 -3,0
Коефіцієнт швидкої ліквідності	1,32	1,55	0,23	0,7-1,5
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,007	0,042	0,03	0,1

Рисунок 2.2.3. Динаміка коефіцієнтів ліквідності ТДВ «Яготинський
маслозавод»

Аналізуючи динаміку коефіцієнтів ліквідності можна зробити висновок, що всі розраховані показники ліквідності зростають протягом 2023 року, що позитивно відображає економічний стан підприємства.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності на кінець 2023 року становить 0,042, що на 0,03 більше за значення показника на кінець попереднього року, але його значення знаходиться на критично низькому рівні порівняно з нормативним значенням. Цей показник показує що тільки на 4,2% поточної заборгованості може бути погашена у найкоротший термін при нормі у 10%. Це може створити труднощі у забезпеченні невідкладних фінансових потреб або спричинити ризик затримки у погашенні зобов'язань.

Коефіцієнт покриття (поточної) ліквідності також збільшився на 0,27 від показника, який був на кінець 2022 року та перебуває в межах нормативного значення, що вказує на позитивні тенденції в забезпеченні платоспроможності.

Коефіцієнт швидкої ліквідності на кінець 2023 року має значення, яке перевищує аналогічний показник кінця 2022 року – на 0,23. Коефіцієнт покриття вищий норми, тож, підприємство має можливості для своєчасного

погашення своїх зобов'язань та має здатність швидко погасити поточні зобов'язання.

Зростання ліквідності підприємства в динаміці свідчить про покращення ситуації із забезпеченістю оборотними засобами.

Ще одним важливим показником ефективності підприємства є – рентабельність. Кожне підприємство намагається забезпечити високий рівень рентабельності своєї діяльності. Зростання цього показника свідчить про процес розвитку та вдосконалення фінансового, економічного, організаційного потенціалу компанії. Аналіз рентабельності дозволяє зрозуміти, наскільки успішно підприємство використовує свої ресурси в процесі виробництва і в реалізації продукції. Детальний аналіз цього показника допоможе виявити потенційні проблеми та можливості для оптимізації виробничих процесів і збільшення прибутковості підприємства (табл. 2.2.8).

Таблиця 2.2.8

Аналіз показників рентабельності

ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2022-2023 роки

Показник	2022 рік	2023 рік	Абсолютне відхилення +/-
Рентабельність капіталу	0,086	0,122	0,035
Рентабельність власного капіталу	0,064	0,078	0,014
Рентабельність реалізованої продукції	0,209	0,221	0,012
Рентабельність продажу	0,042	0,053	0,011
Рентабельність господарської діяльності	0,043	0,051	0,008

За період з 2022 по 2023 роки спостерігається позитивний тренд у всіх показниках рентабельності компанії. Коефіцієнти рентабельності капіталу та власного капіталу виявили значне зростання в порівнянні з попереднім роком, що свідчить про підвищення ефективності використання цих ресурсів. Коефіцієнт рентабельності продажу зріс і це означає, що продукція є прибутковою.

Динаміку показників рентабельності для наглядності подамо у графічному вигляді (рис. 2.2.4).

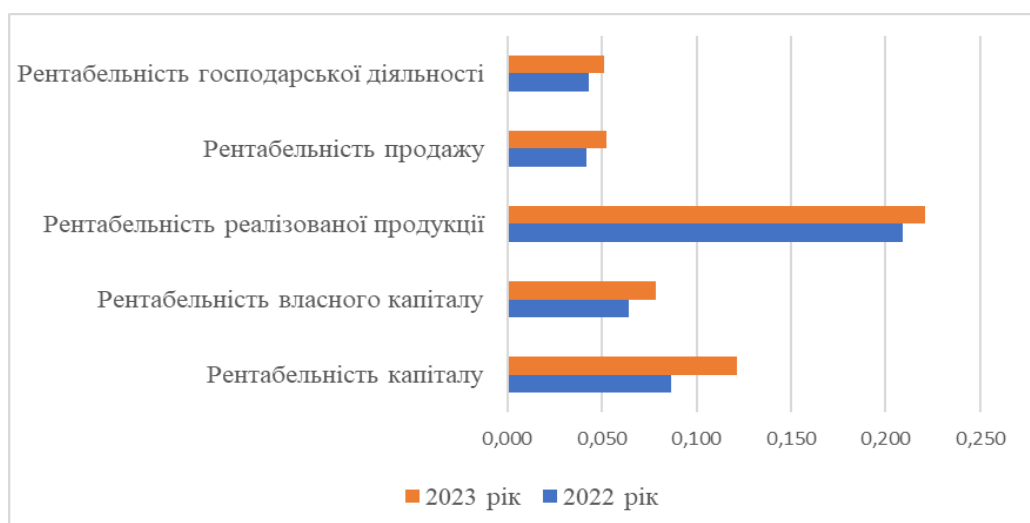

Рисунок 2.2.4 – Динаміка показників рентабельності ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2022-2023 роки

Отже, ТДВ «Яготинський маслозавод» показав гарний результат, про що свідчить зростання всіх показників фінансової діяльності та сильну віддачу від реалізованої продукції, капіталу та активів.

Ефективність діяльності підприємств визначається його здатністю до досягнення прибутковості. Завжди актуальним залишається пошук шляхів збільшення прибутковості.

Доходність підприємства - це фінансовий показник, який визначає, яку частину прибутку компанія здобула від своєї діяльності протягом певного періоду. Вона вказує на ефективність використання ресурсів та здатність підприємства генерувати прибуток.

Загальний аналіз динаміки та структури фінансових результатів протягом досліджуваного періоду надає можливість зрозуміти:

- тенденції розвитку підприємства (зростання чи зменшення);
- загальну прибутковість або збитковість та джерело цього фінансового стану (операційна чи інша діяльність).

На основі фінансової звітності ТДВ "Яготинський маслозавод" за 2022-2023 роки, здійснимо аналіз основних фінансовоекономічних показників діяльності підприємства (табл. 2.2.9)

Таблиця 2.2.9

Аналіз фінансових результатів підприємства
ТДВ «Яготинський маслозавод» 2022-2023 р

Показники	Роки		Абсолютне відхилення, (+/-)	Відносне відхилення, %
	2022	2023		
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3736091	4857266	1121175	30,0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	3090847	3979309	888462	28,7
Валовий: прибуток	645244	877957	232713	36,1
Інші операційні доходи	47017	19109	-27908	-59,4
Адміністративні витрати	37602	44464	6862	18,2
Витрати на збут	296742	367149	70407	23,7
Інші операційні витрати	65926	41416	-24510	-37,2
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	291991	444037	152046	52,1
Фінансові, інвестиційні та інші доходи	2627	3226	599	22,8

Продовження таблиці 2.2.9

1	2	3	4	5
Фінансові витрати	116777	138408	21631	18,5
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток (збиток)	177841	308855	131014	73,7
Чистий прибуток (збиток)	155639	255160	99521	63,9

Провівши аналіз даних таблиці 2.2.9 можемо зазначити, що протягом аналізованого періоду чистий дохід від реалізації продукції збільшився на 1121175 тис. грн. або на 30 %, що спричинено розширенням номенклатури виробів підприємства, ринків збуту, росту обсягів продажів та підняттям цін на продукцію. Збільшення чистого доходу свідчить про позитивну динаміку фінансових результатів підприємства. Аналогічну тенденцію до збільшення має собівартість продукції, приріст якої склав 888462 тис. грн. або 28,7 %, що зумовлено зростанням вартості сировини, а також витрат на паливо, газ, електроенергію, витрат на персонал та витрат на амортизацію.

Собівартість реалізованої продукції зростає за 2023 на 888462 грн., що на 28,7 % більше ніж в минулий період. Валовий прибуток значно збільшився в 2023 році порівняно з 2022 роком на 36,1%. Це може бути позитивним сигналом щодо ефективності управління виробництвом та збутом продукції. Чистий прибуток також зріс в 2023 році на 63,9%, що може свідчити про покращення фінансової стабільності.

2.3. Методологічні та практичні основи аналізу кредиторської заборгованості ТДВ "Яготинський маслозавод" за 2022-2023 роки

В економічній літературі з сучасних підходів до аналізу кредиторської заборгованості виділені найбільш розповсюджені питання [22]:

- причин, які зумовили виникнення та існування (непогашення) заборгованості;
- частоти виникнення та погашення заборгованості;
- впливу заборгованості на фінансовий стан підприємства;
- доцільності вкладання коштів у заборгованість підприємства тощо.

За думкою Тютюнник Ю.М., яку ми поділяємо, аналіз кредиторської заборгованості необхідно проводити за наступною послідовністю етапів [21]:

- оцінювання величини, структури та динаміки кредиторської заборгованості за видами з використанням прийомів горизонтального і вертикального аналізу;
- дослідження структури кредиторської заборгованості за строками утворення з метою з'ясування стану платіжної дисципліни;
- комплексне оцінювання кредиторської заборгованості за системою відносних показників;
- порівняльний аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості.

Аналіз кредиторської заборгованості за наведеними етапами проведемо на прикладі ТДВ "Яготинський маслозавод»

Спершу розглянемо аналіз складу, структури та динаміки кредиторської заборгованості (табл. 2.3.1).

Таблиця 2.3.1

Аналіз складу, структури та динаміки кредиторської заборгованості
ТДВ "Яготинський маслозавод" за 2022-2023 роки

Показники	Абсолютна величина		Структура кредиторської заборгованості, %		Відхилення	
	2022 рік	2023 рік	2022 рік	2023 рік	Абсолютне, (+/-)	У пунктах структури
Кредиторська заборгованість всього, в тому числі:	703638	474811	100	100	-228827	-32,5
1.1. Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	214804	244287	30,5	51,4	29483	20,9
1.2. Кредиторська заборгованість за розрахунками:	481976	223625	68,5	47,1	-258351	-21,4
– за довгостроковими зобов'язаннями	21756	22609	4,5	10,1	853	5,6
– з бюджетом,	33616	25101	7,0	11,2	-8515	4,2
– у т.ч. з податку на прибуток,	4681	6811	1,0	3,0	2130	2,1
– зі страхування,	2301	2721	0,5	1,2	420	0,7
– з оплати праці,	7979	9913	1,7	4,4	1934	2,8
– за одержаними авансами,	641	579	0,1	0,3	-62	0,1
– за розрахунками з учасниками,	1774	1774	0,4	0,8	0	0,4
– із внутрішніх розрахунків,	409228	154117	84,9	68,9	-255111	-16,0
1.3. Інші поточні зобов'язання,	6858	6899	1,0	1,5	41	0,5

Динаміку зміни розміру узагальненої кредиторської заборгованості та за видами зобов'язань за 2023 рік представлено на рис. 2.3.1. та 2.3.2.

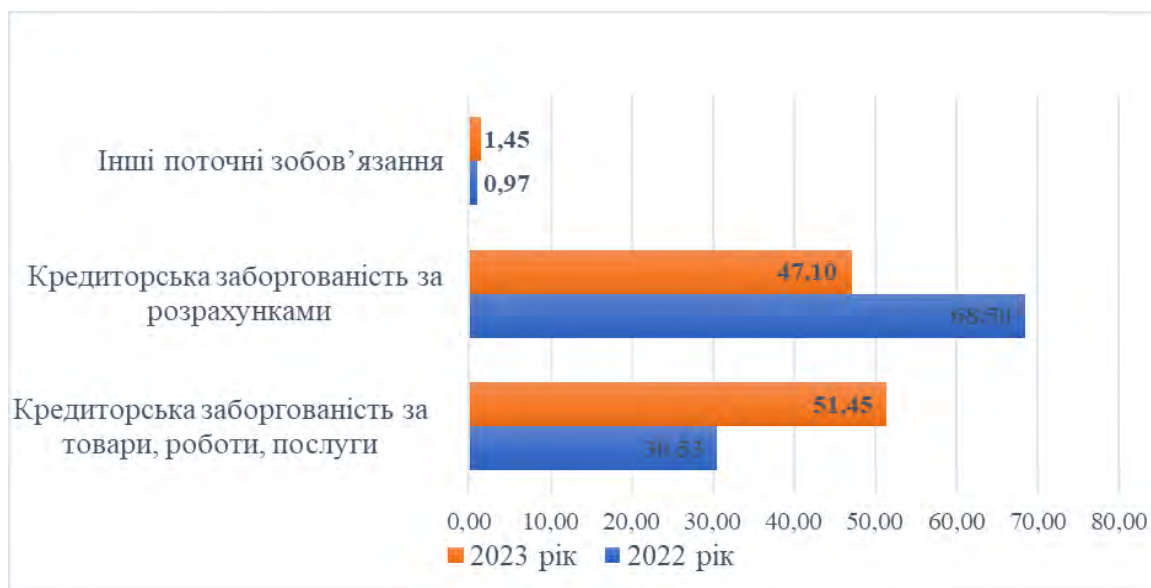

Рисунок 2.3.1. Динаміка зміни розміру кредиторської заборгованості за 2022 - 2023 рік

Результати розрахунків, наведені в табл. 2.3.1 виявляють зменшення загальної кредиторської заборгованості «ТДВ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД» на 228827 тис. грн, що становить 32,5 %. При цьому значно зросли кредиторська заборгованість за товари, роботи і послуги — на 29483 тис. грн. (на 20,9%); значно менше зростання відбулося за довгостроковими зобов'язаннями - на 853 тис. грн. (на 5,6%), з податку на прибуток - на 2130 тис. грн. (на 2,1 %), з оплати праці - на 1934 тис. грн. (на 2,8%).

В структурі кредиторської заборгованості на початок звітного року найбільшу питому вагу займала кредиторська заборгованість за розрахунками – 68,5%, питома кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги – 30,53%, інші поточні зобов'язання – 0,97%.

На кінець звітного року відбулись наступні зміни в структурі кредиторської заборгованості: збільшилась питома вага кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги на 20,9% та питома вага інших

поточних зобов'язань на 0,5%; питома вага кредиторської заборгованості за розрахунками зменшилась на 21,4%.

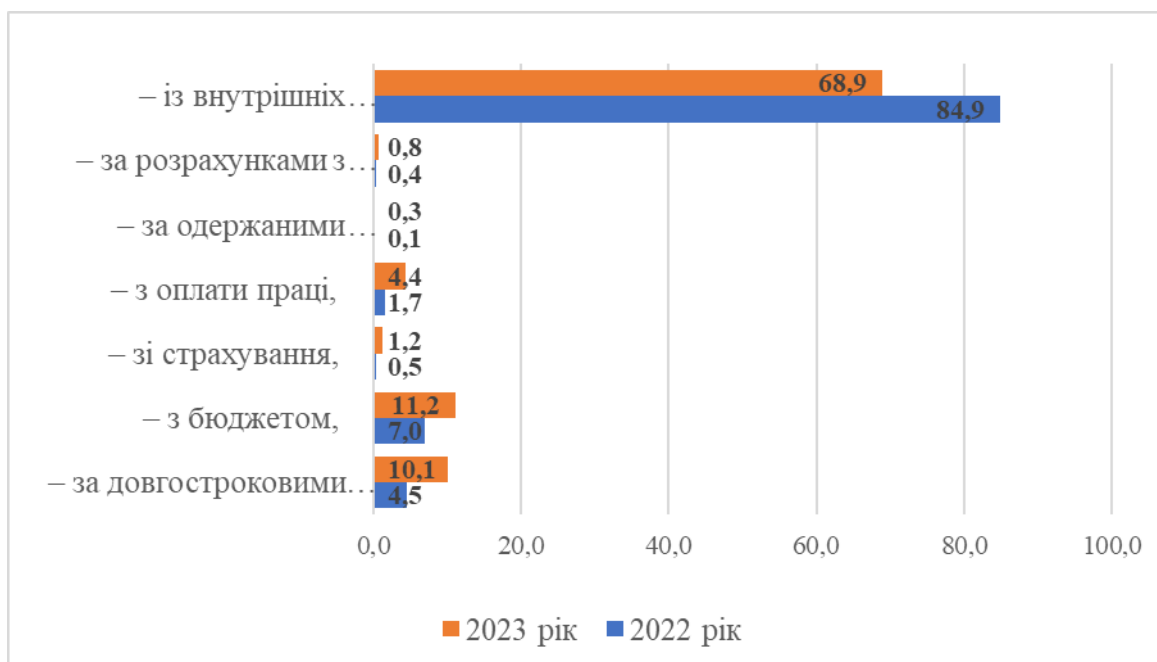

Рисунок 2.3.2. Динаміка кредиторської заборгованості за видами зобов'язань в за 2023 рік

Спостерігаються незначні зміни в структурі інших складових. При цьому значне зменшення відбулося із внутрішніх розрахунків - на 255111 тис. грн. (на 16%).

Вцілому, незважаючи на збільшення деяких статей кредиторської заборгованості, за 2023 рік відбулося зменшення загальної кредиторської заборгованості. Виходячи з даних таблиці 2.3.1, підприємство в першу чергу зменшило заборгованість перед бюджетом та внутрішніми розрахунками, залишивши непогашену заборгованість по оплаті праці робітників, по оплаті податку на прибуток та за товари, роботи та послуги.

На наступному етапі проводиться дослідження кредиторської заборгованості за умовами та строками утворення з метою з'ясування стану платіжної дисципліни.

Стан кредиторської заборгованості характеризують показники, які представлені в табл. 2.3.2.

Таблиця 2.3.2

Показники стану кредиторської заборгованості на
ТДВ "Яготинський маслозавод» за 2022-2023 роки

Показники	2022 рік	2023 рік	Абсолютне відхилення, +/-	Відхилення Темп приросту, %
1	2	3	4	5
Середньорічна вартість оборотних активів, тис. грн	1373486	1661019	287533	17,3
Середньорічна величина зобов'язань та забезпечень, тис. грн	1194599	1284182	89583	7,0
Середньорічна вартість капіталу, тис. грн	1801820	2096800	294980	14,1
Середньорічна величина поточної кредиторської заборгованості, тис. грн	543350	576600	33250	5,8
Середньорічна величина поточної дебіторської заборгованості, тис. грн	1183581	1454016	270436	18,6
Коефіцієнт обертання кредиторської заборгованості	5,689	6,90	1,213	17,6
Коефіцієнт обертання дебіторської заборгованості	3,16	3,34	0,018	5,5
Тривалість одного обороту (середній період погашення) дебіторської заборгованості, днів	115,63	109,26	(6,4)	(5,08)
Тривалість одного обороту (середній період погашення) кредиторської заборгованості, днів	63,29	52,16	(11,122)	(21,3)
Частка кредиторської заборгованості у капіталі, %	0,30	0,27	(0,027)	(9,7)
Частка поточної кредиторської заборгованості у зобов'язаннях та забезпеченнях, %	0,45	0,45	(0,006)	(1,3)

Продовження таблиці 2.3.2

1	2	3	4	5
Частка поточної кредиторської заборгованості у поточних зобов'язаннях та забезпеченнях, %	0,58	0,56	(0,020)	(3,6)
Відношення поточної кредиторської заборгованості до оборотних активів, %	0,40	0,35	(0,048)	(14,0)
Співвідношення поточної кредиторської заборгованості на 1 грн поточної дебіторської заборгованості, грн	0,459	0,397	(0,063)	(15,8)
Коефіцієнт співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості	2,18	2,52	0,34	13,6
Відношення поточної кредиторської заборгованості до чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), %	0,15	0,11	(0,034)	(30,0)

Розрахунки табл. 2.3.2 свідчать, що середній строк оборотності кредиторської заборгованості досліджуваного підприємства в порівнянні з початком 2023 року зменшився на 21,3% та на кінець 2023 року складає 52 днів, що відноситься до групи з терміном від 31 до 90 днів. Тривалість середнього періоду погашення дебіторської заборгованості зменшився з майже 116 днів в 2022 році до 109 днів в 2023 році, що є позитивним моментом, але ризик неповернення дебіторської заборгованості зберігається. При порівнянні значень дебіторської та кредиторської заборгованості в 2022 та 2023 роках, з рис. 2.3.3 та табл. 2.3.2 бачимо, що на кінець звітнього року сталося збільшення дебіторської заборгованості по відношенню до кредиторської заборгованості на 15,8%.

Одним із важливих критеріїв управління кредиторською заборгованістю є збалансування співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованостей. У сучасних умовах необхідно контролювати стан розра-

хунків та стежити за співвідношенням дебіторської і кредиторської заборгованості, оскільки значне перевищення дебіторської заборгованості створює загрозу фінансовій стійкості та зумовлює необхідність залучення додаткових джерел фінансування або проведення рефінансування дебіторської заборгованості. Порівняльний аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості на ТДВ "Яготинський маслозавод" представлений на рис. 2.3.3.

Рисунок 2.3.3. Порівняльний аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості ТДВ "Яготинський маслозавод" за 2022-2023 роки

Аналітична оцінка, також свідчить про значне перевищення дебіторської над кредиторською заборгованістю у розмірі 640230,5 тис. грн. (54%) на початок 2023 року і на 877416 тис. грн., (60,34%) на кінець 2023 року. Коефіцієнт співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості у 2022 р. становив 2,18, а у 2023 р. спостерігається збільшення його значення до 2,52. Одже на протязі 2022 – 2023 років спостерігається стійке перевищення та збільшення дебіторської заборгованості над кредиторською.

Співвідношення поточної кредиторської заборгованості на 1 грн поточної дебіторської заборгованості зменшилося з 0,46 в 2022 році до 0,39 в 2023 році. Таким чином, підприємство невзможі розрахуватися з кредиторами, використовуючи суми дебіторської заборгованості.

Збільшення дебіторської заборгованості проти кредиторської може бути наслідком неплатоспроможності покупців. Перевищення дебіторської заборгованості над поточними зобов'язаннями є негативним явищем для підприємства, оскільки воно зобов'язане розраховуватися за боргами перед кредиторами незалежно від того, отримує воно борги від своїх дебіторів, чи ні.

Перевищення дебіторської заборгованості над кредиторською означає відволікання коштів з господарського обороту і в подальшому може призвести до необхідності залучення дорогих кредитів і позик для забезпечення поточної виробничої господарської діяльності підприємства.

Через проблему кризи платежів в Україні ТДВ "Яготинський маслозавод» необхідно постійно стежити за рівнем дебіторської заборгованості у своїх активах і не припускати її зростання,

Висновки до розділу II

В другому розділі було проведено глибоке дослідження фінансової діяльності підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод». В рамках цього розділу розглянуто господарсько-правові засади його функціонування, здійснено аналіз ефективності використання фінансових ресурсів, проведено дослідження дохідності.

З організаційної структури та методів управління ТДВ "Яготинський маслозавод", можна зробити висновок про його високий рівень організації та стратегічного керівництва. Комбінація лінійної та функціональної структур дозволяє ефективно координувати діяльність різних відділів та забезпечує

чітку систему управління та контролю. Крім того, використання високотехнологічного обладнання свідчить про стрімкий розвиток та прагнення до вдосконалення виробничих процесів. Вивчено й описано фактичний стан облікового процесу ТДВ «Яготинський маслозавод», з'ясовано і охарактеризовано особливості структури бухгалтерії.

ТДВ «Яготинський маслозавод» як відомий і популярний виробник молочної продукції на даний час нарощує обсяги виробництва та реалізації основних видів продукції, особливо кисломолочної продукції. Значний обсяг виробництва та активна експортна діяльність свідчать про успішну конкурентоспроможність підприємства на міжнародному ринку. Активна участь у соціальних та благодійних проектах вказує на соціальну відповідальність компанії перед спільнотою та середовищем, що є важливим аспектом сучасного бізнесу

На основі фінансової звітності ТДВ "Яготинський маслозавод" за 2022-2023 роки здійснено аналіз основних фінансово-економічних показників діяльності підприємства. За досліджуваний період спостерігається постійне зростання рентабельності активів та власного капіталу. Це говорить про те, що компанія знаходить ефективні шляхи використання своїх ресурсів для забезпечення стабільного прибутку.

Проте, наш аналіз також виявив певні проблеми, зокрема, у сфері платоспроможності. Низькі показники коефіцієнта платоспроможності та абсолютної ліквідності можуть свідчити про можливі труднощі у виконанні фінансових зобов'язань.

ТДВ "Яготинський маслозавод" проявляє стабільну тенденцію зростання доходів протягом досліджуваного періоду з 2022 по 2023 роки.

Протягом 2022-2023 років ТДВ "Яготинський маслозавод" здійснювало прибуткову діяльність і у 2023 році отримало прибуток у сумі 308855 тис. грн. Завод прибутковий, рентабельний і має позитивний чистий фінансовий результат. У 2023 році показники рентабельності підвищилися. Фінансова ситуація компанії зараз нестабільна, але не критично. ТДВ «Яготинський

маслозавод» є ліквідним і платоспроможним підприємством, але все ще частково залежить від зовнішніх джерел фінансування.

Сума необоротних активів у 2023 році склала 447473 тис. грн., що на 23384 тис. грн. або на 5,22 % більше за показник 2022 року, та зумовлено зростанням основних засобів, що означає розширення-матеріально-технічної бази підприємства.

Обсяг оборотних активів за 2022-2023 роки збільшився на 112177 тис. грн. або на 6,5 %, що свідчить про підвищення мобільності структури балансу підприємства.

Збільшення власного капіталу на 255155 тис. грн. або на 37,2% відбулось за рахунок нарощення нерозподіленого прибутку. ТДВ "Яготинський маслозавод" збільшив рівень фінансової автономії, так як сума зобов'язань зменшилась на 119594 тис. грн. або на 8,9 % і станом на кінець 2023 року становить 1224385 тис. грн.

ТДВ "Яготинський маслозавод" є одним з найбільших національних виробників молочної продукції на ринку. про що свідчить динаміка показників, зокрема величина чистого доходу збільшилась на 30 %, валюта балансу - на 63,9 %, що означає розширення масштабів діяльності підприємства.

Підприємство прибуткове, сума нерозподіленого прибутку на кінець року становить 679715 тис.грн. Збільшення валюти балансу свідчить про зростання виробничих можливостей підприємства і заслуговує на позитивну оцінку. Можна зробити висновок, що у цьому звітному періоді підприємство збільшило свої оборотні активи (запаси) за рахунок власного капіталу, що дало можливість задовольняти свої потреби в грошових коштах без залучення фінансування із зовнішніх джерел.

Коефіцієнти рентабельності капіталу та власного капіталу виявили значне зростання в порівнянні з попереднім роком, що свідчить про підвищення ефективності використання цих ресурсів.

Таким чином, проведений аналіз фінансових показників діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод» показав, що підприємство є рентабельним з позитивною динамікою надходжень від реалізації продукції, що свідчить про посилення конкурентоспроможності продукції товариства на ринку. Керівництво приймає всі заходи щоб, незважаючи на складне становище в країні, підприємство залишалось прибутковим. Аналіз ліквідності та платоспроможності дає підстави стверджувати, що підприємство не порушує правила фінансування, кредитоспроможне та привабливе як діловий партнер. Також, варто зазначити, відчутні позитивні зміни в фінансовій діяльності підприємства. За досліджуваний період спостерігається зростання рентабельності активів та власного капіталу. Це говорить про те, що компанія знаходить ефективні шляхи використання своїх ресурсів для забезпечення стабільного прибутку. Наш аналіз також виявив певні проблеми, зокрема, у сфері платоспроможності. Низькі показники коефіцієнта абсолютної ліквідності можуть свідчити про можливі труднощі у виконанні фінансових зобов'язань. Ці виклики можуть вимагати додаткових заходів для забезпечення успішного фінансового майбутнього компанії.

РОЗДІЛ III. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ АУДИТУ КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

3.1. Теоретичні аспекти аудиту кредиторської заборгованості

Згідно з Законом України "Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність", аудит — це перевірка публічної бухгалтерської звітності, обліку, первинних документів та іншої інформації щодо кредиторської заборгованості суб'єкту господарювання з метою визначення достовірності його звітності, обліку, його повноти і відповідності чинному законодавству та встановленим нормативам [23].

Проведення аудиторської перевірки в Україні регламентується Законом України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» [23] та Міжнародними стандартами аудиту [24], що підготовлені Міжнародною федерацією бухгалтерів.

Задля повного та достовірного отримання інформації, підприємства повинні регулярно проводити аудит всієї господарської діяльності, приділяючи головну увагу розрахункам з кредиторами. Під час перевірки кредиторської заборгованості аудитору потрібно звернути увагу на правильність обліку зобов'язань, відповідність їх класифікації, вірність визначення зобов'язань, реальність їх створення і відповідність термінам сплати, впевнитись, що кредиторська заборгованість розрахована належним чином.

Вирішення проблемних питань аудиту кредиторської заборгованості у вітчизняній практиці базується на розробках та дослідженнях таких українських вчених: М. Т. Білухи, Ф. Ф. Бутинця, Г. М. Давидова, Н. І. Дорош, О. А. Петрик, О. Ю. Редька, В. С. Рудницького, В. О. Шевчука, Б. Ф. Усача, Н. М. Проскуріної, Утенкова К.О., Візіренко С.В., Огійчук М.Ф., Рагуліна І.І., Никонович М.О., Рудько К.О. й ін.

Головними організаційними аспектами аудиту кредиторської заборгованості вважають визначення мети, завдань та етапів його проведення.

Мета аудиту кредиторської заборгованості згідно з МСА 200 «Загальні цілі незалежного аудитора» та проведення аудиту відповідно до Міжнародних стандартів аудиту – висловлення аудитором незалежної професійної думки щодо правильності ведення розрахунків із постачальниками за отримані товарно-матеріальні цінності та надані послуги [24].

Завдання аудиторської перевірки кредиторської заборгованості:

- правильність складання первинної документації та її наявність з формування зобов'язань;
- підстави виникнення кредиторської заборгованості;
- правильність визначення зобов'язань;
- правильність відображення в обліку;
- правильність оцінки і класифікації зобов'язань;
- своєчасність погашення зобов'язань;
- правильність бухгалтерського обліку зобов'язань;
- дотримання фінансово-розрахункової дисципліни;
- правильність нарахування належних податків і платежів та своєчасності їх платежу;
- перевірка достовірності інформації у регістрах бухгалтерського обліку та фінансовій звітності. [23, с. 473].

Вирішення цих завдань дозволяє аудитору сформулювати судження стосовно ступеня достовірності відображення показника кредиторської заборгованості у фінансовій звітності підприємства.

Під час аудиторської перевірки аудитор спирається на аудиторські докази, які мають переконливий характер. Аудиторські докази залежать від джерел їх отримання. Основними джерелами їх отримання є:

- інформація первинних і зведених документів;

- облікові реєстри бухгалтерського обліку;
- фінансова звітність підприємства (баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів, звіт про власний капітал, примітки до річного звіту);
- матеріали проведених інвентаризацій;
- розрахунки відомостей бухгалтерії, податкові декларації, контракти, засновницькі документи;
- матеріали перевірок органів податкової служби та матеріали проведених документальних ревізій, аудиторські перевірки;
- письмові заяви осіб, доповідні записки матеріально відповідальних та посадових осіб підприємства, замовників;
- оперативна, статистична та податкова звітність.

Основні рахунки та первинні документи, що підлягають перевірці операцій із зобов'язаннями представлено у таб.3.1.1.

Таблиця 3.1.1.

Основні рахунки та первинні документи, що підлягають перевірці при проведенні аудиту кредиторської заборгованості

Шифр та назва рахунку	Документи, що перевіряються
50 Довгострокові позики	Виписки банку, акти переоцінки, ВКО, платіжні доручення, накладні, розрахунки та довідки бухгалтерії, претензії, бізнес-план по реалізації. запланованого проекту, кредитні договори між банком та підприємством, установчі документи, платіжні доручення, договори застави, договори страхування неповернення кредитів, додаткові угоди до кредитних договорів тощо.
60 Короткострокові позики	Виписки банку, ВКО, платіжні доручення, накладні, розрахунки та довідки бухгалтерії
62 Короткострокові векселі видані	Векселі, виписки банку, ВКО, довідки бухгалтерії, акти приймання-передачі тощо
61 Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	Виписки банку, платіжні доручення, розрахунки та довідки бухгалтерії тощо

Продовження таблиці 3.1.1

1	2
32 Довгострокові зобов'язання за облігаціями	Розрахунки та довідки бухгалтерії, ОКО, виписки банку тощо
53 Довгострокові зобов'язання з оренди	Розрахунки та довідки бухгалтерії, платіжні доручення, виписки банку тощо
54 Відстрочені податкові зобов'язання	Розрахунки та довідки бухгалтерії, платіжні доручення, виписки банку тощо
55 Інші довгострокові зобов'язання	Платіжні доручення, виписки банку, розрахунки та довідки бухгалтерії тощо
63 Розрахунки з постачальниками та підрядниками	Акти про приймання, претензії, накладні, виписки банку, довідки бухгалтерії, договори купівлі-продажу, рахунок-фактура, рахунок, акти приймання робіт, послуг, податкові накладні, товарно-транспортні накладні, вантажні митні декларації, залізничні накладні; авіа накладні, коносамент, пакувальні листи, приймальні акти тощо
64 Розрахунки за податками й платежами	Розрахунки бухгалтерії, податкові накладні, виписки банку, платіжні доручення тощо
65 Розрахунки за страхуванням	Розрахунки та довідки бухгалтерії, виписки банку, розрахунково-платіжні відомості, ВІКО, ОКО, платіжні доручення тощо
66 Розрахунки з оплати праці	Розрахунково-платіжні відомості, виписки банку, ВІКО, маршрутні листи, накази по підприємству про прийняття на роботу (про звільнення), листки з обліку кадрів, особові картки працівників, таблиці обліку використання робочого часу, наряди на відрядні роботи, рапорти про виробіток, відомості обліку депонованої заробітної плати
67 Розрахунки з учасниками	Статут, установчий договір, накладні, ОКО, ВІКО, довідки бухгалтерії тощо
68 Розрахунки за іншими операціями	Накладні, ВІКО, ОКО, претензії, виписки банку, рахунки-фактури тощо
69 Доходи майбутніх періодів	Розрахунки та довідки бухгалтерії, виписки банку, розрахунково-платіжні відомості, ВКО, ПКО, платіжні доручення тощо

Якість проведення аудиту залежить від вибраних аудиторських процедур та методів. Їх вибір – це результат професійності аудитора, його кваліфікації та досвіду. Процедури складаються з певної послідовності застосовуваних методів. Необхідно підібрати оптимальну кількість методичних прийомів для отримання достатніх аудиторських доказів, що дадуть можливість сформулювати обґрунтовані висновки які необхідні для проведення аудиту розрахунків із кредиторами.

Під час проведення аудиту кредиторської заборгованості та виконання відповідних аудиторських процедур аудитор використовує різні методи вибору елементів (кредиторів) для тестування, а саме:

- вибір усіх елементів (100% дослідження);
- вибір окремих елементів;
- аудиторська вибірка.

Доречність застосування будь-якого методу вибору елементів або їх поєднання залежить від конкретних обставин.

При виникненні кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги великої кількості зовнішніх контрагентів, для її аудиторської перевірки доцільно застосувати аудиторську вибірку.

Якщо аудитор прийняв рішення використати аудиторську вибірку, то він повинен керуватися Міжнародним стандартом аудиту 530 «Аудиторська вибірка».

Проведення аудиторської вибірки передбачає дослідження бухгалтерських записів шляхом відбору певної кількості необхідних даних, які дадуть змогу достовірно оцінити всю інформацію, яка не охоплена дослідженням. Здійснюючи вибіркоче дослідження, аудитор керується принципом екстраполяції.

Етапами виконання вибіркової перевірки щодо кредиторської заборгованості є:

- відбір статей для тестування задля одержання аудиторських доказів;
- організація вибірки;

- визначення обсягу вибірки;
- відбір елементів вибірки;
- здійснення аудиторської процедури;
- аналіз результатів вибірки, характеру й причин будь-яких виявлених похибок та їх впливу на аудиторську перевірку;
- оцінка результатів вибірки [25].

Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» зобов'язує всі компанії проводити щорічну інвентаризацію всіх статей балансу до подання річної декларації з податку на прибуток. Інвентаризація кредиторської заборгованості включається до комплексної річної інвентаризації. Тому компанії повинні проводити аудит бухгалтерської звітності, кредиторської заборгованостей не менше 1 разу на рік. Процедура інвентаризації кредиторської заборгованостей регламентована у пункті 7 розд. III Положення №879. Результати інвентаризації оформлюють актом. В акті інвентаризації вказують найменування проінвентаризованих субрахунків і суми виявленої неузгодженої кредиторської заборгованостей, безнадійних боргів та кредиторської заборгованості, щодо яких строк позовної давності минув. В акті інвентаризації фіксують дату, на яку інвентаризують заборгованість. До акта інвентаризації розрахунків додають довідку про кредиторську заборгованість, щодо якої строк позовної давності минув. У ній зазначають: найменування і місцезнаходження таких кредиторів, суми, причини, дати і підстави виникнення заборгованості. Окремо складають акт інвентаризації кредиторської заборгованості, строк позовної давності якої минув і яку планують списати.

Після того як склали акти інвентаризаційна комісія складає протокол. У протоколі зазначають усі проінвентаризовані заборгованості, в тому числі ті, за якими минув строк позовної давності, і наводять рішення щодо заборгованостей із строком позовної давності, що минув. За загальним правилом їх списують з балансу. Після затвердження керівником підприємства інвентаризаційні документи (протокол, акти, довідки, виписки)

передають до бухгалтерії. Якщо прийняли рішення про списання безнадійних заборгованостей, їх списують з балансу на підставі затверджених керівником підприємства інвентаризаційних документів [26].

Послідовність проведення аудиту кредиторської заборгованості відображена на рисунку 3.1.1.

Рис. 3.1.1. Послідовність проведення аудиту кредиторської заборгованості.

3.2. Організація проведення аудиту кредиторської заборгованості на ТДВ «Яготинський маслозавод»

Аудиторська перевірка розпочинається зі складання загального плану аудиту кредиторської заборгованості, визначаючи в ньому розробку загальної стратегії, терміни проведення, обсягу процедур аудиту, істотність помилок. Відповідно Міжнародним стандартам аудиту (далі МСА) планування означає розробку загальної стратегії та детального підходу до очікуваного характеру, часу та обсягу аудиту. Цей план надає можливість здійснювати свою діяльність покроково та динамічно, враховуючи нюанси функціонування кредиторської заборгованості суб'єкту господарювання.

Планування аудиторських процедур повинно здійснюватися відповідно до норм МСА 500 «Аудиторські докази», яким визначено, з чого складаються аудиторські докази під час аудиту фінансової звітності та відповідальність аудитора за розробку й виконання аудиторських процедур для отримання достатніх і прийнятих аудиторських доказів, що дадуть йому можливість сформулювати обґрунтовані висновки, на яких ґрунтуватиметься думка аудитора, та які необхідні для проведення аудиту розрахунків із кредиторами.

Проводячи підготовку планування процесу аудиту, аудитор повинен:

- сформулювати розуміння про бізнес клієнта, загальні напрямки і специфіку діяльності; отримати уявлення про системи обліку і внутрішнього контролю і ступінь їхньої надійності; оцінити загальний аудиторський ризик і визначити межу суттєвості помилок, які можуть бути виявлені в процесі аудиту;
- визначити кількість необхідних аудиторських процедур, період їхнього виконання та виконавців, можливість залучення експертів;
- забезпечити координацію виконання планів, їхній контроль, узгодженість з підприємством, передбачити можливість внесення змін.

Загальний план є документом організаційно-методологічного характеру, який містить основні етапи процесу аудиту в логічній послідовності. Зміст та

форма загального плану залежать від розмірів суб'єкта господарювання, складності аудиторської перевірки, конкретних методик і технологій, які застосовуються аудитором. Загальний план складається на весь термін аудиторської перевірки, який поділяється на етапи: **підготовчий; фактичний; основний; заключний** (табл. 3.2.1.).

Таблиця 3.2.1

План аудиту кредиторської заборгованості на ТДВ «Яготинський маслозавод»

Етапи	Період застосування	Мета
Підготовчий (планування)	На стадії узгодження умов; При розробці стратегії, плану, програми; При внесенні змін до плану програми.	Розуміння аудитором системи формування відносин з кредиторами, бюджетної політики та використання ресурсів суб'єктом господарювання; Виявлення недостовірно відображених господарських операцій та фактів господарського життя у звітності; Визначення аудиторського ризику; Оцінка ефективності застосованої процедури планування використання фінансових та матеріальних ресурсів.
Основний (деталізована перевірка)	В процесі здійснення аудиторських процедур для отримання достатніх та прийнятних аудиторських доказів	Отримання аудиторських доказів для забезпечення необхідного рівня впевненості, що застосовані методи внутрішнього контролю та бухгалтерського обліку, в частині кредиторської заборгованості, нарахування та сплати відсотків, здійснення розрахунків за зобов'язаннями, є ефективними. Проведення додаткових процедур для уникнення аудитором ризику не виявлення внаслідок помилки або шахрайства.
Заключний	Після проведеної перевірки; У процесі аналітичної роботи та аналізу отриманих результатів; При висловленні думки у звіті незалежного аудитора	Узагальнення та оцінка аудиторських доказів, отриманих шляхом виконання аудиторських процедур на стадії планування та перевірки. Проведення аналізу отриманих результатів для надання найбільш повної та неупередженої інформації щодо стану фінансової звітності в частині кредиторської заборгованості.

Перший етап – планування. Цей етап включає попереднє ознайомлення з бізнесом клієнта і може бути поділений на такі складові:

1) Організаційна підготовка:

- відбувається обмін листами між аудитором і клієнтом, відбувається збір інформації про клієнта;
- складається договір на проведення аудиту;
- формується бригада або підбирається окремий аудитор;
- видається наказ керівника аудиторської фірми на проведення аудиту;
- видається завдання на перевірку.

2) Методична підготовка:

- відбувається збір і оцінка відомостей про клієнта з попереднім ознайомленням із його звітністю та станом внутрішнього контролю;
- здійснюється попередня аналітична перевірка;
- здійснюється перевірка системи внутрішнього контролю;
- здійснюється попередня оцінка ризиків суттєвих викривлень фінансової звітності та пов'язаної з нею інформації;
- розробляється загальний план перевірки та плани за конкретними об'єктами;
- складається програма аудиту за конкретними об'єктами;
- розробляються процедури тестування;
- розробляються незалежні аудиторські процедури.

Результатом даного етапу є вибір підходу до перевірки: системно-орієнтованого або підтверджуючого. На основі отриманих результатів розробляється загальний план і програма аудиту фінансової звітності.

Другий етап – основний. Він поділяється на дві стадії: тестування на відповідність та тестування класів операцій і залишків рахунків.

Тестування на відповідність передбачає оцінку системи внутрішнього контролю (далі СВК) клієнта (табл. 3.2.2.)

Тест оцінки системи внутрішнього контролю та обліку кредиторської заборгованості на ТДВ «Яготинський маслозавод»

№ з/п	Зміст питання	Варіанти відповіді			При-мітки
		Так	Ні	Інф. відсутня	
1	2	3	4	5	6
1	Чи є в Наказі про облікову політику підприємства інформація щодо обліку кредиторської заборгованості?				
2	Чи ведеться контроль виконання договорів?				
3	Чи руюдяться звірки з контрагентами: 1) щокварталу; 2) на кінець року;				
4	Чи були виявлені порушення за результатами попередніх перевірок кредиторської заборгованості				
5	Чи відображаються виявлені порушення у податковому та бухгалтерському обліку?				
6	Чи проводиться перевірка тотожності інформації про кредиторську заборгованість в первинних документах і Головній книзі?				
7	Чи є графік (схема) документообігу за операціями, пов'язаними з кредиторською заборгованістю?				
8	Чи були виявлені помилки, порушення за результатами попередніх перевірок контролюючими органами?				
9	Бухгалтерський облік кредиторської заборгованості ведеться: - автоматизовано; - ручним способом; - комбіновано?				

Продовження таблиці 3.2.2.

1	2	3	4	5	6
10	Наявність актів перевірки кредиторської заборгованості контролюючими органами: - внутрішніми; - зовнішніми.				

Тест може бути пропущений, якщо аудитор на початку перевірки вирішить не проводити тестування СВК, а одразу перейти до наступного етапу – перевірки фінансової звітності. Результатом даного етапу є оцінка ризику контролю, розрахунок ризику невиявлення і на підставі цього – формування плану для тестів операцій і залишків рахунків. На основі проведення тестів на відповідність аудитор приймає рішення про внесення корегувань до програми перевірки. Програма аудиту є документом організаційно-методологічного характеру та складається з переліку робіт на основних етапах аудиту і строків їх виконання із зазначенням джерел інформації (табл. 3.2.3).

Третій етап – завершальний. На цьому етапі аудитору необхідно:

- згрупувати виявлені недоліки;
- скласти накопичувальні відомості порушень, аналітичні таблиці, розрахунки, графіки;
- узагальнити та відобразити результати перевірки в звіті аудитора про виконану роботу (листі інформування найвищого управлінського персоналу) та в аудиторському висновку (звіті незалежного аудитора);
- обговорити результати аудитора з найвищим управлінським персоналом;
- розробити проект профілактичних та попереджувальних дій.

Результатом даного етапу є сформована думка, оформлена у вигляді аудиторського висновку.

Таблиця 3.2.3.

Програма аудиту кредиторської заборгованості на ТДВ «Яготинський маслозавод»

№ з/п	Мета	Перелік процедур	Докази перевірки	Код робочого документу	Період проведення	Виконавець	Примітки
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Впевнитись у правильності визначення залишку кредиторської заборгованості на початок періоду	Перевірити правильність визначення залишку кредиторської заборгованості на початок періоду	Баланс, Головна книга	Д-1			
2	Впевнитись у правильності визначення кредиторської заборгованості	Провести звірку кредиторської заборгованості	Акт звірки	Д-2			
3	Впевнитись у правильності оформлення первинних документів при розрахунках з покупцями	Перевірити правильність оформлення первинних документів при розрахунках з покупцями	Договір, рахунок, накладні, податкові накладні, ТТН, накладні, Акт приймання матеріалів платіжне доручення	Д-3			
4	Впевнитись у правильності оформлення довіреності при розрахунках з покупцями	Перевірка правильності оформлення довіреностей при розрахунках з покупцями	Довіреність, Журнал реєстрації довіреностей	Д-4			
5	Впевнитись у правильності класифікації кредиторської заборгованості	Перевірити правильність класифікації кредиторської заборгованості	Рахунки обліку	Д-5			

Продовження таблиці 3.2.3

1	2	3	4	5	6	7	8
6	Впевнитись у правильності виникнення та погашення кредиторської заборгованості	Перевірити правильність виникнення та погашення кредиторської заборгованості	Договір, рахунок, накладні, податкові накладні, ТТН, акт приймання матеріалів платіжне доручення	Д-6, Д-7, Д-8			
7	Впевнитись у правильності розрахунку резерву сумнівних боргів	Перевірити правильність нарахування та списання резерву сумнівних боргів	Довідка бухгалтерії, відомість нарахування резерву сумнівних боргів	Д-9			

В програму аудиту кредиторської заборгованості включають такі питання:

- перевірка критеріїв оцінки та визнання кредиторської заборгованості; нарахування резерву сумнівних боргів відповідно до облікової політики; перевірка правильності відображення кредиторської заборгованості від реалізації продукції (робіт, послуг та товарів);
- перевірка правильності кореспонденції і відображення операцій з обліку кредиторської заборгованості;
- відображення результатів операцій з кредиторською заборгованістю в регістрах обліку і формах звітності та інші

Робочі документи ДЗ-1 – ДЗ-11 забезпечують прозорість процесу аудиту та дозволяють підтвердити достовірність висновків. Також вони використовуються для контролю за виконанням запланованих процедур та досягнення цілей аудиту та дозволяють аналізувати результати аудиту та формулювати рекомендації для покращення внутрішнього контролю та управління кредиторською заборгованістю. Деякі приклади робочих документів представлені в таблицях 3.2.4 – 3.2.9.

Таблиця 3.2.4

Робочий документ аудитора ДЗ-1. Перевірка залишків кредиторської заборгованості

Рахунок у Головній книзі	За даними підприємства				За даними аудиту				Відхилення за даними підприємства і аудиту	Примітки
	Дата	Залишок по Головній книзі	Залишок по журналу-ордеру	Сума відшкодування	Дата	Залишок по Головній книзі	Залишок по журналу-ордеру	Сума відшкодування		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Разом:										

Робочий документ аудитора РД-2. Перевірка наявності актів звірки на підтвердження дебіторської заборгованості.

Кредитор (повна назва підприємства, без скорочення)	Код рядка у ж/о	Сума дебіторської заборгованості	Дата виникнення заборгованості	Підстава виникнення заборгованості	Згідно акта звірки від кредитора		Примітка (розбіжність, причини)
					сума	дата	
1	2	3	4	5	6	7	8
Разом:							

Таблиця 3.2.6.

Робочий документ РД-7. Перевірка правильності обліку списання кредиторської заборгованості зі строком позовної давності, що минув станом на 31 грудня 2023 року

Кредитор	За даними обліку					За даними аудиту				
	Дата виникнення заборгованості	Сума, (грн)	Відображення в обліку		Причина списання	Дата виникнення заборгованості	Сума, (грн)	Відображення в обліку		Причина списання
			Дт	Кт				Дт	Кт	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Відхилення:			Висновки аудитора:							
Гр.2 – Гр.7										
Гр.3 – Гр.8										
Гр.4 – Гр.9										
Гр.5 – Гр.10										
Гр.6 – Гр.11										

Таблиця 3.2.7

Робочий документ ДЗ-8. Перевірка списання безнадійної заборгованості з обліком на за балансовому рахунку.

Кредитор	Дата визначення боргу безнадійним	Сума, що відображена на за балансовому рахунку	Погашення боргу		Кореспонденція рахунків		Примітки
			Дата виписки банку	Сума	Дебет	Кредит	
1	2	3	4	5	6	7	8

Особлива увага при аудиті кредиторської заборгованості підприємства приділяється фактам нестягненої простроченої кредиторської заборгованості й порушень розрахункової дисципліни і узагальнена у відомості такої форми (табл. 3.2.8).

Таблиця 3.2.8.

Нагромаджувальна відомість кредиторської заборгованості з простроченим терміном позовної давності

№ з/п	Найменування боржника	Синтетичний рахунок	Дата виникнення заборгованості	Характер заборгованості	Причини утворення заборгованості	Сума, грн.	Вжиті заходи з врегулювання розрахунків
1			.				
1	ТОВ «Молоко»	631	25.06.23р.	спірна	Неплатоспроможність боржника..	... 100200	Передано в арбітраж
	Всього	х	х	х	х	100200	х

Виявлення порушень при аудиті кредиторської заборгованості є важливим аспектом аудиторської роботи. При перевірці необхідно зосередитися на різних видах помилок і шахрайствах, які можуть виникнути у процесі управління кредиторською заборгованістю.

До типових та можливих порушень, які зустрічаються в обліку зобов'язань відносяться:

- відсутність графіку документообороту;
- неправильна класифікація сум кредиторської заборгованості на довгострокову та короткострокову;
- незадовільне оформлення первинних документів (застосування нетипових чи недоречних форм, відсутність підписів, печаток, не заповнення всіх необхідних реквізитів), знищення оригінальних документів;
- заміна оригінальних виписок банку іншими або виправлення сум, що свідчать про погашення кредиторської заборгованості;
- формальне проведення інвентаризації розрахунків;
- безпідставне відвантаження готової продукції, товарів, здійснення робіт, послуг тощо, що призвели до виникнення кредиторської заборгованості;
- безпідставне визнання витрат;
- відображення кредиторської заборгованості на фіктивних рахунках неіснуючих клієнтів або за фіктивними нетоварними операціями;
- неправильне відображення бартерних операцій;
- несвоєчасне та неправильне оформлення та пред'явлення претензій за договорами постачання;
- не оприбуткування товарно-матеріальних цінностей, отриманих від постачальників;
- приховування кредиторської заборгованості відображенням у Балансі (звіті про фінансовий стан) згорнутого залишку;
- неправильне визначення (оцінка) сум кредиторської заборгованості у зв'язку з коливанням курсу валют на дату складання Балансу (звіту про фінансовий стан) при розрахунках в іноземній валюті;
- неправильне визначення податкового кредиту з ПДВ;

- відображення в Балансі (звіті про фінансовий стан) простроченої кредиторської заборгованості по закінченні строку позовної давності, що призводить до необґрунтованого заниження платежів до бюджету за податком на прибуток підприємства та податком на додану вартість;
- відсутність документів, якими оформляють кредитні відносини підприємства з банком;
- неправильний розрахунок та відображення відсотків (процентів) за кредитами;
- арифметичні помилки при фіксуванні фактів господарських операцій (при вимірюванні кількості, розмірів, маси);
- відсутність актів звірок з податковими органами;
- відсутність актів звірок з постачальниками і покупцями;
- невідповідність даних аналітичного та синтетичного обліку тощо.

В результаті перевірки аудитор складає зведений список виявлених недоліків (табл. 3.2.9)

Таблиця 3.2.9

РД – 12. Перелік виявлених помилок і порушень
При перевірці дебіторської заборгованості за 2023 рік

№ з/п	Первинний документ				Порушення законодавства	Зміст порушення	Відповідальні особи	Рекомендації по усуненню
	Найменування	№	Дата	Сума, грн				
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1								

Провівши аудиторські процедури для одержання аудиторських доказів, аудитор робить висновок щодо наявної кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги, підтверджує правильність оформлених первинних документів, їх законність. Аудиторський висновок містить інформацію про достовірність відображення заборгованості на рахунках бухгалтерського обліку та у фінансовій звітності.

Таким чином можна сказати, що контроль за кредиторською заборгованістю має дуже важливе значення. Уникнути зазначених вище помилок можна шляхом організації додаткового контролю за бухгалтерськими процедурами, а також вчинення необхідних налаштувань в бухгалтерській програмі.

3.3. Напрями удосконалення обліково-аналітичних та контрольних аспектів кредиторської заборгованості

Проблеми удосконалення обліку кредиторської заборгованості завжди були важливі на підприємствах України. Не зважаючи на значну кількість наукових праць це питання досі становить значний науковий інтерес.

Процес управління кредиторською заборгованістю підприємства може бути проведено за допомогою двох основних варіантів: оптимізації кредиторської заборгованості та мінімізації кредиторської заборгованості.

Основним елементом управління кредиторської заборгованості на підприємстві виступає правильний та своєчасний її аналіз. Важливе значення для аналізу кредиторської заборгованості має збір необхідної достовірної інформації. Основними джерелами формування такої інформації є: баланс підприємства, звіт про фінансові результати, примітки до річної фінансової звітності, первинні документи, журнали, в яких відображається рух відповідних платежів, а також розрахункові відомості про нарахування заробітної плати.

Для здійснення обліку розрахунків з постачальниками використовується рахунок 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» який має відповідно три субрахунки:

631 «Розрахунки з вітчизняними постачальникам»,

632 «Розрахунки з іноземними постачальниками»,

633 «Розрахунки з учасниками ПФГ» [27].

Використання даних рахунків не дає можливості якісно здійснювати облік кредиторської заборгованості, оскільки обмежує інформацію щодо існуючої кредиторської заборгованості в розрізі підприємств-партнерів, постачальників.

Для полегшення ведення бухгалтерського обліку кредиторської заборгованості за розрахунками з постачальниками та підрядниками за конкретними договорами пропонується ввести у План рахунків підприємства відповідні субрахунки другого порядку (рис. 3.3.1.)

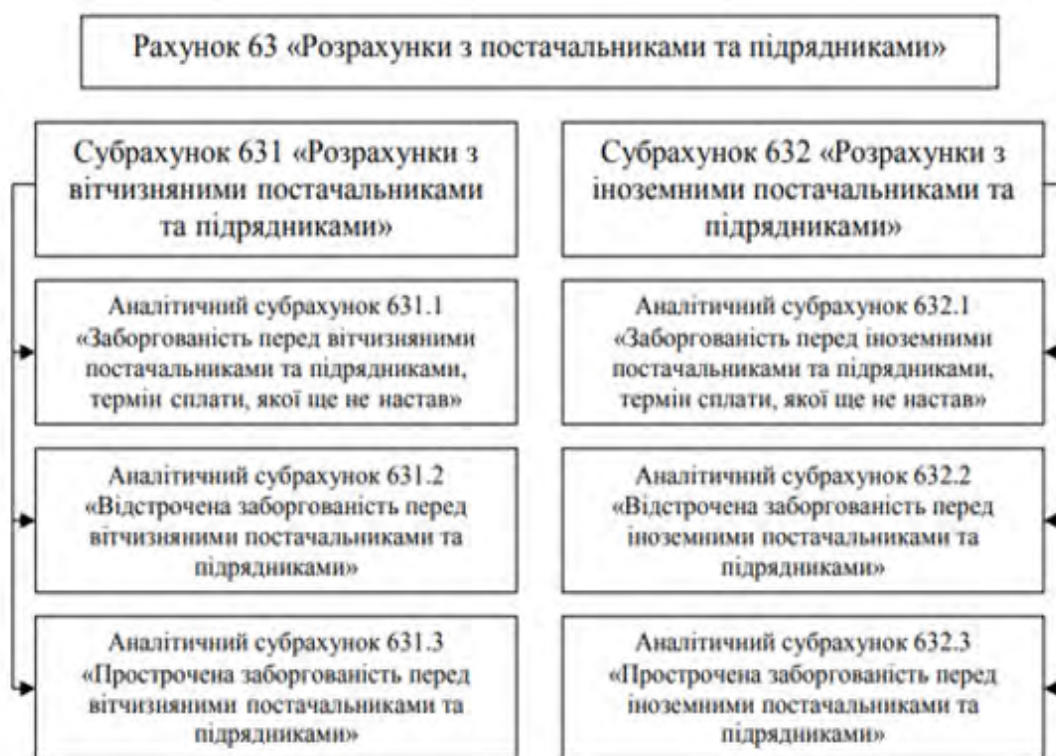

Рис. 3.3.1. Запропонований варіант аналітичних субрахунків для обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками.

Розглянемо другий варіант аналітичного обліку кредиторської заборгованості. Для удосконалення обліку кредиторської заборгованості варто також використовувати спеціальні аналітичні таблиці для оцінки її стану, що дозволяє більш візуально зобразити наявні проблеми у частині зобов'язань підприємства та підвищити дієвість системи внутрішнього контролю. В таких

таблицях заборгованість розділяють по термінам погашення та фіксують причини виникнення такої заборгованості. (табл. 3.3.1)

Таблиця 3.3.1.

Групування кредиторської заборгованості за термінами погашення та виконанням умов розрахунків.

Кредиторська заборгованість										
Період	Всього	У т.ч. за термінами погашення, грн			з неї просрочена					
		Від 0 до 3 х	Від 3х до 6 ти	Від 6 до 12 ти	Термін просрочення			Сума, грн	Причини виникнення	Вжиті заходи
					До 3-х місяців	Від 3-х до 6 ти	Від 6 до 12 ти			
Січень										
Лютий										
І т.д.										

Введення запропонованих методів дасть змогу вдосконалити облік кредиторської заборгованості на підприємстві шляхом забезпечення контролю своєчасності розрахунків за кожною поставкою товарно-матеріальних цінностей, що, своєю чергою, підвищить рівень платіжної дисципліни підприємства.

Крім аналізу терміну погашення кредиторської заборгованості, важливим кроком також є пошук причин, що спонукали утворення цієї заборгованості. На цьому етапі необхідно не тільки виявити такі невідповідності та причини, а й розробити комплекс заходів, що допоможе довести борги до оптимальних параметрів, що були заплановані.

Дана система поділу терміну погашення заборгованості забезпечить контроль здійснення вчасної оплати покупцями за реалізовані товари, продукцію чи надані послуги.

Таким чином, запропоноване вдосконалення об'єднає всю інформацію про кредиторську заборгованість, зробить її цілісною і дасть змогу користувачам, зокрема керівнику підприємства, отримати повну інформацію щодо стану заборгованості перед кредиторами за отримані товари та послуги, надані роботи.

Запропоновані методи управління кредиторською заборгованістю потребують значні витрати часу. Для ефективного використання трудових ресурсів необхідна автоматизація процесу обліку кредиторської заборгованості, що дасть змогу мінімізувати час і витрати на обробку рахунків-фактур, чисельність персоналу. Автоматизація також забезпечить зменшення людських помилок та підвищить ефективність виконання процесу взагалі, усунить більшу частину паперової роботи, пов'язаної з обліковою інформацією. Використання електронних рахунків-фактур, сканованих копій звітів, погоджень по електронній пошті і т. д. не тільки скорочує час, що витрачається на управління кредиторською заборгованістю, але і поліпшує повсякденну роботу бухгалтерії підприємства.

Висновок до розділу III

В ході проведення наукового дослідження було розглянуто ряд теоретичних і методологічних аспектів аудиту кредиторської заборгованості підприємств.

В роботі розроблена методика аудиту кредиторської заборгованості у відповідності до сучасного законодавства і особливостей бухгалтерського обліку, розкриті шляхи вдосконалення діючої системи аудиту з кредиторської заборгованості, визначені типові порушення, що зустрічаються при здійсненні аудиту та розроблені шляхи їх попередження.

Результати дослідження дали змогу зрозуміти, що управління кредиторською заборгованістю – це процес аналізу кредиторів, контролю за спів-

відношенням між дебіторською та кредиторською заборгованостями, розробки політики щодо розрахунків з покупцями та постачальниками.

Проведені дослідження підтверджують важливість такої ділянки господарського обліку як кредиторська заборгованість. Поточні зобов'язання тісно пов'язані та впливають на фінансову стійкість, конкурентоспроможність, автономність підприємства.

Проведений аналіз сучасних підходів до аналізу кредиторської заборгованості дозволив визначити послідовність етапів її проведення:

- оцінювання величини, структури та динаміки кредиторської заборгованості за видами з використанням прийомів горизонтального і вертикального аналізу;
- дослідження структури кредиторської заборгованості за строками утворення з метою з'ясування стану платіжної дисципліни;
- комплексне оцінювання кредиторської заборгованості за системою відносних показників;
- порівняльний аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості.

Правильне керування та оптимізація кредиторської заборгованості може стати порівняно недорогим та додатковим джерелом залучення фінансових ресурсів.

Стан обліку та аудиту кредиторської заборгованості на досліджуваному підприємстві знаходиться на досить прийнятному рівні, про що свідчить зменшення її показників. Тривалість одного обороту кредиторської заборгованості зменшився на 11 днів, а тривалість одного обороту дебіторської заборгованості на 6 днів. Внутрішній аудит є ефективним, тому що його здійснюють в умовах автоматизованого обліку, тому це дає змогу швидко обробляти потрібну повну і достовірну інформацію та одержувати проміжні результати, необхідні для аудиту.

За результатами дослідження запропоновано механізм заходів, що сприятимуть створенню дієвої системи ефективного управління кредиторською заборгованістю підприємства.

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

У даній роботі було досліджено сучасні теоретичні положення і практичні рекомендації щодо обліково-аналітичного забезпечення управління кредиторською заборгованістю підприємства, а також розроблено рекомендації щодо вдосконалення облікових і аналітичних процесів й документообігу на «ТДВ «Яготинський маслозавод».

Дослідження діяльності підприємства проводилось на основі фінансової звітності «ТДВ «Яготинський маслозавод», що додається в додатках 1-5. Ця фінансова звітність достовірно відображає фінансовий стан Товариства на 31 грудня 2023 року, та його фінансові результати і грошові потоки за рік, що закінчився зазначеною датою, відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності та відповідає вимогам Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».

У першому розділі роботи досліджено теоретичні основи та нормативне підґрунтя побудови облікового і аналітичного забезпечення управління кредиторською заборгованістю, виявлена її роль у загальній фінансовій діяльності підприємства, обґрунтовані сутність і специфіка обліку та аналізу кредиторської заборгованості як важливого елемента управління підприємством. В результаті зробили висновок, що кредиторська заборгованість є невід'ємним етапом кругообігу капіталу господарської діяльності підприємства. Розглянули класифікацію кредиторської заборгованості. Також порівняли характеристику міжнародного та національного стандартів з обліку зобов'язань та зробили висновок що облік кредиторської заборгованості за національними та міжнародними стандартами має як спільні так і відмінні риси. За національними стандартами кредиторська заборгованість чітко регулюється НП(С)БО, а за МСБО зазначаються лише загальні правила. Розглянули первинні документи та рахунки з обліку кредиторської заборгованості та їх кореспонденція. Також дослідили сучасні інформаційні

технології обліку, а саме кредиторської заборгованості, та зроблені рекомендації щодо їх вибору для «ТДВ «Яготинський маслозавод».

У другому розділі роботи розглянуто організаційно-економічну характеристику управління та побудову апарату облікової служби на ТДВ «Яготинський маслозавод». В результаті дослідження організаційної структури та методів управління ТДВ "Яготинський маслозавод", зробили висновок про його високий рівень організації. Комбінація лінійної та функціональної структур дозволяє ефективно координувати діяльність різних відділів та забезпечує чітку систему управління та контролю. Також в цьому розділі проведено загальний фінансовий аналіз стану «ТДВ «Яготинський маслозавод» та зроблено висновок, що ТДВ «Яготинський маслозавод» є ліквідним і платоспроможним підприємством, але все ще частково залежить від зовнішніх джерел фінансування. При дослідженні кредиторської заборгованості виявили перевищення дебіторської заборгованості над кредиторською, що означає відволікання коштів з господарського обороту і в подальшому може призвести до необхідності залучення дорогих кредитів і позик для забезпечення поточної виробничої господарської діяльності підприємства.

У третьому розділі роботи розглянуто нормативну базу аудиту кредиторської заборгованості, визначено його мету і завдання, розглянуто основні джерела інформації для здійснення аудиту, визначено важливість інвентаризації кредиторської заборгованості та розглянута послідовність проведення аудиту.

Також в цьому розділі розглянули стан обліку та аудиту кредиторської заборгованості на «ТДВ «Яготинський маслозавод» і зробили висновок, що він знаходиться на досить прийнятному рівні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Майборода, О.Є., Косарева, І.П. & Корабейнікова, І.О. (2018). Характеристика сутності та поняття дебіторської і кредиторської заборгованості. *Економіка і суспільство*, (15) 396-402 с.
2. Остапченко Н. В. Реструктуризація заборгованості як засіб підвищення ефективності діяльності підприємств харчової промисловості: автореф. Дисертації на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.04 — економіка та управління підприємствами (харчова промисловість). Київ, 2010. 22 с.
3. Сурніна К. С. Удосконалення обліку дебіторської і кредиторської заборгованості промислових підприємств: автореф. дисертації на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.06.04 — бухгалтерський облік, аналіз та аудит. Луганськ: Східноукраїнський нац. ун-т ім. В. Даля, 2002. 19 с.
4. Власова І. О. Облік розрахунків з дебіторами та кредиторами: автореф. дисертації на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.06.04 — бухгалтерський облік, аналіз та аудит. Донецьк, 2005. 178 с.
5. Гончарук Р. П. Сутність та класифікація кредиторської заборгованості: колізії наукових підходів. *Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки*. 2012. № 1(59). С. 48–51.
6. Бутинець Ф. Ф., Горецька Л. Л. Бухгалтерський облік у зарубіжних країнах: навч. посіб. Житомир: ПП «Рута», 2003. 544 с.
7. Голов С. Ф., Костюченко В. М. Бухгалтерський облік та фінансова звітність за міжнародними стандартами: практич. посіб. Київ: Лібра, 2004. 880 с.
8. Партин Г. О., Загородній А. Г. Управлінський облік: навч. посіб. Київ: Знання, 2007. 303 с.
9. Цал-Цалко Ю. С. Фінансовий аналіз: підруч. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 566 с.
10. Чебанова Н. В., Василенко Ю. А. Бухгалтерський фінансовий облік: посіб. Київ: Видавничий центр «Академія», 2002. 672 с.

11. Банківська енциклопедія / Під ред. Мороза А.М. – К.: Ельтон, 2003. – 328 с.
12. Словник-довідник фінансиста АПК / Під ред. Саблука П.Т. – К.: Інститут аграрної економіки УААН, 1997.–234 с
13. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України, затв. від 16 липня 1999 р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення 15.10.2021).
14. НП(С)БО 11 «Зобов'язання»: Затверджене Наказом МФУ від 31.01.2000 р. № 20. Із змінами та доповненнями. [Електронний ресурс]. [сайт]. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
15. Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ), включаючи Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку (МСБО) та тлумачення станом на 31 березня 2004 р. – Ч.1. – К., 2004. – 12972 с.
16. Бутинець Ф.Ф. Організація бухгалтерського обліку; 2-е видання, доп. і перероб. / Ф.Ф. Бутинець, О.В. Олійник, М.М. Шигун, С.М. Шулепова. — Житомир: ЖІТІ, 2001. — 576 с.
17. Житна І.П., Садовніков О.А. Сучасні технології удосконалення системи автоматизації обліку та управління виробництвом//управління розвитком. - 2010.- №3.- с. 126-128.
18. Business Automation Software (BAS) - програмні рішення для створення комплексних систем автоматизації бізнесу. URL: <https://www.bas-soft.eu/> (дата звернення: 01.04.2024).
19. Кодекс законів про працю України: закон України від 10 грудня 1971 року № 322-VIII // Відомості Верховної ради УРСР. – 1971.,– дод. до № 50. – Ст. 375.
20. Бухгалтерська звітність ПАТ "Яготинський маслозавод" [Електронний ресурс] - Режим доступу : // <http://www.smida.gov.ua/db/participant/00446003>
21. Тютюнник Ю. М. Фінансовий аналіз: навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. част. I. – Полтава : РВВ ПДАА, 2014. 358 с.

22. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства / Затверджено наказом Міністерства економіки України № 14 від 19.01.2006 р. (у редакції наказу Міністерства економіки України № 1361 від 26.10.2010 р.) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua>.

23. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 р. 2258-VIII, [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>

24. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://mof.gov.ua/storage/files/2016-2017-IAASB-Handbook-Volume-1_%D1%83%D0%BA%D1%80.pdf

25. Сафарова А. Методика аудиту поточних зобов'язань / А. Сафарова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : file:///C:/Users/%D0%AF/Downloads/echscenu_2015_1_14.pdf.

26. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань» №879 від 02.09.2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: Про затвердження Положення про і... | від 02.09.2014 № 879

27. Дублей В.В., Гуменюк М.М. Необхідність управління дебіторською та кредиторською заборгованостями в сучасних умовах. Науковий огляд № 11 (32), 2016. С. 1–9.

28. Лень В.С. Бухгалтерський облік в Україні: основи та приктика: навч. посіб. /В.С. Лень,В.В. Гливенко. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 576 с.

29. Сопко В.В. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу : підручник./ В.В. Сопко, В.П. Завгородній. – К.: КНЕУ, 2004. – 411 с.

30. Федорченко О.Є. Облік і аналіз розрахунків з дебіторами: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит» / О. Є. Федорченко. Київ, 2009. 23 с.
31. Писаревська Т.А. Інформаційні системи обліку та аудиту : навч. посіб. / Т.А. Писаревська. – К. : КНЕУ, 2004. – 369 с.
32. Статут ТДВ «Яготинського маслозаводу» [Електронний ресурс] [сайт].<https://milkalliance.com.ua/company/inform/yagotinskij-maslozavod/>
33. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи» [Електронний ресурс]. [сайт]. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
34. Журавська І.Л. Облік розрахунків з постачальниками та підрядниками. URL: http://ir.znau.edu.ua/bitstream/123456789/7734/1/PIOPF_2017_56-59.pdf. (дата звернення 15.04.2024).
35. Фінансовий облік 2: навч. посіб./[Н.М. Ткаченко, О.В. Борович, І.Л. Цюцяк, А.Л. Цюцяк]; за заг. ред. Н.М. Ткаченко. – К.:Алерта, 2014. – 456с.
36. Ткаченко Н.М. Оновлена фінансова звітність в Україні: навч.-практич. посіб. – К.: Алерта, 2015.– 66 с.
37. Ткаченко, Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність : підручник /Н.М.Ткаченко; МОН України.— 7-те вид., доп. і перероб.— К.: Алерта, 2016.— 928 с.
- 38.Багацька, К. В. Фінансовий аналіз / К. В. Багацька, Т. А. Говорушко, О. О. Шеремет. - К.: Видавничий дім "АртЕк", 2014. - 320 с.
39. Аналіз господарської діяльності : навчальний посібник / [за заг. Ред. І.В.Сіменко, Т.Д. Косової] – К.: «Центр учбової літератури»,2017. – 384 с.
40. Організація і методика аудиту : практикум / Т. В. Мултанівська, Т. С. Воїнова. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. – 284 с.
41. Міжнародні стандарти аудиту, надання впевненості та етики: Видання 2016-2017 року. Режим доступу: <https://mof.gov.ua/uk/mizhнародni-standarti-auditu>

42. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку «Загальні вимоги до фінансової звітності» [Електронний ресурс]: Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. – Режим доступу: [http:// zakon.rada.gov.ua](http://zakon.rada.gov.ua). – Законодавство України.

43. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»: (офіц. текст: за станом на 16 липня 1999р.) / Відомості Верховної Ради України. – К.: Парламентське вид-во, 1999.

44. Аудит: методика і організація: навчальний посібник/ Н.І. Гордієнко, О.В. Харламова, Ю.І. Мізік, О.О. Конопліна; Харківський нац.ун-т міськ.госп. ім. О.М. Бекетова. 2-ге вид.перероб. і доп. Харків:ХНУМГ ім. О.М.Бекетова, 2017. 319с.

45. Беренда Н.І. Практичний аудит [Електронний ресурс]: конспект лекцій для здобувачів освітнього ступеня «Магістр» спеціальності 071 «Облік і оподаткування» освітньо-професійної програми «Облік і аудит» денної та заочної форм навч. / Н.І. Беренда – К.: НУХТ, 2019. – 106 с. <http://library.nuft.edu.ua/ebook/download.php?ID2=11739>

46. Бондаренко О.М. Аудит. Аудиторська діяльність в Україні. Методика проведення аудиту на підприємствах України. – Навч. посібник. / К.: Вид-во «НАУ-друк», 2017. – 192 с.

47. Внутрішній аудит : навчальний посібник / за ред. Ю. Б. Слободяник. – Суми :ТОВ «ВПП «Фабрика друку», 2018. – 248 с.

48. Духновська Л.М. Фінансовий облік та облікова політика у промисловості [Електронний ресурс]: конспект лекцій для здобувачів освітнього ступеня «Бакалавр» спеціальності 071 «Облік і оподаткування» освітньо-професійної програми «Облік і аудит» денної та заочної форм навч. / Л.М.Духновська. – К.: НУХТ, 2021. – 184 с.

49. Лучко М. Р., Адамик О. В. Інформаційні системи і технології в обліку й аудиті: Навчальний посібник / М. Р. Лучко, О. В. Адамик. – Тернопіль: ТНЕУ, 2016. – 252 с.

50. Огійчук М.Ф., Утенкова К.О. Організація і методика аудиту: навчальний посібник. – К.: Алерта, 2016. – 304 с.
51. Теоретичні та прикладні аспекти обліку, аналізу і аудиту в системі економічних відносин: Монографія / За ред. проф. Л.М. Чернелевського. — К.:НУХТ, 2021. — 182 с.
52. Удосконалення обліку, аналізу і аудиту в умовах глобалізації світової економіки : кол. моногр. / Л. М. Чернелевський, Н.М. Ткаченко, Н.І.Беренда та ін.; за ред. Л. М. Чернелевського ; НУХТ ; каф. обліку і аудиту.— К.: НУХТ, 2013.— 215 с.
53. Управлінські інформаційні системи в обліку та оподаткуванні : навч. посіб. / В. М. Краєвський, Л. В. Титенко, Т. М. Паянок, Н. В. Параниця, С. В. Богдан / Університет ДФС України. – Ірпінь, 2020. – 288 с.
54. Фінансовий облік 1: підручник / Я.П. Іщенко, О.А. Подолянчук, Н.І. Коваль. Вінниця: Видавництво ФОП Кушнір Ю. В. 2020. – 496 с.
55. Фінансово-господарська діяльність підприємств харчової промисловості в умовах глобальної інформатизації: Монографія / За ред. канд.. екон. наук., проф. Л.М. Чернелевського. – К.: НУХТ, 2015. –215 с.
56. Парасій-Вергуненко І. М. Аналіз господарської діяльності [Електронний ресурс] : підручник / І. М. Парасій-Вергуненко ; за ред. Л. М. Кіндрацької. — К. : КНЕУ, 2016. — 629 с
57. Чернелевський, Л. М. Управлінські інформаційні системи в прикладних програмних рішеннях : навч. посіб. / Л. М. Чернелевський, Л. О. Терещенко, О. Є. Чернявська. - К. : НУХТ, 2018. - 335 с.

ДОДАТКИ

Додаток 1

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство	ТОВАРИСТВО З ДОДАТКОВОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД"	Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	КОДИ 2024 01 01 00446003
Територія	Київська	за КАТОПТ ¹	UA32040210010094429
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з додатковою відповідальністю	за КОПФГ ²	250
Вид економічної діяльності	Перероблення молока, виробництво масла та сиру	за КВЕД	10.31
Середня кількість працівників	2 921		
Адреса, телефон	вулиця Шевченка, буд. 213, м. ЯГОТИН, БОРИСПІЛЬСЬКИЙ РАЙОН, Київська обл., 07700, Україна	55663	

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "ч" у відповідній клітинці):

за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності

ч

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2023 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	1 528	1 295
первісна вартість	1001	11 581	9 526
накопичена амортизація	1002	10 053	8 231
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	390 541	415 608
первісна вартість	1011	811 917	898 932
знос	1012	421 376	483 324
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізичні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	32 020	30 570
Усього за розділом I	1095	424 089	447 473
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	165 465	192 592
виробничі запаси	1101	117 522	106 103
незавершене виробництво	1102	6 581	9 745
готова продукція	1103	37 927	70 083
товари	1104	3 435	6 661
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити переопракування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	592 908	623 833
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	11 642	25 628
з бюджетом	1135	12 613	14
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	56	68
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	806 529	831 558
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2 977	206
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	7 818	41 043
готівка	1166	4	2
рахунки в банках	1167	7 814	41 041
Витрати майбутніх періодів	1170	452	-
Частка перестраховника у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-

резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-
інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	4 470	2 165
Усього за розділом II	1195	1 604 930	1 717 107
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	2 029 019	2 164 580

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3 797	3 797
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-
смієйний дохід	1411	-	-
накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	1 528	1 528
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	679 715	934 870
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	685 040	940 195
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	27 913	13 957
Інші довгострокові зобов'язання	1515	225 982	225 359
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань		-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	253 895	239 316
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	366 248	485 430
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	21 756	22 609
товари, роботи, послуги	1615	214 804	244 287
розрахунками з бюджетом	1620	33 616	25 101
у тому числі з податку на прибуток	1621	4 681	6 811
розрахунками зі страхування	1625	2 301	2 721
розрахунками з оплати праці	1630	7 979	9 913
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	641	579
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	1 774	1 774
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	409 228	154 117
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	24 879	31 639
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	6 858	6 899
Усього за розділом III	1695	1 090 084	985 069
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Учасницька вартість активів державного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	2 029 019	2 164 580

Керівник
Головний бухгалтер

ПРИЛІПКО ГОР ЛЕОНІДОВИЧ

Каплій Оксана Олександрівна

¹ Коэффициент административно-территориальных единиц та территорий территориальных громад.

² Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

СУБДИВИЗІОННИЙ АУДИТОРОМ
ТОВ АК «Кроу Україна»

26.04.24, [Signature]

Підприємство	ТОВАРИСТВО З ДОДАТКОВОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД" (найменування)	Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	КОДИ		
			2024	01	01
			00446003		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2023 р.

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	4 857 266	3 736 091
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
премії підписані, валова сума	2011	-	-
премії, передані у перестраховання	2012	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(3 979 309)	(3 090 847)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	877 957	645 244
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	19 109	47 017
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(44 464)	(37 602)
Витрати на збут	2150	(367 149)	(296 742)
Інші операційні витрати	2180	(41 416)	(65 926)
у тому числі:	2181	-	-
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	444 037	291 991
збиток	2195	(-)	(-)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	1 836	1 745
Інші доходи	2240	1 390	882
у тому числі:	2241	-	-
дохід від благодійної допомоги			
Фінансові витрати	2250	(138 408)	(116 777)
Втраги від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	308 855	177 841
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(53 695)	(22 202)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	255 160	155 639
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	255 160	155 639

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	3 246 084	2 634 094
Витрати на оплату праці	2505	249 790	195 918
Відрахування на соціальні заходи	2510	52 222	47 339
Амортизація	2515	73 423	75 141
Інші операційні витрати	2520	288 693	200 416
Разом	2550	3 910 212	3 152 908

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

ПРИЛІПКО ІГОР ЛЕОНІДОВИЧ

Каплій Оксана Олександрівна

ПЕРЕВІРЕНО АУДИТОРОМ
ТОВ АК «Кроу Україна»

26.04.24 / [Signature] / [Signature]

Підприємство	ТОВАРИСТВО З ДОДАТКОВОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД"	Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	КОДИ	
			2024	01 01
(найменування)			00446003	

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за **Рік 2023** р.

Форма №3 Код за ДКУД 1801004

Стаття	Код	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	6 211 095	4 855 631
Повернення податків і зборів	3005	-	16
у тому числі податку на додану вартість	3006	-	-
Цільового фінансування	3010	4 889	3 105
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	-	-
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	-	-
Надходження від повернення авансів	3020	122 747	181 264
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	934	682
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	1	35
Надходження від операційної оренди	3040	-	-
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	-	-
Надходження від страхових премій	3050	-	-
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	-	-
Інші надходження	3095	1 691	2 591
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(5 420 617)	(4 730 617)
Праці	3105	(204 169)	(161 536)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(54 868)	(43 471)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(286 052)	(171 939)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(51 564)	(17 521)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(181 555)	(112 244)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(52 933)	(42 174)
Витрачання на оплату авансів	3135	(571)	(375)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(-)	(-)
Витрачання на оплату шльових внесків	3145	(-)	(-)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(-)	(-)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(-)	(-)
Інші витрачання	3190	(7 579)	(6 938)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	367 501	-71 552
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	-	-
необоротних активів	3205	-	-
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	-	-
дивідендів	3220	-	-
Надходження від деривативів	3225	-	-
Надходження від погашення позик	3230	23 800	8 000
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	-	-
Інші надходження	3250	52 500	-

Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	(-)	(-)
необоротних активів	3260	(109 425)	(37 742)
Виплати за деривативами	3270	(-)	(-)
Витрачання на надання позик	3275	(8 000)	(59 626)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(-)	(-)
Інші платежі	3290	(328 923)	(-)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-370 048	-89 368
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Находження від: Власного капіталу	3300	-	-
Отримання позик	3305	596 120	5 583 619
Находження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	-	-
Інші надходження	3340	-	-
Витрачання на: Викуп власних акцій	3345	(-)	(-)
Погашення позик	3350	491 614	5 388 029
Сплату дивідендів	3355	(5)	(-)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(68 683)	(59 059)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(-)	(-)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	-	-
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(-)	(-)
Інші платежі	3390	(-)	(-)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	35 818	136 531
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	33 271	-24 389
Залишок коштів на початок року	3405	7 818	31 692
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	(46)	515
Залишок коштів на кінець року	3415	41 043	7 818

ПРИЛІШКО ІГОР ЛЕОНІДОВИЧ

Каплій Оксана Олександрівна

Підприємство	ТОВАРИСТВО З ДОДАТКОВОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД" (найменування)	Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	КОДИ		
			2024	01	01
			00446003		

Звіт про власний капітал
за Рік 2023 р.

Форма №4 Код за ДКУД **1801005**

Стаття	Код рядка	Зареєстрований (пайовий) капітал	Капітал у доцінках	Додатковий капітал	Резервний капітал	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Неоплачений капітал	Вилучений капітал	Всього
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Залишок на початок року	4000	3 797	-	-	1 528	679 715	-	-	685 040
Коригування:									
Зміна облікової політики	4005	-	-	-	-	-	-	-	-
Виправлення помилок	4010	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни	4090	-	-	-	-	-	-	-	-
Скоригований залишок на початок року	4095	3 797	-	-	1 528	679 715	-	-	685 040
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	4100	-	-	-	-	255 160	-	-	255 160
Інший сукупний дохід за звітний період	4110	-	-	-	-	-	-	-	-
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	4111	-	-	-	-	-	-	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	4112	-	-	-	-	-	-	-	-
Накопичені курсові різниці	4113	-	-	-	-	-	-	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих і спільних підприємств	4114	-	-	-	-	-	-	-	-
Інший сукупний дохід	4116	-	-	-	-	-	-	-	-
Розподіл прибутку:									
Виплати власникам (дивіденди)	4200	-	-	-	-	-	-	-	-
Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205	-	-	-	-	-	-	-	-
Відрахування до резервного капіталу	4210	-	-	-	-	-	-	-	-
Сума чистого прибутку, належна до бюджету відповідно до законодавства	4215	-	-	-	-	-	-	-	-
Сума чистого прибутку на створення спеціальних (цільових) фондів	4220	-	-	-	-	-	-	-	-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Сума чистого прибутку на матеріальне заохочення	4225	-	-	-	-	-	-	-	-
Внески учасників:									
Внески до капіталу	4240	-	-	-	-	-	-	-	-
Погашення заборгованості з капіталу	4245	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення капіталу:									
Викуп акцій (часток)	4260	-	-	-	-	-	-	-	-
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	-	-	-	-	-	-
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення частки в капіталі	4275	-	-	-	-	-	-	-	-
Зменшення номінальної вартості акцій	4280	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі	4290	-	-	-	-	(5)	-	-	(5)
Придбання (продаж) неконтрольованої частки в дочірньому підприємстві	4291	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом зміни в капіталі	4295	-	-	-	-	255 155	-	-	255 155
Залишок на кінець року	4300	-	-	-	-	1 528	934 870	-	940 195

ПРИЛПКО ІГОР ЛЕОНІДОВИЧ

Каплій Оксана Олександрівна

ПЕРЕВІРЕНО АУДИТОРОМ
ТОВ АК «Кроу Україна»
26.04.24 *Ген / Устим П.П.*

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ
ТОВАРИСТВА З ДОДАТКОВОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ
"ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД"
за 2023 рік станом на 31 грудня 2023 року
(в тисячах українських гривень)

1. Основні відомості про товариство**1.1. Повна та скорочена назва:**

Товариство з додатковою відповідальністю «Яготинський маслозавод» (далі - ТДВ «Яготинський маслозавод», або Товариство).

Скорочена назва: «Яготинський маслозавод»

1.2. Код ЄДРПОУ: 00446003.

1.3. Організаційно-правова форма: товариство з додатковою відповідальністю.

1.4. Юридична адреса: 07700, Київська обл., Бориспільський р-н, м.Яготин, вул.Шевченка, 213;
 Фактична адреса: 07700, Київська обл., Бориспільський р-н, м.Яготин, вул.Шевченка, 213.
 Адреса електронної пошти: info@milkalliance.com.ua

1.5. Офіційна сторінка в інтернеті, на якій доступна інформація про товариство: milkalliance.com.ua

1.6. Коротка інформація про товариство.

ТДВ «Яготинський маслозавод» почало свою діяльність в 1956 році.

Злиття, приєднання, поділ, виділення, перетворення протягом 2023 року не відбувалось.

1.7. Основні види діяльності:

10.51	Перероблення молока, виробництво масла та сиру;
46.33	Оптова торгівля молочними продуктами, яйцями, харчовими оліями та жирами;
47.11	Роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах переважно продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами

Середня кількість працівників Товариства у 2023 році становила 951 чоловік, у 2022 році – 934 чоловіки.

Операційне середовище

Товариство здійснює свою діяльність в Україні. Економіка України є відкритою, недиверсифікованою та вважається ринковою з ознаками перехідної, має критичну залежність від світових цін на сировинні товари та низьку ліквідність на міжнародному ринку капіталу.

2. Плани щодо безперервної діяльності

Товариство складає фінансову звітність на основі принципу безперервності. Управлінський персонал не має намірів ліквідувати товариство чи припинити діяльність. Станом на 31 грудня 2023 року управлінським персоналом було здійснено оцінку, згідно з якою товариство буде в подальшому здійснювати свою діяльність на підставі принципу безперервності. Управлінському персоналу не відомо про суттєві невизначеності, пов'язані з подіями чи умовами, крім наявності в Україні економічної кризи, які можуть спричинити значний сумнів щодо здатності товариства продовжувати діяльність на безперервній основі.

24 лютого 2022 року Російська Федерація почала збройну агресію проти України, у зв'язку з чим, на підставі Указу Президента України від 24.02.2022 №64/2022 "Про введення воєнного стану в Україні", затвердженого Законом України від 24.02.2022 №2102-IX, відповідно до пункту 20 частини першої статті 106 Конституції України, Закону України "Про правовий режим воєнного стану", на всій території держави введено воєнний стан.

На часткову зміну статті 1 Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 "Про введення воєнного стану в Україні", затвердженого Законом України від 24 лютого 2022 року № 2102-IX (зі змінами, внесеними Указом від 14 березня 2022 року № 133/2022, затвердженим Законом України від 15 березня 2022 року № 2119-IX, Указом від 18 квітня 2022 року № 259/2022, затвердженим Законом України від 21 квітня 2022 року № 2212-IX, Указом від 17 травня 2022 року № 341/2022, затвердженим Законом України від 22 травня 2022 року № 2263-IX, Указом від 12 серпня 2022 року № 573/2022, затвердженим Законом України від 15 серпня 2022 року № 2500-IX, Указом від 7 листопада 2022 року № 757/2022, затвердженим Законом України від 16 листопада 2022 року № 2738-IX, Указом від 6 лютого 2023 року № 58/2023, затвердженим Законом України від 7 лютого 2023 року № 2915-IX, Указом від 1 травня 2023 року № 254/2023, затвердженим Законом України

7. Основні засоби

Основні засоби та незавершені капітальні інвестиції Товариства представлені в фінансовій звітності наступним чином:

Найменування статті	Земля	Будинки та споруди	Машини та обладнання	Транспортні засоби та автомобілі	Інструменти, прилади, інвентар (меблі)	Інші основні засоби	Передоплата за ОЗ	Незавершене будівництво і невстановлене обладнання	Всього
Первинна або умовна вартість									
Станом на 31 грудня 2021 року	155	130 312	585 323	8 785	13 069	3 804	319	31 994	773 761
Находження	-	-	-	-	-	-	13 378	28 001	41 379
Переміщення	-	476	15 720	-	292	631	-	(19 946)	(2 827)
Вибуття	-	(55)	(98)	-	(177)	(66)	-	-	(396)
Станом на 31 грудня 2022 року	155	130 733	600 945	8 785	13 184	4 369	13 697	40 049	811 917
Находження	-	10 264	45 870	-	439	822	7 629	81 482	146 506
Переміщення	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Вибуття	-	(250)	(1 165)	(94)	(311)	(141)	-	(57 530)	59 491
Станом на 31 грудня 2023 року	155	140 747	645 650	8 691	13 312	5 050	21 326	64 001	898 932
Накопичена амортизація									
Станом на 31 грудня 2021 року	-	(31 870)	(304 896)	(6 292)	(9 648)	(3 804)	-	-	(365 510)
Амортизаційні нарахування за рік	-	(5 504)	(56 444)	(717)	(1 964)	(621)	-	-	(65 250)
Вибуття	-	54	98	-	177	56	-	-	384
Станом на 31 грудня 2022 року	-	(37 320)	(361 242)	(7 009)	(11 435)	(4 369)	0	0	(421 376)
Амортизаційні нарахування за рік	-	(5 891)	(55 219)	(672)	(1250)	(822)	-	-	(63 854)
Вибуття	-	194	1 165	94	311	141	-	-	1 905
Станом на 31 грудня 2023 року	-	(43 017)	(415 296)	(7 587)	(12 374)	(5 050)	-	-	(483 324)
Чиста балансова вартість									
Станом на 31 грудня 2021 року	155	98 442	280 427	2 493	3 421	-	319	31 994	417 251
Станом на 31 грудня 2022 року	155	93 413	239 703	1 776	1 749	-	13 697	40 049	390 541
Станом на 31 грудня 2023 року	155	97 730	230 354	1 104	938	-	21 326	64 001	415 608

Станом на 31 грудня 2023 року у товариства: відсутні обмеження на право власності; відсутні основні засоби, що тимчасово не використовуються (консервація, реконструкція); відсутні компенсації третіх сторін за об'єкти основних засобів, корисність яких зменшилася, або які були втрачені чи передані.

Станом на 31 грудня 2023 року ТДВ «Яготинський маслозавод» має контрактні зобов'язання, пов'язані з придбанням основних засобів;

Протягом 2023 року товариство не отримувало основні засоби в результаті об'єднання підприємств.

В 2023 році не здійснювалась переоцінка основних засобів до їх справедливої вартості.

Змін первісної вартості та суми зносу основних засобів не було.

Протягом 2023 року товариство не отримувало основні засоби за рахунок цільового фінансування.

Станом на 31 грудня 2023 року товариство не має основних засобів, отриманих в фінансову оренду.

Амортизація основних засобів нараховується із застосуванням прямолінійного методу.

Незавершені капітальні інвестиції станом на 31.12.2023 рік становлять 64 001 тис. грн. і представлені основними засобами які не готові до експлуатації.

Станом на 31 грудня 2023 року первісна вартість повністю з амортизованих об'єктів, які ще використовуються, становила 79 891 тис. грн. (31 грудня 2022 року: 87 723 тис. грн.).

Станом на 31 грудня 2023 року первісна вартість залучених транспортних засобів на підставі ч. 3 ст. 6 Закону № 3543 становить 1 271 тис.грн. чиста балансова вартість становить 0 тис.грн.

Повернення транспортних засобів власнику здійснять протягом 30 к. дн. із моменту оголошення демобілізації.

Порядок компенсації шкоди, завданої транспортним засобам внаслідок їх залучення під час мобілізації, визначається Кабінетом Міністрів України.

Згідно з кредитними договорами, машини та обладнання вартістю 484 066 тис. грн. перебувають у заставі. (Примітка 17).

8. Нематеріальні активи

Нематеріальні активи та незавершені капітальні інвестиції Товариства представлені в фінансовій звітності наступним чином:

Найменування статті	Програмне забезпечення	Реклама	Технічна документація	Торговий знак	Незавершені капітальні інвестиції	Всього
<i><u>Первинна або умовна вартість</u></i>						
Станом на 31 грудня 2021 року	5 284	6 055	193	0	0	11 532
Надходження	-	-	-	-	54	55
Переміщення	51	-	3	-	(54)	0
Вибуття	(6)	-	-	-	-	-6
Станом на 31 грудня 2022 року	5 330	6 055	196	-	-	11 581
Надходження	89	-	77	-	166	332
Переміщення	-	-	-	-	(166)	(166)
Вибуття	(176)	(1 929)	(116)	-	-	(2 221)
Станом на 31 грудня 2023 року	5 243	4 126	157	-	-	9 526
<i><u>Накопичена амортизація</u></i>						
Станом на 31 грудня 2021 року	(3 602)	(4 878)	(151)	-	-	(8 631)
Амортизаційні нарахування за рік	(304)	(1 114)	(10)	-	-	(1 428)
Вибуття	6	-	-	-	-	6
Станом на 31 грудня 2022 року	(3 900)	(5 992)	(161)	-	-	(10 053)
Амортизаційні нарахування за рік	(327)	(62)	(10)	-	-	(399)
Вибуття	176	1 929	116	-	-	2 221
Станом на 31 грудня 2022 року	(4 051)	(4 125)	(55)	-	-	(8 231)
<i><u>Чиста балансова вартість</u></i>						
Станом на 31 грудня 2021 року	1 682	1 177	42	-	-	2 901
Станом на 31 грудня 2022 року	1 430	63	35	-	-	1 528
Станом на 31 грудня 2023 року	1 192	1	102	-	-	1 295

Станом на 31 грудня 2023 року первісна вартість повністю з амортизованих об'єктів, які ще використовуються, становила 4 651 тис. грн. (31 грудня 2022 року 6 854,0 тис. грн.).

Нематеріальних активів, що контролюються товариством, але не визнані активами, у зв'язку з невідповідністю критеріям визнання, наведеним в МСБО 38 «Нематеріальні активи», немає. Нематеріальних активів з обмеженим правом володіння та заставлених в якості забезпечення зобов'язань товариство не має.

Нематеріальних активів, корисність яких зменшилась, товариство не має.

Протягом звітного періоду змін методів амортизації та термінів корисного використання нематеріальних активів не було.

Протягом звітного періоду товариством не здійснювалася переоцінка вартості нематеріальних активів, зважаючи на відсутність свідчень істотної зміни їх вартості.

9. Активи у формі права користування

Станом на 31.12.2023 р. у Товариства наявні договори оренди земельних ділянок, будівель та приміщень, транспортних засобів, машин та обладнання, які вона використовує в господарській діяльності.

Строки оренди:

- за об'єктами нерухомості – до 5 років;
- за іншими об'єктами – до 3 років.

У Товариства також наявні деякі договори оренди з терміном оренди менше 12 місяців, що має низьку вартість. Відносно цих договорів Товариство застосовує звільнення від визнання як орендовані активи, звільнення передбачені виключно для короткострокової оренди і оренди активів з низькою вартістю.

Зобов'язання Товариства за договорами оренди забезпечені правом власності орендодавця на орендовані активи. Як правило, Товариство має права передавати або здавати орендовані активи в суборенду і по деяких договорах Товариство зобов'язане підтримувати орендовані активи в належному стані.

Структура балансової вартості визнаних орендованих активах:

Найменування статті	Права користування земельними ділянками	Права користування будівлями та спорудами	Права користування машинами та обладнанням	Права користування транспортними засобами	Всього
<u>Первинна або умовна вартість</u>					
Станом на 31 грудня 2021 року	684	-	-	32 545	33 229
Надходження	596			30 963	32 908
Вибуття				(26 854)	(28 203)
Станом на 31 грудня 2022 року	1 280	-	-	36 654	37 934
Надходження	-			11 446	11 446
Вибуття	(205)			(4 689)	(4 894)
Станом на 31 грудня 2022 року	1 075	-	-	43 411	44 486
<u>Накопичена амортизація</u>					
Станом на 31 грудня 2021 року	(51)	-	-	(21 686)	(21 737)
Амортизаційні нарахування за рік	(34)			(8 442)	(8 475)
Вибуття				24 299	24 299
Станом на 31 грудня 2022 року	(85)	-	-	(5 829)	(5 914)
Амортизаційні нарахування за рік	(30)			(9 190)	(9 220)
Вибуття				1218	1 218
Станом на 31 грудня 2022 року	(115)	-	-	(13 801)	(13 916)
<u>Чиста балансова вартість</u>					
Станом на 31 грудня 2021 року	633	-	-	10 858	11 491
Станом на 31 грудня 2022 року	1 195	-	-	30 825	32 020
Станом на 31 грудня 2023 року	960	-	-	29 610	30 570

Станом на кінець року Товариство аналізує та проводить щорічну інвентаризацію строків погашення зобов'язань з оренди.

В 2022 році загальна сума грошових відтоків по оренді склала 11 887 тис. грн.

Активи з оренди в балансі відображені в рядку 1090 «Інші необоротні активи».

Протягом 2022 року товариство не здійснювало операцій з фінансової оренди. За договорами операційної оренди, як орендар, товариство наводить наступну інформацію: договорів невідмовної оренди та невідмовної суборенди товариство не уклало; непередбачені орендні платежі договорами оренди не передбачені; вибір між поновленням або придбанням активу та застереження щодо зміни цін договорами оренди не передбачені; обмеження договорами оренди не передбачені.

10. Фінансові інвестиції

За 2023 рік фінансових інвестицій у цінні папери інших підприємств, фінансових інвестицій в асоційовані та дочірні підприємства не було.

11. Довгострокова дебіторська заборгованість

Станом на 31.12.2023 р. та 31.12.2022 р. довгострокова дебіторська заборгованість з терміном погашення більше 12 місяців відсутня.

12. Запаси

Нижче наведено інформацію про запаси товариства за рік, що закінчився 31 грудня 2023 та 2022 років.

	2023	2022
Виробничі запаси	106 533	117 854
Незавершене виробництво	9 745	6 581
Готова продукція	70 083	37 927
Товари	6 661	3 435
Резерв на знецінення	(430)	(332)
Всього	192 592	165 465

Станом на 31 грудня 2023 та 2022 років готова продукція Товариства не була використана Товариством в якості забезпечення позик.

Запаси відображаються за чистою реалізаційною вартістю за вирахуванням збитків від знецінення. Збитки від знецінення визнаються витратами того періоду, в якому виявлені факти знецінення.

Інформація про рух резерву на знецінення за роки, що закінчилися 31 грудня 2023 та 2022-2021 років, була представлена наступним чином:

Залишок на 31 грудня 2021 року	312
Визнано збитки від знецінення запасів за звітний період	96
Визнано суми відновлення корисності запасів за звітний період	(76)
Залишок на 31 грудня 2022 року	332
Визнано збитки від знецінення запасів за звітний період	195
Визнано суми відновлення корисності запасів за звітний період	(97)
Залишок на 31 грудня 2023 року	430

13. Торгова дебіторська заборгованість

Станом на 31 грудня 2023 та 2022 років торгова дебіторська заборгованість була представлена наступним чином:

	2023	2022
Торгова дебіторська заборгованість	629 520	597 956
Резерв під очікувані кредитні збитки	(5 687)	(5 048)
Всього	623 833	592 908

Резерв під очікувані кредитні збитки торгової дебіторської заборгованості нараховується на основі передбачуваних сум сумнівної заборгованості, які визначаються з урахуванням минулого досвіду і регулярно переоцінюються на основі фактів і обставин, що існують станом на кожну звітну дату.

Перш ніж почати роботу з новим клієнтом, Товариство застосовує внутрішню систему оцінки кредитоспроможності потенційного клієнта і встановлює ліміт індивідуально для кожного клієнта. Кредитні ліміти, які застосовуються по відношенню до клієнтів, переглядаються як мінімум, один раз на рік.

Станом на 31 грудня 2023 та 2022 років балансова вартість сумнівної, але не знеціненої торгової дебіторської заборгованості, за строками погашення представлена наступним чином:

	2023	2022
Від 0 до 90 днів	609 009	571 291
Від 90 до 180 днів	17 948	22 739

Від 180 до 365 днів	10	3 675
Понад 365 днів	2 553	251
Всього	629 520	597 956

Інформація про рух резерву щодо торговельної дебіторської заборгованості за роки, що закінчилися 31 грудня 2023 та 2022-2021 років, була представлена наступним чином:

Залишок на 31 грудня 2021 року	2 385
Збитки від зменшення корисності, визнані щодо торговельної дебіторської заборгованості	2 729
Списання безнадійної торгової дебіторської заборгованості	(66)
Залишок на 31 грудня 2021 року	5 048
Збитки від зменшення корисності, визнані щодо торговельної дебіторської заборгованості	5 753
Списання безнадійної торгової дебіторської заборгованості	(66)
Залишок на 31 грудня 2022 року	5 687

Вся заборгованість є поточною з терміном погашення до 12 місяців.

14. Передплати постачальникам та інша дебіторська заборгованість

Станом на 31 грудня 2023 та 2022 років передплати постачальникам та інша дебіторська заборгованість були представлені таким чином:

	2023	2022
Заборгованість за розрахунками за виданими авансами	25 893	11 833
Заборгованість за розрахунками з бюджетом	14	12 613
Заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	831 558	806 529
Заборгованість за розрахунками з іншими дебіторами	206	3 066
Попередньо оплачені витрати	0	452
Інші оборотні активи	2 165	4 470
Резерв під очікувані кредитні збитки	(265)	(191)
Всього	859 571	838 739

Інформація про рух резерву під сумнівну заборгованість щодо передоплат постачальникам і іншої дебіторської заборгованості за роки, що закінчилися 31 грудня 2023 та 2022-2021 років, була представлена наступним чином:

Залишок на 31 грудня 2021 року	97
Збитки від зменшення корисності, визнані щодо передоплат постачальникам і іншої дебіторської заборгованості	113
Списання безнадійної заборгованості щодо передоплат постачальникам і іншої дебіторської заборгованості	(19)
Залишок на 31 грудня 2022 року	191
Збитки від зменшення корисності, визнані щодо передоплат постачальникам і іншої дебіторської заборгованості	215
Списання безнадійної заборгованості щодо передоплат постачальникам і іншої дебіторської заборгованості	(95)
Залишок на 31 грудня 2023 року	265

Вся заборгованість є поточною з терміном погашення до 12 місяців.

15. Грошові кошти та їх еквіваленти

Станом на 31 грудня 2023 та 2022 років грошові кошти та їх еквіваленти були представлені таким чином:

	2023	2022
Залишки на рахунках в банках, деноміновані в іноземних валютах	1 493	315
Залишки на рахунках в банках, деноміновані в гривнях	39 630	7 532
Грошові кошти в касі	2	4
Резерв під очікувані кредитні збитки	(82)	(33)
Всього	41 043	7 818

Інформація про рух резерву щодо грошових коштів за роки, що закінчилися 31 грудня 2023 та 2022-2021 років, була представлена наступним чином:

Залишок на 31 грудня 2021 року	515
Збитки від зменшення корисності грошових коштів	101
Списання резерву від зменшення корисності грошових коштів	(583)
Залишок на 31 грудня 2022 року	33
Збитки від зменшення корисності грошових коштів	335
Списання резерву від зменшення корисності грошових коштів	(286)
Залишок на 31 грудня 2023 року	82

Запозичених коштів станом на 31.12.2023 року не має.

Негрошових операцій інвестиційної та фінансової діяльності не відбувалося протягом 2023 року. Товариство не придбавало та не продавало майнові комплекси протягом 2023 року.

16. Капітал

Власний капітал товариства має наступну структуру:

	2023	2022	коментарі
Зареєстрований статутний капітал	3 797	3 797	Зареєстрований статутний капітал, згідно зі Статутом товариства
Резервний капітал	1 528	1 528	Створений згідно Статуту відповідно до порядку розподілу прибутку.
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	934 870	679 715	Прибуток Товариства утворюється із надходжень від його господарської діяльності після покриття матеріальних та прирівняних до них витрат і витрат на оплату праці. Порядок розподілу прибутку і покриття збитків Товариства визначається рішеннями Загальних зборів акціонерів Товариства.
Всього	940 195	685 040	

Протягом 2022-2023 років змін в статутному капіталі товариства не відбувалося.

Частки в статутному капіталі товариства представлені наступним чином:

Найменування акціонера:	Балансова вартість	Доля власності, %
Приватне акціонерне товариство «Молочний альянс»	3 796,4325	99,9925%
Інші юридичні особи	0,2835	0,0075%
Всього	3 796,716	100 %

Протягом 2023 року дивіденди не нараховувались та не виплачувались.

Чисті активи товариства.

Станом на 31 грудня 2023 року вартість чистих активів товариства становить 940 195 тис. грн. і є більшою статутного капіталу на 934 870 тис. грн., що відповідає вимогам чинного законодавства України, зокрема статті 155 Цивільного кодексу України від 16.01.2003 р. № 435-IV.

17. Довгострокові кредити

Структура довгострокових кредитів представлена наступним чином:

	2023	2022
Довгострокові кредити банків	13 957	27 913
Довгострокові товарні кредити	-	-
Всього	13 957	27 913

	Кредит банку	Всього
Залишок на 01.01.2022	41 870	41 870
Нові контракти		
Погашено Довгострокові зобов'язання		
Переведено до складу Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	(13 957)	(13 957)
Залишок на 01.01.2023	27 913	27 913
Нові контракти		
Погашено Довгострокові зобов'язання		
Переведено до складу Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	(13 956)	(13 956)
Залишок на 01.01.2024	13 957	13 957

Всі позики мають фіксовані процентні ставки. Відсотки за позиками виплачуються на щомісячній основі.

Кредитні договори встановлюють низку обмежень і вимог до Товариства. У разі порушення Товариством будь-яких вимог або недотримання будь-яких обмежень, кредитори мають право при настанні певних обставин (прострочення

погашення грошових зобов'язань, перевищення залишком кредиту встановлених лімітів, інше.) вимагати дострокового погашення суми заборгованості за кредитним договором, припинити або призупинити надання кредитних коштів, скористатися правами щодо будь-яких договорів застави або гарантії, а також використовувати будь-які інші засоби правової охорони, передбачені українським законодавством.

Керівництво вважає, що Товариство спроможне своєчасно обслуговувати всі наявні на кінець звітної періоду кредитні зобов'язання.

Станом на 31 грудня 2023 Товариство використовувало запаси (Примітка 12) та основні засоби (Примітка 7) в якості забезпечення банківських кредитів.

18. Довгострокові зобов'язання

Довгострокові зобов'язання представлені в фінансовій звітності признанням права використання орендованого активу наступним чином:

	Кредит банку	Оренда	Всього
Залишок на 01.01.2022		4 269	4 560
Нові контракти		32 908	32 908
Погашено Довгострокові зобов'язання		(1 968)	(1 968)
Переведено до складу Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями		(9 231)	(9 387)
Залишок на 01.01.2023		25 978	26 114
Нові контракти		11 241	11 241
Погашено Довгострокові зобов'язання		(3 400)	(3 400)
Переведено до складу Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями		(8 900)	(8 900)
Залишок на 01.01.2024	0	24 919	24 919

До довгострокової заборгованості віднесені довгострокові зобов'язання за договорами оренди. До довгострокових відносяться зобов'язання, які підлягають погашенню протягом терміну, що перевищує 12 місяців зі звітної дати.

19. Корпоративні облігації

У 2015 році Товариство отримало право на випуск облігацій номінальною вартістю 1,000 гривень кожна і терміном обігу до 2025 року. Станом на 31 грудня 2023 року з випущених в 2015 році облігацій було розміщено 200 440 (2022: 199 868) штук на суму 200 440 тисяч гривень (2022: 199 868 тисяч гривень) з премією 537 тисяч гривень (2022: 1003 тисяч гривень).

Випущені облігації - облігації приватного розміщення з обмеженим кодом обігу серед учасників приватного розміщення. Перелік осіб, які є учасниками приватного розміщення, визначені в проспекті емісії облігацій. Всі учасники розміщення є пов'язаними сторонами по відношенню до Товариства.

Балансова вартість корпоративних облігацій за станом на 31 грудня 2023 та 2022 років, була представлена наступним чином:

	2023	2022
Випущені корпоративні облігації (Примітка 34)	199 903	198 865
Нараховані відсотки (Примітка 26)	6 369	6 280
Неамортизована премія (Примітка 34)	537	1 003
За вирахуванням: Нарахованих відсотків (Примітка 26)	(6 369)	(6 280)
Всього	200 440	199 868

Облігації деноміновані і підлягають погашенню в українських гривнях. На облігації нараховуються відсотки за ставками, які відповідно до умов договорів, встановлюються щоквартально. Середній відсоток, який нараховувався за роки, що закінчилися 31 грудня 2023 та 2022 років, склав 28%. Відсотки підлягають оплаті щоквартально.

Зміни в зобов'язаннях, обумовлених фінансовою діяльністю (як визначається для звіту про рух грошових коштів) представлені в такий спосіб:

	Короткострокові зобов'язання	Корпоративні облігації	Разом зобов'язання від фінансової діяльності
Залишок на 31 грудня 2022	366 248	199 868	566 116
Рух грошових коштів:			

надходження позик	627 704	38 214	665 918
погашення позик	(508 522)	(37 642)	546 164
Курсова різниця	-	-	-
Залишок на 31 грудня 2023	494 139	200 440	694 579

20. Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями

Станом на 31 грудня 2023 та 2022 років короткострокові зобов'язання були представлені таким чином:

	Вартість в процентах річних	31 грудня 2023 року	Вартість в процентах річних	31 грудня 2022 року
Короткострокові зобов'язання з оренди		8 653		7 799
Банківські кредити в гривні	7%-12%	492 956	7,5%-14,5%	374 957
		<u>501 609</u>		<u>382 756</u>
<i>Плюс:</i>				
Нараховані відсотки		6 430		5 248
Всього		508 039		388 004

	Відсотки по кредитах	Кредити банку	Оренда	Всього
Залишок на 01.01.2022	3 296	387 130	10 066	400 492
Отримано кредитів, нараховано відсотків	58 233	5 135 684		5 193 917
Переведено зі складу Довгострокові зобов'язання		13 957	9 386	23 343
Погашено зобов'язання	(56 281)	(5 161 814)	(11 653)	(5 229 748)
Залишок на 01.01.2023	5 248	374 957	7 799	388 004
Отримано кредитів, нараховано відсотків	69 865	557 839		627 704
Переведено зі складу Довгострокові зобов'язання		13 957	9 035	22 992
Погашено зобов'язання	(68 683)	(453 796)	(8 181)	(530 660)
Залишок на 01.01.2024	6 430	492 956	8 653	508 039

Всі позики мають фіксовані процентні ставки. Відсотки за позиками виплачуються на щомісячній основі.

Кредитні договори встановлюють низку обмежень і вимог до Товариства. У разі порушення Товариством будь-яких вимог або недотримання будь-яких обмежень, кредитори мають право при настанні певних обставин (прострочення погашення грошових зобов'язань, перевищення залишком кредиту встановлених лімітів, інше.) вимагати дострокового погашення суми заборгованості за кредитним договором, припинити або призупинити надання кредитних коштів, скористатися правами щодо будь-яких договорів застави або гарантії, а також використовувати будь-які інші засоби правової охорони, передбачені українським законодавством.

Керівництво вважає, що Товариство спроможне своєчасно обслуговувати всі наявні на кінець звітного періоду кредитні зобов'язання.

Станом на 31.12.2023 року заборгованість за довгостроковими кредитами банків складає 13 957 тис. грн. та відсотків по ним – 409 тис. грн. (кредити отримано у грудні 2021 року). Відсоткова ставка та термін користування кредитами визначається згідно заявок та складала 11,5%, строком на чотири роки.

Товариство станом на 31.12.2023 року надало наступні гарантії та забезпечення перед АТ «Креді Агріколь Банк» по Договору застави №458CL від 25.11.2021р. було передано обладнання на суму 53 676 тис. грн. (вартість зазначена за оцінкою банку).

21. Торгова кредиторська заборгованість

Станом на 31 грудня 2023 та 2022 років торгова кредиторська заборгованість була представлена наступним чином:

	2023	2022
Торгова кредиторська заборгованість	244 287	214 804
Всього	244 287	214 804

Середній кредитний період, встановлений Товариству його торговими постачальниками протягом років, що закінчився 31 грудня 2023 і 2022 років, становив 31 і 28 днів відповідно. Відсотки на торговельну кредиторську

заборгованість не нараховуються. Детальна інформація про торгову кредиторську заборгованість Товариства щодо решти термінів погашення за договорами представлена в Примітці 34.

До складу поточної заборгованості включена заборгованість з терміном погашення до одного року.

22. Аванси отримані та інша поточна кредиторська заборгованість

Станом на 31 грудня 2023 та 2022 років аванси отримані та інша кредиторська заборгованість були представлені таким чином:

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Аванси, отримані від клієнтів	579	641
Заборгованість із внутрішніх розрахунків	154 117	409 228
Інші поточні зобов'язання	6 899	2 352
Всього	<u>161 595</u>	<u>412 221</u>

Вся заборгованість є поточною з терміном погашення до 12 місяців.

Заборгованість з терміном погашення більше 12 місяців відображається в складі довгострокової заборгованості.

23. Податкові зобов'язання

Станом на 31 грудня 2023 та 2022 років податкові зобов'язання були представлені таким чином:

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
ПДВ до сплати	15 728	26 701
Внески до Фонду соціального страхування і пенсійний фонд до сплати	2 721	2 301
Інші податки до сплати	9 373	6 915
Всього	<u>27 822</u>	<u>35 917</u>

24. Нараховані витрати

Станом на 31 грудня 2023 та 2022 років нараховані витрати були представлені наступним чином:

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Нарахування під невикористані відпустки	31 246	24 701
Нарахована заробітна плата і компенсації	9 913	7 979
Нараховані відсотки за корпоративними облігаціями (Примітка 22)	6 369	6 280
Інші нарахування	392	178
Всього	<u>47 920</u>	<u>39 138</u>

Забезпечення визнаються товариством тільки тоді, коли є юридичні або ті, що впливають з практики, зобов'язання, що виникли внаслідок минулих подій, та існує висока ймовірність того, що погашення цього зобов'язання потребує вилучення ресурсів, а також може бути здійснена достовірна оцінка для визнання забезпечення.

Сума, визнана у якості забезпечення, представляє собою найбільш точну оцінку виплат, необхідних для погашення поточного зобов'язання на звітну дату, приймаючи до уваги ризики та невизначеність, пов'язані із зобов'язанням. Якщо для розрахунку забезпечення використовуються грошові потоки, які необхідні для погашення поточного зобов'язання, балансовою вартістю забезпечення вважається дисконтована вартість таких грошових потоків.

Резерв відпусток, формується щомісячно виходячи з фонду оплати праці і розрахункового коефіцієнта. Коефіцієнт встановлюється, на підставі проведеного розрахунку та закріплюється наказом по підприємству у певному розмірі до фонду заробітної плати з урахуванням єдиного соціального внеску нарахованого на фонд оплати праці.

Резерви використовуються тільки на ті цілі, для яких вони були створені. Переоцінка резервів здійснюється на кожну балансову дату.

Створено інші забезпечення на суму аудиторських послуг перевірки фінансової звітності Товариства, складеної за період з 01.01.2023 по 31.12.2023 року. Згідно умов Договору закінчення аудиторської перевірки, без урахування обставин непереборної сили, до 28 квітня 2024 року. Акт виконаних робіт та оплата послуг в 2024 році.

25. Дохід від реалізації

Доходи Товариства від реалізації за роки, що закінчилися 31 грудня 2023 та 2022 років, включали:

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Виручка від реалізації власної готової продукції	4 075 415	3 355 286
Виручка від реалізації товарів	774 239	372 218
Виручка від надання послуг	7 612	8 587
Всього	<u>4 857 266</u>	<u>3 736 091</u>

Суму доходів від реалізації зменшено на суму операцій з надання знижок та бонусів, відповідно до п.47 МСФЗ 15 в 2022 році в розмірі 490 522,793 тис. грн., та відповідно в 2023 році в розмірі 437 517, 637 тис. грн.

26. Собівартість реалізації

Собівартість реалізації за роки, що закінчилися 31 грудня 2023 та 2022 років, була представлена наступним чином:

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Вартість запасів	2 546 757	1 936 112
Витрати на пакувальні матеріали	494 225	400 415
Витрати на паливо, газ і електроенергію	126 121	131 382
Витрати на персонал	193 480	174 745
Витрати на амортизацію	59 787	63 146
Ремонт і обслуговування основних засобів	13 641	14 134
Інші	545 298	370 913
Всього	<u>3 979 309</u>	<u>3 090 847</u>

27. Витрати на реалізацію та збут

Витрати на реалізацію і збут за роки, що закінчилися 31 грудня 2023 та 2022 років, були представлені таким чином:

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Рекламні та маркетингові витрати	48 532	42 282
Транспортні витрати	67 363	113 457
Витрати на персонал	79 928	67 574
Витрати на амортизацію	12 087	12 372
Витрати на оренду	963	1 208
Інші	158 276	59 849
Всього	<u>367 149</u>	<u>296 742</u>

Суму витрат на збут зменшено на суму операцій з надання знижок та бонусів, відповідно до п.47 МСФЗ 15 в 2022 році в розмірі 490 522,793 тис. грн., та відповідно в 2023 році в розмірі 437 517, 637 тис. грн.

28. Адміністративні витрати

Адміністративні витрати за роки, що закінчилися 31 грудня 2023 та 2022 років, були представлені таким чином:

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Витрати на персонал	28 601	23 607
Отримані послуги	768	721
Вартість запасів	1 030	661
Послуги банків	256	249
Витрати на оренду	128	88
Витрати на амортизацію	1 419	1 421
Податки	1 796	1 631
Ремонт і обслуговування основних засобів	612	367
Витрати на послуги зв'язку	324	196
Страховання	271	158
Аудит	393	356
Інші	8 866	8 147
Всього	<u>44 464</u>	<u>37 602</u>

29. Інші операційні доходи/ витрати

Інші операційні доходи та витрати за роки, що закінчилися 31 грудня 2023 та 2022 років, були представлені таким чином:

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Операційна оренда активів	-	-
Операційна курсова різниця (нетто)	(100)	(5)
Реалізація інших оборотних активів	-	-
Реалізація товарів, робіт, послуг	19 109	44 216
Доходи від зменшення резервів та забезпечень	(2 348)	(2 944)
Дохід від купівлі іноземної валюти	-	-
Штрафи, пені, неустойки	(47)	(244)
Збиток від зміни очікуваних кредитних збитків	-	-
Доходи від державного цільового фонду	-	-
Інші	(38 921)	(59 937)
Всього	<u>(22 307)</u>	<u>(18 909)</u>

30. Інші доходи/витрати

Інші доходи та витрати за роки, що закінчилися 31 грудня 2023 та 2022 років, були представлені таким чином:

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Фінансовий результат від реалізації фінансових інвестицій	-	-

Фінансовий результат від вибуття основних засобів	-	-
Благодійні внески	-	-
Пені і штрафи	-	-
Інші витрати / (доходи), нетто	1 390	882
Всього	1 390	882

31. Фінансові доходи/витрати

Фінансові доходи та витрати за роки, що закінчилися 31 грудня 2023 та 2022 років, були представлені таким чином:

	2023	2022
Умовні проценти нараховані на поворотну фінансову допомогу	106	-
Процентні витрати за корпоративними облігаціями (Примітка 22)	(54 224)	(54 652)
Процентні витрати за позиками	(70 768)	(58 609)
Проценти за середніми зобов'язаннями	(5 010)	(3 516)
Фінансові витрати з дисконтування	(8 406)	-
Амортизація премій за корпоративними облігаціями (Примітка 22)	785	750
Проценти отримані	945	995
Всього	(136 572)	(115 032)

32. Витрати з податку на прибуток

Складові елементи витрат з податку на прибуток:

	2023	2022
Поточний податок на прибуток	53 695	22 202
Зміна відстроченого податку на прибуток пов'язана з:		
виникненням чи списанням тимчасових різниць	-	-
збільшенням чи зменшенням ставки оподаткування	-	-
Всього	53 695	22 202

33. Розкриття інформації щодо пов'язаних сторін.

У відповідності до вимог МСФЗ 24 «Розкриття інформації про пов'язані сторони» товариство розкриває інформацію щодо операцій і сальдо заборгованості між товариством та зв'язаними сторонами. До зв'язаних сторін товариство відносить:

- юридичних осіб, які контролюють товариство (наприклад, материнська компанія);
- юридичних та фізичних осіб, які мають таку частку в товаристві, яка надає їм змогу суттєво впливати на діяльність товариства (вважається, що часткою в компанії, яка дає змогу суттєво впливати на діяльність товариства, є частка в розмірі, що перевищує 50% статутного капіталу товариства);
- юридичних осіб, які є дочірніми або асоційованими підприємствами для товариства;
- юридичних осіб, які є спільним підприємством, в якому товариство є контролюючим учасником;
- фізичних осіб – членів провідного управлінського персоналу товариства;
- близьких родичів фізичних осіб, які мають частку в товаристві, яка надає їм змогу суттєво впливати на діяльність товариства, та членів провідного управлінського персоналу товариства.

Операції між пов'язаними сторонами здійснюються за звичайними цінами

Доходи та витрати за операціями зі зв'язаними сторонами за роки, що закінчилися 31 грудня 2023 та 2022 років, були представлені таким чином:

	2023	2022
Доходи від реалізації продукції, (товарів, робіт, послуг) без ПДВ	846 417	590 069
Собівартість реалізованої продукції, (товарів, робіт, послуг)	(710 649)	(495 420)
Інші доходи від фінансових операцій, без ПДВ	4 726	41 147
Дивіденди отримані	-	-
Витрати	(115 214)	(109 666)

Залишки за операціями зі зв'язаними сторонами за роки, що закінчилися 31 грудня 2023 та 2022 років, були представлені таким чином:

	2023	2022
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	83 310	80 876
Довгострокова дебіторська заборгованість	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	862 090	807 783
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	(154 146)	(132 805)
Інша кредиторська заборгованість	-	(276 423)

Компенсація ключовому управлінському персоналу - Ключовий персонал представлений вищим менеджментом Товариства. Протягом років, що закінчилися 31 грудня 2023 та 2022 років, компенсація ключовому управлінському персоналу Товариства, була представлена наступним чином:

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Компенсація і відповідні податки	3 838	2 703

Відповідно до умов укладених контрактів за виконання обов'язків керівникові нараховується заробітна плата та премії, виходячи з установленого посадового окладу і фактично відпрацьованого часу.

Крім того керівнику надаються соціальні пільги, що передбачені законодавством України та, які поширюються на всіх членів трудового колективу. Керівнику надається щорічна оплачувана відпустка тривалістю згідно з діючим законодавством та колективним договором.

34. Умовні активи та зобов'язання

Оподаткування - Для української системи оподаткування характерною є наявність численних податків, а також законодавство, яке підлягає частим змінам, яке може застосовуватися ретроспективно, яке може тлумачитися по-різному та яке в деяких випадках є суперечливим. Нерідко виникають протиріччя у тлумаченні податкового законодавства між місцевою, обласною і державною податковими адміністраціями та між Національним банком України і Міністерством фінансів. Податкові декларації підлягають перевірці з боку податкових органів, які за законом уповноважені застосовувати суворі штрафні санкції, а також стягувати пеню. Податковий рік залишається відкритим для перевірок, що проводяться податковими органами, протягом наступних трьох календарних років; однак за певних обставин податковий рік може залишатися відкритим довше. Ці факти створюють більш серйозні податкові ризики в Україні, порівняно із типовими ризиками, притаманними країнам з більш розвиненими системами оподаткування.

Управлінський персонал вважає, що Товариство створило достатній резерв з податкових зобов'язань, виходячи з власної інтерпретації податкового законодавства України, офіційних заяв і судових рішень. Однак тлумачення законодавства відповідними органами влади можуть відрізнятись, і якщо органи влади зможуть довести правильність таких власних тлумачень, які не співпадають з позицією Товариства, то це може суттєво вплинути на цю фінансову звітність.

Страховання - Товариство не має повного страхового покриття щодо своїх активів, на випадок переривання діяльності або виникнення відповідальності перед третьою особою у зв'язку зі шкодою, заподіяною майну чи навколишньому середовищу в результаті аварій, пов'язаних з майном чи операціями Товариства, оскільки управлінський персонал отримує страховий захист тільки у разі, якщо вважає це економічно доцільним. Управлінський персонал вважає, що, виходячи з його оцінки страхових ризиків та наявності і доступності страхових продуктів в Україні, по цих ризиках був забезпечений відповідний страховий захист. Однак до тих пір, поки Товариство не отримає більш досконалі страхові продукти, потенційна втрата чи знищення тих чи інших активів створює відповідні ризики для операцій та фінансового стану Товариства.

Судові провадження - В ході звичайної господарської діяльності Товариство залучене в судові провадження і до неї висуваються претензії. Керівництво Товариства вважає, що, в кінцевому підсумку, зобов'язання, якщо таке виникне, або витрати, які призведуть до зменшення активу, що впливають з дозволу таких судових спорів або претензій, не зробить істотного впливу на фінансовий стан або результати майбутніх операцій Товариства.

Контрактні зобов'язання - Станом на 31 грудня 2022 та 2021 років у Товариства існували контрактні зобов'язання на придбання виробничого обладнання на загальну суму 7 970,706 тисяч гривень та 4 049,947 тисячі гривень, відповідно.

Контрактні зобов'язання по оренді земельних ділянок:

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
До 1 року	-	30 194
Від 1 до 5 років	-	170 953
Більше 5 років	1 072 471	1 106 993
Всього	1 072 471	1 308 140

35. Інформація про списані активи.

Товариство не має списаної дебіторської заборгованості, невідшкодованих недостач та втрат від псування цінностей за якими здійснюється спостереження з метою її стягнення у випадку зміни майнового стану боржника.

36. Інформація про гарантії і забезпечення отримані та надані.

Товариство станом на 31.12.2023 року не надавало та не отримувало гарантії та забезпечення.

37. Операції з інструментами власного капіталу.

Протягом 2022 року товариство не здійснювало операцій з інструментами власного капіталу.

Протягом 2022 року товариство не призначало фінансові інструменти інструментами хеджування та не оформлювало документацію про цілі управління ризиком і стратегію хеджування.

38. Інформація за сегментами

Основним і пріоритетним видом діяльності компанії є перероблення молока, виробництво масла та сиру (КВЕД 10.51).

Обсяг виробництва забезпечено за рахунок випуску продукції такої номенклатури: сирно-творожна продукція; масло вершкове; молоко питне; кисло-молочна продукція в асортименті.

Структура доходів за сегментами (за напрямками діяльності) в розрізі номенклатурних груп:

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Масло	695 104	648 695
Сирно-творожна	654 247	410 330
Молоко	1 164 308	900 481
Вершки	226 878	170 324
Сметана	634 755	494 840
Кисломолочна	954 628	613 464
Дитяче харчування	472 155	410 435
Інша молочна продукція	55 192	87 522
Всього	<u>4 857 266</u>	<u>3 736 091</u>

Структура витрат за сегментами

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Масло	625 478	555 352
Сирно-творожна	551 958	330 222
Молоко	937 992	741 143
Вершки	183 724	137 450
Сметана	521 376	433 769
Кисломолочна	710 482	469 266
Дитяче харчування	381 664	326 076
Інша молочна продукція	66 635	97 569
Всього	<u>3 979 309</u>	<u>3 090 847</u>

Інформація про активи та капітальні інвестиції за видами діяльності не надається, відповідальним за прийняття управлінських рішень. Така інформація являється недосяжною і затрати на її розробку можуть бути значними, тому така інформація не розкривається.

Географічні сегменти представляють формування виручки Товариства від продажу ліцензій, виконання робіт, надання послуг тільки в регіонах на території України. Географічні сегменти за межами України відсутні. Проте основним регіоном, в якому Товариство здійснює діяльність, являється Київ та Київська область. Доходи, отримані в інших регіонах, не перевищують 10% від загального обсягу доходів, тому інформація про діяльність за регіонами України не є важливою і не надається для розгляду органам, відповідальним за прийняття управлінських рішень.

39. Інформація про випадки виявленого шахрайства.

Протягом 2023 року системою управління товариства не було виявлено фактів шахрайства ні з боку працівників товариства, ні з боку управлінського та найвищого персоналу товариства, ні з боку третіх осіб.

40. Управління капіталом та ризик.

Операційний ризик – це ризик, що виникає внаслідок людських, технічних і технологічних помилок. Операційний ризик пов'язаний з функціонуванням галузі економіки, фінансовими ринками, забезпеченням сировиною, ринками збуту, інтенсивністю конкуренції. Операційний ризик включає в себе також ризик змін у нормативно-правовому регулюванні.

Станом на 31 грудня 2023 року, у зв'язку з економічною кризою, кількість операційного ризику значна, якість управління потребує вдосконалення, сукупний ризик високий, напрям ризику зростає.

Під валютним ризиком товариство розуміє наявний або потенційний ризик для прибутку і капіталу, який виникає внаслідок несприятливої зміни обмінних валютних курсів.

Станом на 31 грудня 2023 року кількість валютного ризику помірної.

Юридичний ризик — це наявний або потенційний ризик для надходжень та капіталу, який виникає через порушення або недотримання товариством вимог законів, нормативно-правових актів, угод, прийнятої практики або етичних норм, а також через можливість двозначного тлумачення встановлених законів або правил.

На сьогоднішній день в Україні існує комерційне і, особливо, податкове законодавство, положення якого допускають різну інтерпретацію. Крім того, встановилася практика, коли податкові органи на свій власний розсуд приймають рішення, у той час як нормативна база для такого рішення є недостатньою. Всі ці умови призводять до виникнення юридичного ризику, який може в майбутньому призвести до сплати штрафних санкцій та адміністративних стягнень.

Протягом 2023 року не було випадків невідповідності діяльності товариства вимогам регулятивних органів, яка могла б суттєво вплинути на фінансову звітність в разі її наявності.

Станом на 31 грудня 2023 року сукупний юридичний ризик помірний.

Ризик репутації – це наявний або потенційний ризик для надходжень та капіталу, який виникає через несприятливе сприймання іміджу товариства клієнтами, контрагентами, акціонерами або регулятивними органами.

Станом на 31.12.2023 року сукупний ризик репутації низький, напрям ризику стабільний.

Стратегічний ризик - це наявний або потенційний ризик для надходжень та капіталу, який виникає через неправильні управлінські рішення, неналежну реалізацію рішень і неадекватне реагування на зміни в бізнес-середовищі.

Станом на 31.12.2023 року сукупний стратегічний ризик помірний, напрям ризику зростає.

Система оцінювання та управління ризиками товариства охоплює всі ризики притаманні діяльності товариства, забезпечує виявлення, вимірювання та контроль кількості ризиків. Управління капіталом та ризиками передбачає наявність послідовних рішень, процесів, кваліфікованого персоналу і систем контролю. Корпоративне управління забезпечує чесний та прозорий бізнес, відповідальність та підзвітність усіх залучених до цього сторін.

41. Події після дати балансу.

Після 31 грудня 2023 р. Товариство здійснювало свої операції в ході своєї звичайної діяльності та керівництво вважає, що воно вжило всі необхідні заходи для підтримки економічної стабільності Товариства в цих умовах.

Події після дати балансу, які можуть мати суттєвий вплив на фінансовий стан Товариства та потребують коригувань фінансової звітності чи додаткового розкриття інформації, відсутні.

«14» квітня 2024 р.

Генеральний директор

Головний бухгалтер

Приліпко І.Л.

Каплій О.О.

Серія А00		№491836
СВІДОЦТВО ПРО ДЕРЖАВНУ РЕЄСТРАЦІЮ ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ		
ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД"		
Ідентифікаційний код юридичної особи	00446003	
Місцезнаходження юридичної особи	07700, КИЇВСЬКА ОБЛ., ЯГОТИНСЬКИЙ РАЙОН, МІСТО ЯГОТИН, ВУЛ. ШЕВЧЕНКА, БУДИНОК 213	
Місце проведення державної реєстрації	ЯГОТИНСЬКА РАЙОННА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	
Дата проведення державної реєстрації	25.03.1996	
Підстава (підстави) заміни свідоцтва про державну реєстрацію	зміна найменування юридичної особи	
Дата заміни свідоцтва про державну реєстрацію	26.04.2011	

Номер запису в Єдиному
державному реєстрі юридичних
осіб та фізичних
осіб-підприємців про заміну
свідчення про державну
реєстрацію

1 351 105 0028 000005

Державний реєстратор

ВЛАДІМІРОВА С. А.

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ
ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ СТАТИСТИКИ У КИЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ
ВІДДІЛ СТАТИСТИКИ В ЯГОТИНСЬКОМУ РАЙОНІ
вул. Незалежності, 54, м. Яготин, Яготинський р-н, Київська обл., 07700
тел. (04575) 5-34-02

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Держкомстату України
12.06.2007 № 164

ДОВІДКА АБ № 858001
З ЄДИНОГО ДЕРЖАВНОГО РЕЄСТРУ
ПІДПРИЄМСТВ ТА ОРГАНІЗАЦІЙ УКРАЇНИ (ЄДРПОУ)

ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ЯГОТИНСЬКИЙ
МАСЛОЗАВОД"

Ідентифікаційний код 00446003 Правовий статус суб'єкта ЮРИДИЧНА ОСОБА

Керівник СІРЕНКО ОЛЕКСАНДР ОЛЕКСАНДРОВИЧ Телефон 0457554330

Класифікаційні дані:

Місцезнаходження за КОАТУУ 3225510100 07700 КИЇВСЬКА ОБЛ., ЯГОТИНСЬКИЙ Р-Н.
М.ЯГОТИН, ВУЛИЦЯ ШЕВЧЕНКА, БУДИНОК 213

Організаційно-правова форма за КОПФГ 230 АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО

Види діяльності за КВЕД-2010

10.51 Перероблення молока, виробництво масла та сиру

49.41 Вантажний автомобільний транспорт

47.11 Роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах переважно продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами

46.33 Оптова торгівля молочними продуктами, яйцями, харчовими оліями та жирами

46.71 Оптова торгівля твердим, рідким, газоподібним паливом і подібними продуктами

47.30 Роздрібна торгівля пальним

Інституційний сектор економіки за КІСЕ S.11002 Приватні нефінансові корпорації